

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 147.

BYDGOSZCZ, niedziela dnia 28 czerwca 1931 r.

Rok XXV.

W obliczu doniosłej reformy.

Wyloniła się w Polsce kwestja, w której mogą sobie podać ręce wszyscy ludzie dobrej woli. Nie jest to sprawa nowa, powstała ona prawie że z narodzinami państwa polskiego — ale wypłynęła na wierzch szczególnie silnie w obecnej chwili kurczenia się naszego skarbu i szukania dróg ratunku przed deficytem budżetowym.

Mamy na myśli reformę administracji publicznej, zaprzatającą od kilku lat umysł w Polsce, przechodzącą od komisji do komisji zależnie od czynników, dzierżących ster władzy w państwie. Hasłem prac, ktokolwiek je podejmował, — było **udoskonalenie i potaniecie administracji**. Udoskonalenie miało nastąpić przez **większe zbliżenie urzędu i urzędników do życia**; potaniecie przez **odrzućcenie wszelkiego zbędnego a kosztownego balastu w ustroju i działalności naszych władz**.

Nie pora na wypominanie win w ajemnych. Tak się niestety złożyło, że omal **wszystkie rządy i obozy rządzące w Polsce przyczyniły się do plagi biurokratyzmu**. Dość wskazać, że po majowym zamachu, dokonanym między innymi także w imię odrodzenia administracji publicznej, — wzrosły etaty urzędnicze o 26.397.

Walkę biurokratyzmowi wypowiada z dnia na dzień coraz głośniejsz gabinet obecny. Głównie przez usta premiera Prystora i ministra skarbu Jana Piłsudskiego. Nowy szafarz skarbu nawet od pokonania biurokratyzmu uzależnia w znacznej mierze równowagę budżetową, której szuka się jednak na razie przez obcinanie poborów i znoszenie dodatków urzędniczych, — rzecz niemającą nic wspólnego z głoszoną reformą. Premier Prystor też, by uzasadnić ostatnią strzyżę urzędniczej wełny, po której już nagie przeswiecają kości, — wyznał otwarcie, że idzie mu o oszczędności natychmiastowe, jakich żadna reforma błyskawicznie nie da.

Byłoby wielkim błędem, gdybyśmy reorganizację administracji publicznej, zabiegającą o szereg najżywniejszych spraw i wytycznych na lat dziesiątki, — przeprowadzali wyłącznie pod hasłem korzyści i oszczędności budżetowych z dziś na jutro. Podobna dorywcza robota zapatrzona w jeden jedyny cel oszczędnościowy, — mogłaby łatwo doprowadzić do pogorszenia już dziś fatalnego stanu i do jeszcze większego chaosu administracyjnego w najbliższej przyszłości. Z drugiej jednak strony, mając na uwadze nietylko unowocześnienie administracji, ale i zmniejszenie jej kosztu, — musimy i pod tym kątem zagadnienie rozpatrzyć.

Trzy grupy spraw, trzy czasokresy nasuwają się tutaj dla fachowego oka.

Przedewszystkiem reformy, **dające się przeprowadzić bezwzględnie i bez drogi ustawodawczej**. Będą to przede wszystkim reformy, dotyczące systemu urzędowania i oszczędności w wydatkach głównie rzeczowych, częściowo także i personalnych. Możliwość są tu jeszcze niewykorzystane i wręcz bardzo duże — ale warunkiem ich **dobra wola i uczciwość**

Co z tego, że premier Prystor nakazuje oszczędzanie papieru, jeżeli nadal będzie on zakupywany po cenach wygórowanych a pieczętki urzędowe będzie wolno zamawiać tylko w Warszawie po ce-

O polską piatiletkę.

W groźnej sytuacji apel do serc i rozumów wszystkich patriotów.

Aby podnieść Rosję z upadku, który sami zawinili i natchnąć swoich zwolenników wiarą i ufnością w lepszą przyszłość, bolszewicy wymyślili piatiletkę, tj. pięcioletni okres czasu dla wyłożonej pracy nad rozwojem przemysłu i utrwaleniem obecnego ustroju. Z poza wschodniej granicy naszej ciągle nadchodzą wieści o niesłychanym wysiłku czerwonych carów celem urzeczywistnienia olbrzymich zamierzeń. I choć nie wszystkie plany (bodaj czy nawet drobna ich część) ziścić się obiecują, to jednak nie ulega wątpliwości, że rosną szeregi tych, którzy silnie wierzą, że szczęśliwie przeprowadzona piatiletka będzie podstawą lepszej przyszłości Rosji.

Czyby taka piatiletka nie mogła być ogłoszona także w Polsce? Nie w tem zrozumieniu wprawdzie co w Rosji, ale niemniej dla Polski ważna jak tamta dla Rosji bolszewickiej. Podobieństwo polegałoby jedynie na **zbiorowym wysiłku**, do którego bodźca dać powinien rząd.

Od niego powinien wyjść **apel do zaprzestania walk wewnętrznych** na przeciąg czasu taki, jaki potrzebnym by się okazał do pokonania trudności gospodarczych, które z każdym dniem groźniej się przedstawiają. Rząd powinien,

a z czasem będzie musiał przestać ograniczać się od społeczeństwa chińskim murem czy też drutem kolczastym w postaci specjalnie stworzonej partji rządowej. Bodaj czy nie najwięcej wartościowa część społeczeństwa nie dochodzi do głosu w najważniejszych sprawach cały kraj żywo obchodzących, a coraz szersze masy popadają w nędzę i wskutek tego ich stan duchowy graniczy z rozpaczą, która jest poplecniczką wszelkiej anarchji. Wskutek tego najdziwse pogłoski (o autonomji b. dzielnic pruskiej i grożącej rzekomo infla-

cji) znajdują wiarę i budzą nadzieje, które, choć się nie ziszczą, wywołują jednak zgubne dla kraju nastroje.

Wobec tego podnosimy ponownie **głos przestrogi** pod adresem rządzącego obozu. Czas najwyższy pogrzebać butę, zdjąć pychę z serca i wejść w styczność z całym narodem, zaapelować do jego patriotyzmu i wezwać go do wielkiego zbiorowego wysiłku dla opanowania trudnej sytuacji, w jaką kraj popadł.

Jeśli obóz rządzący na taki apel niezwłocznie się nie zdoła — **jutro może być za późno!**

Ostatnie decyzje rządu.

Warszawa, 26. 6. (PAT.) W piątek dnia 26 czerwca odbyło się pod przewodnictwem p. prezesa Rady Ministrów Al. Prystora posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów. Na posiedzeniu tem uchwalony został **program polityki zbożowej na rok gospodarczy 1931/32**. Poza tem komitet ekonomiczny uchwalił szereg zarządzeń, zmierzających do **organizowania i usprawnienia eksportu drzewa**, upoważnił władze „Tespu“ do sfinalizowania pertraktacji z francusko-niemieckim porozumieniem potasowym dotyczącym unormowania eksportów

francuskich, niemieckich i polskich soli potasowych, powołał przy prezesie Rady Ministrów **specjalną komisję do opracowania dalszych zarządzeń z zakresu walki z kryzysem i łagodzenia skutków bezrobocia**, wreszcie polecił odnośnym ministrom przeprowadzenie **obniżki uposażeń władzom nacelnym banków państwowych**.

(Obniżkę poborów bankowej górze przyjmie społeczeństwo z pełnym uznaniem do wiadomości. Nowa komisja, skoro już powstała, niechże pokaże jak najprędzej, co umie. — Red.)

Odpowiedź Francji na plan Hoovera.

Poszanowanie prawa i przyjętych zobowiązań musi być podstawą ulg dla Niemiec.

Paryż, 26. 6. (PAT.) Odpowiedź rządu francuskiego na notę amerykańską odczytana przez premiera Laval'a na dzisiejszem plenarnem posiedzeniu izby ma w najważniejszych częściach brzmie następująco:

Rząd francuski przyjął do wiadomości z żywym zainteresowaniem propozycję prezydenta Stanów Zjedn. i oświadcza, że **przyłącza się z ochotą do tych wniosków uczuć, które były podłożem wzmiankowanej propozycji**.

Rząd francuski bardziej, niż jakkolwiek inny pragnie, ażeby w aktach, mających na celu pojednanie ekonomiczne świata ujawniła się **solidarność**, której duchem ożywiony był zawsze rząd francuski, czy to **godząc się na kilka redukcji długów niemieckich, czy to przeprowadzając przedewszystkiem ewakuację trzeciej strefy Nadrenji wzmiankowanej w Genewie dnia 16 września 1928 r.**

Rząd francuski pragnie podkreślić wobec opinji świata wielkość nowej ofiary, jakiej żąda się od Francji po tych wszystkich, na które ona się już zgodziła. Odpowiadając na propozycję Hoovera, rząd gotów jest zwrócić się do izb francuskich, których zdanie w tej sprawie jest nieodzowne, a decyzja suwerenna z propozycją, **ażeby Francja prowizorycznie na okres jednego roku zaniechała domagania się jakiegokolwiek spłaty ze strony Rzeszy**.

Jednakże wobec rodzaju zobowiązań, przyjętych dobrowolnie i świeżo podpisanego w planie Younga uroczystego sposobu, w jaki **uznano ostateczny charakter i niedopuszczalność odroczenia spłaty niuwarunkowanych rat rocznych**, będące wyrazem nieodosobnionej stałości zasady odszkodowań, byłoby rzeczą bardzo ryzykowną **podkopywać zaufanie do wartości podpisów, zawartych w układach**.

Rząd francuski pragnie gorąco współpracować z każdą inicjatywą, mającą na celu złagodzenie następstw obecnego kryzysu. Uważa jednak za swój obowiązek właśnie w interesie powodzenia tych wysiłków stwierdzić, że **czasowe zawieszenie spłat nie jest wystarczającym lekarstwem**.

Niebezpieczeństwa, zagrażające obecnemu gospodarstwu niemieckiemu, a raczej gospodarstwu całej Europy płyną z innego źródła i są następstwem dużych ograniczeń kredytowych, lub wpływu funduszy zagranicznych. Rozwiązanie kryzysu niemieckiego zdaje się więc polegać **nie tylko na zmniejszeniu ciężarów publicznych Rzeszy, lecz również na pewnym zwiększeniu kredytów**.

Oto, dlaczego rząd francuski oświadcza, iż gotów jest po uzyskaniu aprobaty parlamentu **złożyć do dyspozycji banku wypłat międzynarodowych sumę, odpowiadającą należnej jej za jeden rok części raty niuwarunkowanej**

z **jednym zastrzeżeniem co do sumy niezbędnej realizacji reszty dokonanych świadczeń w naturze**, co zresztą przyniesie również korzyść gospodarce Niemiec.

Wysuwając te propozycje, rząd francuski przypuszcza, że i inne państwa, korzystające z planu Younga **powezmą także same decyzje**.

Sumy w ten sposób przelane do banku wypłat międzynarodowych będą mogły być natychmiast użyte na poprawę warunków kredytowych w Niemczech, **jak również w krajach Europy środkowej, przedewszystkiem w tych, w których zawieszenie wykonania planu Younga na przeciąg jednego roku mogłoby wywołać pewne zaburzenia finansowe lub gospodarcze**. Wskazane są wszelkie ostrożności, mające na celu, aby sumy te oraz wszelkie inne sumy, wynikające z chwilowego zawieszenia planu Younga **nie mogły być użyte na nic innego, jak na cele gospodarcze z zupełnym wykluczeniem wszelkich możliwości dumpingowych**.

Ameryka zgadza się na kontrpropozycje Francji.

Waszyngton, 26. 6. (PAT.) Stimson oświadczył, że notę francuską **cechuje serdecznością**, która sprawia przyjemność rządowi Stanów Zjedn. W myśl słów Stimsona, Stany Zjedn. **gotowe są do zawarcia kompromisu z Francją**.

nach pięciokrotnie wyższych od cen lokalnych. Co z ograniczenia samochodów, jeżeli pozostałymi odbywać się będą nadal prywatne i rodzinne przejażdżki, jakgdyby benzyna spadała rządowi z nieba. Co ze zmniejszenia kosztów na rozjazdy we władzach powiatowych, je-

żeli władze wyższe nie wyrzekną się zbędnych komisji. Albo co z mądrego uproszczenia urzędowania w jednym dziale, jeżeli w drugim zakuty, naczelny biurokrata mnożyć będzie formalistykę i zbędną pisaninę.

To tylko garść przykładów z tysią-

ca, — pewnikiem pozostanie, że bez spartańskiej energii i uczciwości — oszczędności będą połowiczne. A mogą być one pokaźne, zwiększone jeszcze oszczędnościami na personelu, który jednak trzeba **redukować z rozumem i sercem**. A więc tam, gdzie redukcja nie

spaczy toku urzędowania i nie wyrzuci ludzi na bezładny bruk. Chwali się też bardzo pomysł zniszczenia trzech ministerstw, (oby nie udaremniony przez ludzi, którzy utracą ministerjalne buławy), za czem powinny pójść redukcje w rozbudowanych monstrualnie władzach wyższych z jednoczesnym przesuwaniem tętą i odpowiedzialności urzędowania do władz powiatowych (I instancji). Wszystkie oszczędności w tej grupie pierwszej zaczynałyby się oczywiście natychmiast i mogłyby wzrastać bardzo szybko.

Reformy i oszczędności grupy drugiej — wymagałyby już pewnego czasu i ustawodawczego przygotowania. Bo bardzo dużo kosztownej a zbędnej pracy biurowej płynie z wadliwych, niepraktycznych, na kolanie skleconych ustaw. Trzeba więc przystąpić do natychmiastowego, systematycznego poprawiania ustawodawstwa administracyjnego i stopniowego wprowadzania poprawek tych w życie.

Do tego oczywiście jest potrzebna współpraca sejmu i senatu i to nie współpraca, polegająca na potakiwaniu rządowi we wszystkim, — ale wydająca ze siebie cały zapas wiedzy, doświadczenia i bezstronności.

Co do ustaw zgoda nowych, nauczeni smutnym doświadczeniem — powinniśmy przy ich układaniu i uchwalaniu zawsze baczyć nie tylko na stronę materialną ale i formalną tak, aby uniknąć dalszego obciążania urzędów pracą drogą, niepotrzebną a nawet często nieproduktywną. Powinni sobie wziąć to do serca przede wszystkim wysocy dygnitarze ministerjalni, wydający rozporządzenia wykonawcze, instrukcje, okólniki, zwiększające brzemień pracy a nie rzadko zniekształcające ustawę samą.

Oszczędności w drugiej grupie uzyskane nie byłyby natychmiastowe, ale w każdym razie rychle i mogłyby już poważnie wpłynąć na budżet przyszłoroczny.

Pozostaje trzecia grupa reform i oszczędności — reform już ostatecznych, przebudowujących na wielką i trwałą skalę nasz ustrój administracyjny, do czego możemy dziś robić dopiero przygotowania. Szłoby tu głównie o ostatnie już scalenie państwa i nowy jego racjonalny podział z zatarciem resztek kordonowości. Epokową tę chwilę i pracę musi wyprzedzić jednolite dla całego państwa ustawodawstwo, którego opracowanie ze względu na żmudne prawo cywilne, ten kościół wszelkiego prawodawstwa — przeciśnie się jeszcze o kilkanaście lat. Tu możemy pracę jedynie przyspieszyć przez zaprzęgnięcie do niej najtęższych mózgów i nieszczędzenie ofiar — ale wyniki jej odciążą skarb nasz dopiero w przyszłości.

Prac nad reformą administracyjnego naszego ustawodawstwa i sposobu jego wykonania — nie wolno traktować pod ciasnym kątem ani partii ani chwili. Jest to praca dla teraźniejszości i przyszłości dla naszej siły i roli mocarstwowej, dla sprężystości wewnętrznej i powszechnego dobrobytu. Nie wolno rządowi w wielkiem tem dziele baczyć jedynie na wzmocnienie własnej pozycji, nie wolno ale i społeczeństwu odmawiać przyłożenia ręki do tego dzieła dlatego, że może ono rząd w rzeczy samej umocnić. Górować musi interes ojczyzny, która potrzebuje ulepszonych sprężyn państwowych z udoskonalonym administracyjnym duchem na czele.

(ab.)

Posel Liebermann przegrał ze Związkiem Legionistów.

Warszawa, 27. 6. (Tel. wł.) Wczoraj toczył się w Warszawie proces o obrazę. Skarżył poseł Liebermann. Na ławie oskarżonych zasiadł zarząd Związku Legionistów.

Chodziło o oświadczenie zarządu Związku Legionistów w „Gazecie Polskiej”, iż uważa posła Liebermanna za człowieka zdyskwalifikowanego honorowo, ponieważ nie reagował na zaczepkę ówczesnego ministra Cara, który w liście otwartym napisał mu, że gdyby nie był (t. j. p. Car) ministrem, to wymierzyłby Liebermanowi policzek.

W czasie rozprawy przewodniczący sądu zadał pytanie oskarżycielowi Liebermanowi, czy uznaje jako socjalista pojedynkę ja-

Odpowiedź Francji oburzyła Niemców.

Moratorium — to „zawieszenie broni”, płacenie — „podjęcie operacji bojowych”!

(Telefonem od własnego korespondenta)

Berlin, 27. 6. Odpowiedź rządu francuskiego na orędzie prezydenta Hoovera odczytane w izbie francuskiej, wywołało w Niemczech ponowne uczucie niechęci do Francji, oraz obawy o stan waluty niemieckiej. Wprawdzie niema jeszcze miarodajnego oświadczenia niemieckich sfer rządowych, lecz z po-

szczególnych głosów polityków i dzienników wysnuć można wniosek, że „fanatycy pisanego prawa”, jakimi są Niemcy i co stanowi ich cechę narodową, nagle przydzierzgnęli się w obrońców tezy samarytanizmu finansowego, niezwiązanego z żadnymi układami lub umowami, jeżeli chodzi o korzyści dla

Niemiec. Plan Younga stanowiący dokument prawdy przestał dla nich być przynajmniej ideologicznie obowiązującym.

Zarzuty pod adresem Francji są tego pokroju, iż rząd francuski, opierając się przy literze prawa przeszkadza uspokojeniu stosunków politycznych i gospodarczych w Europie. Jednym słowem zdawałoby się, że zasób nacjonalistycznej frazeologii i określeń przeciwfrancuskich nagle stał się własnością ideową nawet rzekomo demokratycznych organów prasowych.

Niemcy stoją oczywiście gorąco w obronie planu prezydenta Hoovera i już odrazu odrzucają konkretne propozycje francuskie w formie kredytowania niechronionej części anuletetu, (rocznej spłaty), twierdząc, że mogą one dla Niemców być nie do przyjęcia, albowiem pozbawiają plan Hoovera jego istotnej wartości.

Najbardziej dotyka ich ustęp noty francuskiej, mówiący o konieczności i obowiązku zmobilizowania należnych spłat po upływie roku moratorium. Już dzisiaj mówi się powszechnie, że odroczenie wypłat odszkodowawczych musi się stać bezwzględnie wstępem do zasadniczej rewizji wysokości odszkodowań według planu Younga i jak się elegancko i patetycznie wyrażają „zawieszenie broni” jakim jest moratorium nie powinno kończyć się nowym podjęciem operacji bojowych. AR.

Umowa żytnia z Niemcami upadła.

Nowy akt w wojnie gospodarczej polsko-niemieckiej.

(Telefonem od własnego korespondenta)

Berlin, 27. 6. Rząd niemiecki zawiadomił w dniu wczorajszym wieczorem posła polskiego w Berlinie, że wygajająca w dniu 30 czerwca br. umowa żytnia polsko-niemiecka nie zostanie więcej odnowiona, wobec czego przyjazd delegatów polskich dla prowadzenia rokowań jest bezcelowy.

Powyższa uchwała gabinetu niemieckiego powzięta wczoraj wieczorem, posiada również znamienne znaczenie polityczne, oznacza ona bowiem, że rząd Rzeszy nie zmierza wcale do u normowania polsko-niemieckich stosunków gospodarczych, lecz zgodnie z hasłami rozszerzaniem przez narodo-wo-socjalistyczną prawicę, stara się zwięźić podstawę prawno-gospodarczą stosunków pomiędzy obu państwami do minimum.

Nieratyfikowanie traktatu handlowego polsko-niemieckiego jest również niewątpliwym dokumentem tej wrogiej umysłowości. Mimo to niedonowienie umowy żytniej jest z punktu widzenia polskiego handlu zbożowego objawem zbawiennym, gdyż jak wiadomo Niemcy uwalniają nas od troski finansowania i sprzedaży eksportu żyta, zagarnęły literalnie w swe ręce cały handel wywozowy żyta polskiego i odcięły nas od bezpośrednich stosunków z odbiorcami zagranicznymi, zarabiając przytem znaczne przewidy z tytułu tej działalności handlowej.

Stworzenie własnej polskiej organizacji eksportu żyta jest w tej chwili naturalnym nakazem gospodarczym dla. AR.

Na falach redukcji.

Urzednicy się bronią. — Kolejarze żalą się przed swoim ministrem. — Rząd nie lęka się strajku urzędników. — 70.000 osób skazanych na redukcję. — Zniesienie trzech ministerstw potwierdza się. — Redukcje i w placówkach zagranicznych. — Które mężatki będą zredukowane. — Już protekcje i protekcjki.

Warszawa, 27. 6. (Tel. wł.) Na jutrzejszą niedzielę zapowiedziano wielki wiec urzędników państwowych wszystkich ugrupowań politycznych, który odbędzie się w cyrku warszawskim. Naczelny komitet pracowników państwowych, kolejowych i komunalnych Rzeczypospolitej Polski uchwalił wczoraj również memoriał, który będzie przedłożony rządowi. W memoriale tym czytamy, że dokonane obniżki poborów nie tylko krzywdzą ciężko pracowników, całkowicie rujną ich byt, oraz ich rodzin, ale zabijają też ich myśl państwowo twórczą, dezorganizując (rozkładając) aparat państwowy. Urzednicy chcą się w nowych warunkach jedynie wyżywić, zmuszeni będą wstrzymać zapłatę komornego, spłatę innych zobowiązań finansowych, a także odsunąć się od wszelkiej akcji finansowej na rzecz instytucji społecznych jak LOPP, Liga Morska i inne.

Naczelny komitet żąda cofnięcia zarządzonej obniżki i równomiernego traktowania pod względem uposażeniowym wszystkich pracowników. W końcu oświadcza, że wobec ciągłego spychania całego ciężaru deficytu budżetowego wyłącznie na barki pracowników zmuszony będzie zastanowić się poważnie nad dalszymi krokami skutecznej obrony.

W piątek udali się byli do premjera Prystora delegaci związków zawodowych. Nie zostali jednak przyjęci. Posłuchanie wyznaczone zostało na wtorek. Delegaci ZZK i Związku Maszynistów kolejowych byli u ministra komunikacji Kühna celem założenia energicznego protestu przeciwko oszczędnościowej polityce rządu i celem poinformowania ministra o nastrojach, jakie ta polityka wywołuje wśród kolejarzy. Minister Kühn oświadczył, że rozumie położenie kolejarzy i postara się o zwiększenie funduszu rezerwowego z 2 na 5 milionów złotych. Z funduszu tego mają być udzielane kolejarzom zapomogi.

Nie należy żadną miarą wierzyć pogłoskom, jakoby zanosilo się na jakieś energiczniejsze kroki ze strony urzędników, a może nawet na strajk demonstracyjny. Pracownicy bowiem zdają sobie doskonale z tego sprawę, że rząd czeka tylko na jakieś nieostrożne kroki ze strony pracowników, aby móc przeprowadzić masowe redukcje bez odprawy.

Wobec niepewności jutra panuje wśród mas pracowników niepokój i wzburzenie. Wczoraj ogłoszono, że ulec musi redukcji łącznie 70.000 pracowników państwowych, czyli 15% ogólnej ilości etatów. Zniesione mają być w najbliższym czasie 3 ministerstwa a mianowicie Ministerstwo robót publicznych, które zupełnie niepotrzebnie przeniosło się w tych dniach do nowowbudowanego gmachu, (ile to kosztowało? — Red.). Ministerstwo Reform Rolnych oraz Ministerstwo Poczty i Telegrafów. Agendy Ministerstwa Robót Publicznych przejdą do Ministerstwa Komunikacji i Przemysłu i Handlu oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Nad likwidacją Ministerstwa Reform Rolnych pracuje się już od kilku miesięcy. Co do Ministerstwa Poczty i Telegrafów prasa warszawska przypomina, że sanacja szła już od początku w kierunku zwiększenia liczby ministerstw i wbrew uchwałom sejmowym stworzono ministerstwo poczty i telegrafów.

W ministerstwie spraw zagranicznych przeprowadzono już prace wstępne do likwidacji całego szeregu niepotrzebnych urzędów. Zniesieniu ulegnie między innymi generalny konsulat w

Kapstadzie i w Dublinie. Skasowane będą także inne placówki konsularne, znajdujące się w krajach o wysokiej walucie a nie posiadające dla państwa większego znaczenia.

W urzędzie Pożyczek Państwowych rozegrały się wczoraj wstrząsające sceny. Tamtejsi urzednicy zostali bowiem zaskoczeni masowymi redukcjami. Na ogólną ilość około 130 urzędników zredukowano 70. Szereg osób obarczonych rodziną zostało poprostu bez grosza. Ogół urzedników jest zdecydowany bronić się wszystkimi dostępnymi środkami.

W Ministerstwie Skarbu musiały wszystkie urzędniczek złożyć deklaracje, czy są zamężne i czy mąż ich zarabia. Jeżeli mąż urzędniczki zarabia powyżej 400 złotych, to urzędniczka ulegnie redukcji. Wśród urzędniczek panuje rozgorzenie przeważnie z tego powodu, że redukcji nie uległy żona pewnego majora-lotników, jak również żona pewnego komisarza policji, którzy obaj napewno więcej zarabiają niż 400 złotych miesięcznie.

Obsadzenie placówek PAT'a w Berlinie.

(Telefonem od własnego korespondenta)

Berlin, 27. 6. Opróżnione od szeregu miesięcy stanowisko kierownika oddziału Polskiej Agencji Telegraficznej w Berlinie ma zostać w tych dniach obsadzone przez niejakiego Tadeusza Hellera, berlińskiego sprawozdawcy sanacyjnego „Ilustrowanego Kurjera Godziennego”. Heller w dalszym ciągu mimo przejścia na służbę państwową zatrzymuje swe dotychczasowe zatrudnienie sprawozdawcy krakowskiego pisma. W ten sposób liczba polskich dziennikarzy utrzymywanych w Berlinie z funduszu kas państwowych wzrosła do 8 osób (PAT 4 osoby, ATE 1, pozostali 3).

W dobie oszczędności i redukcji plac utrzymywanie takiej liczby osób w naszej urzędowej służbie prasowej jest karygodnym zbytkiem i jak ogólnie wiadomo oficjalna służba informacyjna agencji niedopisuje na całej linii i niejednokrotnie czy to przez nieudolność, czy też brak orientacji staje się mimowolną tubą niemieckiej propagandy. AR.

Uroczystość św. św. Piotra i Pawła.

(KAP). Po świętach ku czci Pana Jezusa i Matki Najświętszej dzień ten jest najuroczystej obchodzony w kościele. Najdawniejsze piśmienne wzmianki o tem święcie, pochodzące z IV wieku, oznaczają dzień 29 czerwca, jako poświęcony pamięci obu Apostołów. Uroczystość św. św. Piotra i Pawła, poprzedzona wigilją (z którą dawniej obowiązywał post ścisły) posiada też własną oktawę.

Kościół połączył imiona Świętych Piotra i Pawła, gdyż oni to byli głównymi filarami, a posłannictwo swe przypieczętowali śmiercią męczeńską, którą w jednym dniu ponieśli w Rzymie.

Liturgia tego święta stawia nam przed oczy prymat św. Piotra i wszystko w niej odnosi się prawie wyłącznie do Niego, jako widomego Zastępcy Chrystusa. Jemu bowiem Bóg wyjawiał Swą nieomylną naukę: „Błogosławiony jest Symonie Barjona... Bo ciało i krew nie objawiło Tobie, ale Ojciec Mój, który jest w niebiesiach“ (Mat. XVI. 17); On też przez otrzymanie „kluczy Królestwa Niebieskiego“ (Mat. XV. 19) przeznaczony został do rządzenia Kościołem Bożym na ziemi. Chrystus udzielił Mu swej władzy i siły, mocą tej władzy w Chrystusa imieniu On, a później Jego następcy — Papieże — sprawują rządy Kościoła.

Św. Piotr, pierwszy Papież, osiadał w Rzymie, który staje się odtąd „wiecznym miastem“, stolicą chrześcijaństwa, skąd po przez wieki płynie głos prawdy i miłości Chrystusowej, odradzający ludy i narody.

Modlitwy mszalne dnia tego w sposób szczególny uwydatniają powołanie i prymat św. Piotra.

Wyznanie wszechwiedzy Boga i wyrażenie wdzięczności za cudowne wprowadzenie Piotra z rąk prześladowców głoś Introit. Kolekta zawiera błaganie, by w dniu, uświęconym męczeństwem Świętych Piotra i Pawła, wysłuchał Pan modlitw Kościoła i zachował w wiernym spełnianiu tych postanowień, od których „wiara nasza początek swój wzięła“. Lekcja opowiada o prześladowaniach, jakie pierwsi uczniowie Chrystusa cierpieli od Heroda, oraz o pieczy, jaką Bóg Wszechmocny rozłoczył nad Piotrem, uwalniając go cudownie z rąk prześladowców. Przepowiednie powołania Apostołów, podkreślenie prymatu Piotra z radością

Alleluja, dającym wyraz wdzięczności Panu, zawiera Graduał. Ewangelja przypomina wyznanie przez Piotra Bóstwa Chrystusa oraz ustanowienie Kościoła i władzy kapłańskiej. W ofiarowaniu zawarte jest upewnienie o wiernej spełnianiu posłannictwa Apostołów przez ich następców. O wstawianictwo Apostołów do Boga wraz z ofiarą, jaką Kościół w tym dniu składa, prosi Kościół w Sekrecie. Prefacja zwraca się z błaganiami do Chrystusa, by nie opuszczał nigdy swych owczarni, strzegł ustawicznie, bronił i zachowywał Kościół swój święty. Communio przypomina prymat św. Piotra a Postcommunio zawiera prośbę, by Pan odpuścił grzechy tym, których pokarmem niebieskim zasilił raczył.

W czasach obecnych, gdy wróg Boga i Kościoła wysiła się w walce, gdy wiele dusz zbłąkanych braci naszych jest na jego usługach, niech uroczystość św. Piotra szczególnie echem odbije się w sercach wiernych. Łączmy się w błagalnych modłach z Kościołem całym za Ojca św., biskupów i kapłanów oraz wszystkich wiernych, a zwłaszcza za wszystkich tych, co prześladowanie za sprawę Bożą cierpią. Niech Bóg użyży im siły, by w dobrym wytrwali i palmę zwycięstwa otrzymali.

Falkiewicz — Poznań. (13686)

Odezwa ks. Prymasa Polski.

JEM. ks. Kardynał Prymas A. Hlond wydał rozporządzenie, aby w uroczystość Św. Św. Apostołów Piotra i Pawła w dn. 29 bm. odbyły się specjalne nabożeństwa na intencję Kościoła i Ojca Św. „Ciężkie troski — pisze ks. Prymas — dręczą Ojca św. i katolików. Do nieu-

stającego męczeństwa Kościoła pod bezbożnymi rządami sowieckimi, do wzmagającej się wszędzie propagandy bezbożności i poniewierania moralnego natury ludzkiej, do bezkarnego niemal szerzenia wśród narodów zasad, wiodących do najokropniejszych przewrotów i do zniweczenia całej kultury, przybyły w ostatnich tygodniach nowe zmartwienia i obawy. W biały dzień bezczeszczono zuchwale i bez oporu puszczano z dymem w Hiszpanji świętości, kościoły klasztoru i zakłady katolickie. Przewlekłe spory o zagwarantowane konkordatem swobody Kościoła na Litwie zaostriżyły się w oplakany sposób. We Włoszech a nawet w samej stolicy chrześcijaństwa rozpętała się walka o podstawowe prawa Akcji katolickiej, niepozabawiona niestety gwałtów, dokonanych na członkach i siedzibach organizacji katolickich. Posunięto się nawet do pożałowania godnych zniewag samego Ojca św. Zło podnosi głowę i pod różnymi pozorami uderza w Kościół Chrystusowy i w Papiestwo, jako ostoje prawdy, moralności, autorytetu i pokoju.

Dzielimy z Ojcem św. wszystkie troski i smutki, ślubując Mu znowu wierność bezwzględna i bezgraniczne posłuszeństwo. A zarazem ślemy do Boga gorące modlitwy, aby za przyczyną Najsw. Wspomożycielki Wiernych i św. Józefa, Patrona Kościoła św., otoczył swój Kościół szczególną opieką, zdwajając skuteczność jego działania, budząc w katolikach męstwo i ducha apostołskiego i darząc Ojca św. obfitością swych łask i pociech“.

W końcu swego rozporządzenia poleca ks. Prymas, aby podczas Mszy św. kapłani odmówili modlitwę za Papieża, po sumie zaś i na nabożeństwach populudniowych odśpiewane będą suplikacje.

Podobne zarządzenia w myśl uchwały Episkopatu Polski wydali wszyscy nasi najprzew. księża biskupi.

W dzień św. Apostołów.

Quo vadis Domine?

Marek Romański.

32

POD ZNAKIEM SZATANA.

Część druga.

Człowiek z „Titanica“

(Ciąg dalszy.)

— Gdyby chcieli mnie tu zamordować, nie potrzebowałiby przedemną zakrywać maskami twarzy — pomyślał i poweselał nagle. — Obawiają się widać, że mogę się im jeszcze wymknąć i wolą być ostrożni. Bardzo wskazana ostrożność!

Zarazem jednak Solski poczył się dziwić, poco wprowadzono go do tej sali, w której najwidoczniej wykonywane były bezecne obrzędy kultu szatana. Sala ta było to widocznie miejsce, gdzie członkowie sekty zbierali się na „czarne msze“ i „sabbathy“, gdzie odprawiano bluźnierczą mszę świętą, gdzie wywoływano i przywoływano „Szeloszeta“ i „Azazela“ szatana, materjalizującego się „wiernym“ w postaci czarnego koźła, gdzie wreszcie po ukończonych obrzędach oddawano się najbardziej wyrafinowanej rozpustności.

Solski czekał niecierpliwie. Czyżby przyprowadzono go tutaj, by wtajemniczyć go w obrzędy? Czyżby miał być świadkiem „sabbathu“?

Aspirant policji nie przypuszczał nawet, jak potwornej sceny miał być niezadługo świadkiem.

Postacie w maskach skupiły się na ławkach i powstały pełne szacunku dla „Wielkiego Maga“, który ukazał się na

sali strojny w swe wytkane szaty. Twarz miał również przesłoniętą maską.

Powitał ich nakreślonym w powietrzu znakiem odwróconego trójkąta, poczem wzrok jego spoczął na aspirancie policji.

Wielki Mag usiadł w fotelu, który widocznie dla niego był przygotowany.

— Bracia moi! — zwrócił się do dwunastu czcicieli szatana — powołalem was, jako trybunał, który ma osądzić i wydać wyrok na zdrajcę. Mam osądzić i wydać wyrok na jednego z naszych braci, który nie dotrzymał słów przysięgi, jaką złożył, który złożył zeznania, mogące zgubić wielu wiernych wyznawców krzywdzonego boga. Na szczęście zeznania te nie przyniosły nam krzywdy, bowiem na wskazanym przez zdrajcę miejscu, nie znalazła już policja dokumentu, którego poszukiwała.

Solski słuchał z uwagą, przewiercając równocześnie twarz „Maga“ wzrokiem, jakby chciał dojrzeć rysy tej twarzy, ukryte pod maską. „Wielki Mag“ przerwał i powiódł oczyma po zebranych i poczył dalej:

— Ale, bracia moi, tak, jak dążenie do prawdy jest prawdą, tak i dążenie do zdrady jest już zdradą. A zdrada musi być ukarana! Od wieków, od wielu wieków, na wszystkich ziemiach i morzach, na południu i północy, na wschodzie i zachodzie sroży się złość Nazarejczyków przeciw synom i córkom straconego boga, który obdarzył nas rozkoszą i upojeniem słodkich i pojętnych występków. Walka trwa, a w walce tej stosowanie litości byłoby klęską. Wydajcie więc wyrok spra-

wiedliwy, by pouczył on obecnego tu adepta naszego, któremu chcemy dać poznać urok naszych wtajemniczeń, jak ręka nasza karze opór i zdradę.

W tej chwili, gdy „Wielki Mag“ skończył mówić, światło na sali ściemniło się, tak, że Solski z trudem dostrzegł pograżonych w mroku dwunastu sędziów satanistycznego trybunału, oraz sylwetkę „Wielkiego Maga“.

Arcykapłan sekty wstał, zwrócił się twarzą w stronę ołtarza, zasłoniętego fałdzystą kurtyną i podniósł ręce do góry:

— Baphomecie! Po trzykroć, po siedemkroć, po siedemdziesiąt siedemkroć potężny Baphomecie! Ty, który ziemią władasz, ty, który karzesz złość Nazarejczyków. Szeloszet! Szeloszet! Pokrzywdzony boże! Azazel! Azazel, który pojawiasz się nam łaskawie, Azazel, koźle czarny! Niechaj zaraza zniszczy wrogów twoich i naszych. Niechaj kości ich nie spoczną w ziemi, lecz niechaj psy je rozwiłoczą, niechaj prochy wicher rozwieje. Niechaj przekłety będzie trójkąt prosty, niech uwielbiany będzie znak odwróconego trójkąta! Amen!

— Amen! — powtórzyło, jak echo, dwunastu sędziów czarnego trybunału.

Leon Solski, przywiązany do kolumny, patrzył na to i słuchał słów owej namiętej, pełnej nienawiści modlitwy, nie chcąc wierzyć oczom i uszom. Czytał wiele i słyszał wiele o satanistycznych obrzędach, a jednak wątpił dotąd, czy w opisach tych nie było zbyt wiele fantazji, wątpił, czy obrzędy satanistyczne posiadają isto-

tnie ów cały ceremoniał, któryby im nadawał cechy religijnego kultu.

Tymczasem teraz był świadkiem takiej ceremonii, a zarazem uderzył go i zastanowił ton, jakim „Wielki Mag“ wygłaszał swe przemówienie do braci i modlitwę do Baphometa. W tonie tego głosu brzmiało głębokie przekonanie.

Solski zrozumiał, że ludzie ci nie odgrywają komedji, rozumiał, że kieruje nimi fanatyzm, ślepy fanatyzm, którego nie można zwalczyć jedynie argumentami. Dlatego walka z tymi ludźmi była taka trudna. Zarazem poczył się Solski zastanawiać, kim był ów zdrajca, który miał zostać skazany?

Światło na sali zapłonęło znowu, „Wielki Mag“ zasiadł z powrotem na swym fotelu.

Zakładki trzykrotnie w dłonie.

— Wprowadzić oskarżonego.

W korytarzu rozległy się ciężkie kroki.

Ukazał się w nich potworny garbus i jakiś chudy, wysoki mężczyzna. Przewadzili między sobą człowieka z zawiązanymi na plecach rękami, z twarzą również zasłoniętą maską.

„Wielki Mag“ przystąpił do wprowadzonego i jednym szybkim ruchem zdarł mu maskę z twarzy.

— Przypatrzcie się bracia dobrze, obliczu tego, którego sądzić macie. Przypatrzcie się dobrze rysom tej twarzy, przypatrzcie się dobrze tej głowie, w której myśl wylęgła owoc zdrady i fałszu.

Nastąpiła chwilowa cisza, którą przerwał naraz głos Leona Solskiego:

— Caprivi! Caprivi!!!

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Tylko bez sentymentów!

Parę uwag w kwestji poborów urzędniczych. Zamiast Kroniki Niedzielnej.

Bydgoszcz, 26 czerwca.

Rząd jest sadystą. Podobnym do tego, który psu obcinał ogon na raty. Rząd robi to samo z urzędnikami. Zamiast uczyć im odrazu z poborów 100 procent, rozłożył sobie tę operację na etapy po kilkanaście procent. Efekt będzie ten sam, a fatyga bez porównania większa.

Nie sądzicie, że urzędnik pracujący dla państwa za darmo jest dziwolągiem. Znam wielu takich fanatyków, którzy chętnie objęliby nawet bardzo odpowiedzialne stanowisko bez zapłaty. Niema portfelu ministerjalnego, który w pewnych okolicznościach nie opłaciłby się sam przez się. Prezesury banków państwowych i monopoli posiadają podobną strukturę. Niżej podpisany zgodziłbym się nawet zostać posłem bez djet wyszedłbym jakoś na swoje. Dziś może mniej, ale dawniej mandat był taką złotogajną kurę. Niejeden, który kiedyś nie miał nic, a dziś ma resztkę i Mercedesa, mógłby coś o tem powiedzieć.

Jak być urzędnikiem bez poborów lub z niedostatecznymi poborami, a jednak wyżyć, na to są różne recepty. Najpopularniejszą jest ta Witosowa z czasów jego prezydentury gabinetu. Delegacji głodujących urzędników powiedział wtedy: państwo bidne, pomagajta se łapówkami!

Bardzo słusznie. Tabakierka jest dla nosa, czyli urzędnik dla obywatela, a nie odwrotnie. Niechże więc ten obywatel pamięta o urzędniku w miarę jak go potrzebuje. Tylko ten wzajemny stosunek należy ująć w pewną normę, wydać odpowiednią pragmatykę urzędniczą i ustanowić na każdą czynność takse. Np. radca skarbu wymierza stronie podatek, a równocześnie przedkłada jej mandat osobisty na sto złotych lub więcej, zależnie od okoliczności. Albo sąd uwalnia dyrektora banku, oskarżonego o grabież pieniędzy, ale równocześnie prezentuje mu nakaz płatniczy na tysiąc zł do równego podziału między członków trybunału inclusive prokuratora.

To nie jest nic nowego ani przeciwnego ustrojowi państwa. Po części już się coś podobnego u nas praktykuje. Przyjdzie komornik fantować ci graty, to na liście ekspensów figuruje honoracja i dla niego. Ze ty mu jej nie dajesz ciepłą ręką, tylko on ją ściga sobie ze zlicytowanej leżanki, to nic na rzeczy nie zmienia, a ma swoje powody. Ale fakt pozostaje faktem: ty zapłaciłeś komornika a nie rząd albo kto inny. A co jest ustawowem dla komornika, czemu nie ma być i dla wszystkich innych funkcjonariuszy państwowych?

Więc rząd źle robi, że operuje urzędników tak stacatim. Kaiserschnitt — to jest proste i radykalne. Urzędnicy nie pójda przez to w rozsypkę. Bo i gdzie się taki podzieje? A tak ma przynajmniej w zimie ciepły kąt nad głową i poważanie w społeczeństwie.

Dziś mają przedewszystkiem — podziw. Są artystami życia. Bo żyć przy tak obciętych gażach to jest większa sztuka, niż chodzenie po rozpiętej linie. Za mało aby żyć, za wiele aby umrzeć. I tu leży drugi objaw rządowego sadyzmu. Cieszy się on ich konaniem bez końca. Dlatego powtarzam: obciąć im wszystko, co do obcięcia mają, i dać im spokojnie umrzeć w imię miłości Ojczyzny. Spełnią się wtedy słowa Zbierzchowskiego w jego dzisiejszym wierszu, że Polak umie dla Ojczyzny umrzeć, a tylko żyć dla niej nie potrafi. Żyć z rodziną za sto kilkanaście złotych miesięcznie. Jakby ta Ojczyzna wymagała, aby jadł dla niej bekony i pyrki podlewał tłuszczem pomysłu pani Mycoń. Prawdziwi patrioci umieli żyć korzonkami i wodą źródlaną, a w najlepszym razie czekali w ogonku na gratisowy obiad Opieki Społecznej. Niestety, te spartańskie czasy minęły, a została się tylko chęć do życia i użycia.

Nowy minister skarbu niech tylko kwestję płac urzędniczych traktuje na zimno. Niech nie będzie sentymentalnym i niech się nie roztkliwia. Ma przecież brata, którego autorytet wszystko

pokrywa. A na miejsce jednego płatnego urzędnika, jak to już wykazałem, znajdzie się dziesięciu bezpłatnych kandydatów. Mianowicie na te wyższe stanowiska.

W ten sposób kwestja poborów urzędniczych byłaby w mojem pojęciu załatwiona. Stanąć na katońskim stanowisku króla Fryderyka: „friss Vogel oder stirb!”. Zresztą przyjąć może czas, że urzędników zastąpi się mechanicznie automatami. Już dziś w wielu angielskich fabrykach takie „roboty” spełniają ważne nieraz funkcje. A mają tę dobrą stronę, że wszystko robią bez proszonego obiadu i innych podobnych grzeczności.

St. B.

Wiadomości ze świata.

Kobieta podejmie na nowo przerwany lot transatlantycki

Nowy Jork. Lotniczka Ruth Nicols, która znajduje się obecnie w szpitalu w Harbour Grace, oświadczyła, że we wrześniu podejmie na nowo swój przerwany lot transatlantycki.

200 policjantów strzeże gmachu sądowego.

Tokio. 200 policjantów strzeże dzielnicy sądowej z powodu rozpoczynającego procesu 44-ch osób, oskarżonych o działalność komunistyczną. Władze obawiają się ataku tłumy na trybunał, w związku z czem wydano odpowiednie zarządzenia i aresztowano pewną liczbę radykałów. Wśród oskarżonych znajduje się jeden profesor i jeden literat. 17 oskarżonych aresztowano w ostatnich kilku dniach.

Akademja grzeczności dla policjantów.

Angielski „bobby” policjant, pełniący służbę u zbiegu ulic, jest rodzajem żywego biura informacyjnego; mówią o nim, że potrafi odpowiadać na 36 pytań życiowych, bez zająknięcia.

A co najważniejsza, że odpowiada na te wszystkie pytania bardzo grzecznie.

Mimo to, Anglicy, uważając za pewne, że nigdy nie jest się zbyt grzecznym, utworzyli obecnie akademję grzeczności dla swoich policjantów, gdzie fachowcy wykładają zasady grzeczności, jaka obowiązuje wobec publiczności.

Za przykładem policji poszli właściciele wielkich londyńskich firm. Jedna z nich ogłosiła, że na skutek wyjątkowej uprzejmości jej personelu wobec klientów, podniosły się jej zarobki wielokrotnie.

Zwyzka papierów wartościowych na giełdzie nowojorskiej.

Nowy Jork. Na giełdzie nowojorskiej daje się zauważyć ogromne ożywienie. Z rąk do rąk przeszło ponad 5 milionów akcji. Waluty wykazują zwyżkę o 2—2,5 punktów. W aferach bankowych panuje nastrój optymistyczny. Przewiduje się ponowne podjęcie pożyczek zagranicznych.

22 trupy bez głów.

Śmiertelna walka buntowników z policją.

Po ostatnich buntach i rozruchach w Burmie miejscowe władze znalazły 22 ciała zabitych powstańców. Policja obstawała przy tem, by tożsamość, zabitych

została ustalona.

Ponieważ zaś przewiezienie wszystkich 22 ciał do najbliższego miasta sprawiłoby duże trudności, żołnierze ucięli trupom głowy i te przewieźli do Prome.

Ustalenie tożsamości okazało się bardzo pożyteczne, stwierdzono mianowicie że wśród zabitych znajdowali się mieszkańcy sześciu wsi, których nie podejrzewano o udział w buncie. Zarządca dystryktu jednak zakazał dalszego kaleczenia zwłok w celach rozpoznawczych a rząd burmański zakaz ten zatwierdził.

Podniecenie panujące w Burmie nie jest zresztą zlikwidowane, mimo

pozornego uspokojenia.

Niedawno z pewnego więzienia uciekła cała partja buntowników, zabierając z sobą 20 karabinów policyjnych, 5 rewolwerów i 8 magazynów naboł. Ogółem zbiegło 39 mężczyzn i jedna kobieta. Trzech jednak poddało się tej samej nocy, a 2-ch poległo w walce z policją.

W dzień św. Apostołów.

Św. Paweł przemawia do Ateńczyków na Akropolis.

Wymarły okręt na falach Oceanu.

Cała załoga padła ofiarą jadowitych żmij.

Pełną grozy przygodę przeżył niedawno pewien angielski oficer marynarki handlowej.

Okręt, na którym służył, dążył do Indji. O cztery dni drogi przed Bombajem zauważono na morzu jakiś statek płynący w przeciwnym kierunku.

Gdy nie odpowiadał on na zwykłe powitanie żeglarskie, zaczęto mu się przyglądać. Okazało się wówczas, iż jest on zdany na łaskę losów, gdyż na pokładzie nie widać było nikogo z załogi. Gdy z tajemniczego statku nie odpowiedziano również na wołanie przez megafon, postanowiono wysłać łódź z kilku marynarzami, którzy zbadaliby wymarły okręt.

Już zdaleka zauważono nazwę statku — „Mary Johnson”.

Kiedy łódź przybiła do burty, na wołanie marynarzy odpowiedziało znów głucho milczenie.

Zaciekawieni do najwyższego stopnia wspieli się marynarze na pokład pod wodzą oficera, który przygodę tę opisuje.

Na pierwszy rzut oka wszystko wydawało się być w porządku — opowiada on — to też postanowiłem udać się do kajuty kapitana. Wtem jeden z marynarzy z okrzykiem przerażenia złapał mnie za rękaw.

— Uwaga! — żmija!...

Rzeczywiście na pokładzie wygrzewała się potężna kobra.

Błyskawicznie zmierzylem z rewolweru i posłałem jej dwie kule. — Stwier-

dziwszy, iż kobra już nie jest niebezpieczna, zaczęliśmy się rozglądać dookoła, czy nie zobaczymy gdzie więcej jadowitych gadów. Istotnie jeden z nich opłatał się dookoła wygasłego komina.

Ze wszelkimi ostrożnościami udaliśmy się do kajuty kapitana. Znaleźliśmy go martwego z wyrazem znużenia i przerażenia na twarzy. Potem napotkaliśmy innych członków załogi. Wszyscy byli martwi.

Wszyscy zginęli od ukąszeń jadowitych żmij.

W największym przerażeniu opuściliśmy pokład przeklętego okrętu, który nie potrzebował już niczyjej pomocy.

Znaleziony w kajucie kapitana dzien-

nik okrętowy wyjaśnił całą tragedję.

Na ostatniej stronie tego dziennika kapitan nieszczęsnego okrętu zanotował te tragiczne słowa:

„Ciężka burza. Fale ponad pokład. Dwa dni i dwie noce nie opuszczałem stanowiska.

Skrzynia zawierająca ładunek jadowitych żmij uległa rozbiciu z powodu silnego kołysania się okrętu. Węże rozpełzły się po całym statku. Są wszędzie. Wczoraj w nocy bosman, dwaj marynarze i chłopiec okrętowy zostali pokąsani i zmarli w męczarniach. Zupelnie wyczerpany kładę się spać. Nie wiem, czy się jeszcze kiedy obudzę”.

Nie obudził się...

Perły wielkości śliwek.

Wielkie wrażenie na giełdzie drogich kamieni w Paryżu wywołała wiadomość, otrzymana z Menama w zatoce Perskiej, że na archipelagu wysp Bahrein znaleziono ogromne ławice perłowe, które bogactwem swem przewyższają wszystkie dotychczas znalezione ławice, wzięte razem. Ponieważ nikt dotychczas nie przeszkadzał ślimakom perłowym w ich pracy nad wytworzeniem perły, zdołały one w spokoju utworzyć tak wielkie sztuki, że dotychczas

najsłynniejsze perły

są wobec nich małe. Olbrzymie muszle perłowe, znalezione na tej ławicy, zawierają niemal każda olbrzymią perłę, bądź różową, bądź czarną o niezwykle regularnych, bądź „kuliśtych”, bądź też łzawych kształtach. Dochodzą one do wielkości wisien i śliwek. Do Menama zjechało mnóstwo handlarzy pereł, którzy zakupują świeżo odkryte tereny. W związku z tą wiadomością, perły na giełdzie paryskiej znacznie spadły w cenie.

Krótkotrwała radość woźnego.

Lindbergh i pozew sądowy.

Lindbergh przygotowuje się obecnie do lotu nad Pacyfikiem w towarzystwie żony, całymi dniami więc przebywa na lotnisku, „oblatując” aparat i dlatego w domu nigdy go zastać nie można.

Przed kilku dniami na lotnisku Curtiss-field pod Nowym Jorkiem znakomity lotnik odbywał codzienny trening i właśnie miał już wzbić się w przestworza, gdy niespodziewanie zbliżył się do niego

nieznany człowiek.

Jegomość ów wręczył Lindberghowi jakiś papier, który lotnik obejrzał ze wszystkich stron, poczem schował go do kieszeni, „dał gazu” i wkrótce już szybował nad lotniskiem.

Tymczasem nieznajomy zbliżył się do grupy mechaników i przyjaciół Lindbergha.

— No, złapałem go. Już dawno miałem doręczyć Lindberghowi pozew ale w domu nie mogłem go nigdy zastać. Zresztą mówili mi, że do wielkich ludzi z „takiemi” rzeczami się nie chodzi, że lepiej ich nie zaczepiać, ale nie należę do tchórzów. No i Lindbergh

pozew otrzymał.

— Czy pan jest woźnym sądowym?
— Tak jest — odparł z dostojnym przedstawiciel władzy, ale nie dokończył jeszcze zdania, gdy jeden z lotników, którzy uważają Lindbergha poprostu za bohatera narodowego, uderzył pięścią.

w podródek woźnego.

— To ty będziesz naszego pułkownika do sądu ciągnął?! Masz!

Jeszcze jedno uderzenie i woźny „znokautowany” leży na murawie. Świadkowie tego zajścia odliczyli 10 sekund, jak podczas meczu bokserkiego i... ponieważ przedstawiciel władz nie podniósł się z ziemi, uznali go za zwyciężonego, co miało być satysfakcją dla Lindbergha.

Podróż na wystawę kolonialną do Paryża za 250 zł.

Niezwyczajna tania dla czytelników „Dziennika Bydgoskiego”.

Z początkiem sierpnia autobusem na wystawę do Paryża przez Berlin i Strasburg. Po 8 dniach powrót przez Szwajcarię i Czechosłowację. — Koszta podróży tam i z powrotem tylko 250 zł.

Bydgoszcz, 27 czerwca.

Redakcja „Dziennika Bydgoskiego” organizuje w pierwszych dniach sierpnia wycieczkę autobusem na wystawę kolonialną w Paryżu. Czem jest ta wystawa kolonialna — nie potrzebujemy chyba pisać. Kto ją zwiedzi, ten zupełnie jakby objechał dookoła cały świat.

Koszta przejazdu tam i z powrotem wynoszą 250 zł. Jest to jeszcze o połowę taniej niż podróż koleją II. kl.

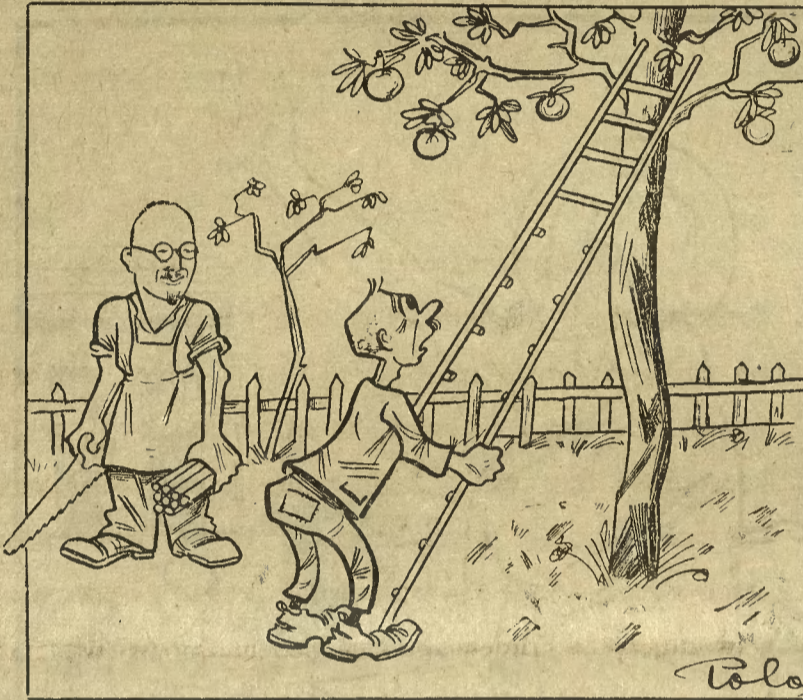
Jazda do Paryża wygodnym luksusowym autobusem trwa 3 dni i prowadzi na Berlin i Strasburg. Droga powrotna przez Szwajcarię i Czechosłowację. Pobyt w Paryżu potrwa 8 dni.

Cena 250 zł rozumie się za sam przejazd tylko. Inne wydatki jak hotel, utrzymanie itd. ponoszą uczestnicy wycieczki osobno, każdy według swego uznania i wymogów. Organizacja wycieczki przygotowuje jednak dla swych członków pomieszczenie w hotelach itd. po możliwie najprzystępniejszej cenie. Pobyt w Paryżu i zwiedzanie wystawy zupełnie niekrepujące, gremjalnie lub pojedynczo.

Ponieważ ilość uczestników jest ograniczoną do 25 osób a zgłoszeń jest już kilkanaście, więc ci Czytelnicy, którzyby chcieli wziąć udział w wycieczce, powinni się jak najprędzej zdeklarować.

Zgłoszenia przyjmuje red. St. Brandowski w redakcji „Dziennika Bydgoskiego” przy ul. Poznańskiej 30 od 10—1 przed poł.

Obcięcie szczebli przy urzędniczych poborach.

UrządNIK: Psiamac, naprzód wiedziałem, że tylko te dolne szczeble wyrzną!

Z Rosji sowieckiej.

Bolszewicy obawiają się kontrrewolucji przez radio.

Na zarządzenie komisarza poczt i telegrafów ma być ustanowiona nadzwyczaj ostra kontrola nad radiostacjami odbiorczymi na całym terytorjum Rosji. Do władz bolszewickich doszło do wiadomości, że posiadacze radia w niedzielę i święta, zwłaszcza w tych miejscowościach, gdzie świątynie są zamknięte, słuchają przez radio nabożeństw, nadawanych zagranicą, w czem bolszewicy dopatrują się kontrrewolucji. Oprócz tego ujawniono, że baptyści korzystając z radia, podają rozporządzenia swoich przywódców, otrzymane z zagranicy, członkom sekty.

Bolszewicy twierdzą, że za 50—60 lat przestaną istnieć religie w sowietach.

Według danych statystycznych związku ateistycznego „Wojujący bezbożnik”, obecnie jest w Sowietach 5 milionów zrzeszonych i zorganizowanych bezbożników.

W Moskwie jest ich 640 tys., na Ukrainie sow. 1,5 milj. osób.

Najwięcej bezbożników dały religie: prawosławna 64 proc., ewangelicka 25 proc., mojżeszowe wyznanie 6 proc., resztę stanowią katolicy i wyznania nie chrześcijańskie.

Bezbożnicy posiadają do swej dyspozycji 50 muzeów antyreligijnych, mieszczących się we wspaniałych b. świątyniach chrześcijańskich oraz 80 uniwersytetów przeciwreligijnych.

Według przypuszczeń czynników rządowych wszystkie religie przestaną istnieć w Sowietach za 50—60 lat.

O ile obcięto płace urzędnikom w stolicy?

Zarząd Główny Stowarzyszenia Urzędników Państwowych Rz. Pol. opracował i rozesłał tabelę porównawczą plac dawnych a obecnych pobieranych przez urzędników i funkcjonariuszy w War-

szawie, którym odebrano najpierw porówno z innymi 15% dodatek, a obecnie specjalny 20% dodatek stołeczny.

Niewesoła ta tabela wygląda następująco:

Uposażenia pracowników państwowych w świetle cyfr.

(Za podstawę przyjęto uposażenia w szczeblu „a” urzędników i niższych funkcjonariuszów w Warszawie żonatych z 1 dzieckiem).

Stopień służbowy i tytuł	Wysokość uposażenia w dn. 1. III. 1931 r.	Wysokość uposażenia w dn. 1. VII 1931 r.	Różnica uposażenia plus różnica wyniku z podwyższenia opłat emerytalnych o 2%
	zł	zł	zł
IV. dyr. departamentu	1253	975	293
V. naczelnik wydziału	983	758	237
VI. radca ministerjalny	715	545	182
VII. referent	584	450	141
VIII. młodszy referent	469	375	118
XI. sekretarz	411	314	102
X kancelista	372	286	91
XI. „	332	257	79
XII. „	313	243	74
XIII. niższy funkcyj.	271	207	67
XIV. „	252	193	62
XV. „	232	178	57
XVI. „	210	169	52

Trochę prawdy.

Marzyliśmy o Polsce skrycie, A gdy wybuchła, znów jest kram. Bo każdy mówi: podle życie! W niewoli było lepiej nam! Żyjemy w malkontentów tłumie, Narzekań wciąż się wije nic — Polak dla Polski umrzeć umie, Lecz nie potrafi dla niej żyć.

Wszystko dziś złe jest w każdym calu, We wszystkim jest fatalny błąd, Każdy ma inny powód żalu: Podatki, polityka, rząd. Przy piwie, wódce albo rumie Najłatwiej Mussolinim być — Polak dla Polski umrzeć umie, Lecz nie potrafi dla niej żyć.

Panowie! cóż za gorzkie żale W tej chwili kiedy Polska jest? Trzeba przeważać żalów szalę, Mieć wiary i nadziei gest. Nie przez to wolność się rozumie Ze dają darmo jeść i pić — Polak dla Polski umrzeć umie, Lecz nie potrafi dla niej żyć.

Henryk Zbierzchowski.

U golibrody.

— Pan widzi? U mnie jest nadzoru sądowego. Ja zrobił wniosku, aby sąd dał urzędnika do mojego interesu. Niech on przyjdzie i widzi co sze dzieje. Goli sze u mnie wczoraj jeden fabrykant, i pita co kosztuje. Ja mówię: piętnaście groszy. To un mi daje weksel na 5 złoty i chce, aby ja mu wydał reszty. Interes, co?

Albo przychodzi taki bidny radca, co jemu pan Matuszewski oberznił 15 procent i chce sze ogolić. Ale midto, spodku i serwety to un przyniósł ze sobą a ja mam mu tylko z brzytwiem oskrobać. To un za moi fatygi zapłacił tylko szedem groszy. A jeszcze szkalował, dlaczego ja mu gęby nie oplukam z ciepłym wodem.

Powiedz pan co za plajty na cały szwiat! Gdyby ja miał forsę, to jaby mojego interesu zamienił na kosmetycznego salonu. Każ-

da kubita znajdzie zawsze pare złoty, aby sze odmlodnić na gęby. Jak jaby ji piegi zaczął ścierać z ryżowym szczotką, a na węgry nadmuchał flitu to una zrobiłaby sze zaraz jak pączku róży.

Wi pan, co mi ratuje? Handel z maściem na porostu włosy. Z maściem moi własny fabrykacji. Ja kupuje loju od bekony, domieszam do niego maszynowy wazeliny i mam cudownego szrodku na włosy. Bo choć on goszczowi nie pomoże, ale mnie zawsze zrobił skutku.

Niech pan o tym bekonowym lój nie mówi pani Mycoń. Bo ona gotów od szynkowe obrzynki przejść do bekonowy lój i zrobić mi haussy w tym towaru. A mnie tylko dlatego oplaca sze ty fabrykacji bł mam bardzo taniego surowca. Jak interes całkiem djabuł weźmi, to będe robić i pięknoszczowego kremu. Każdy poczebuje sze ratować jak umi.

Pan redaktor wi już o pana Kostku? Un zabiera sze do stanu cywilnego. We wojsku on nie czuje już dla szebi karjery. To jest dla pana Kostku martwe pole, bo pan Marszałek niechce robić drugi Brześć. Powiada, że ma raz dosyć. Co pan Kostek bedzi robił teraz jako cywilist? Jaby mu radził niech on otworzy zakładu do czepiania dywany. Kwalifikacji do tego ma. Albo niech daje nauki boksu. Ja mu gwarantuje szwiatowego rekordu i olimpijskiego szampionatu. Jego klijeny nimieli tyle słncy, ile on dostanie medali. Pan wi, że Niggerja ma orderu „Wielki Palki”. Jak pan mizli, kto z polskich obiwatele pierwszy dostanie je dekoracji? Pan niewi?... Pan wi, ino pan sze boi powiedzić,

Tygodniowy przegląd polityki zagranicznej.

Na gruzach planu Younga i zobowiązań międzysojuszniczych

Inicjatywa Hoovera była aktem wielkodusznym. Na ofiarne stos pomocy dla Niemców Stany Zjednoczone w ciężkim dla nich roku budżetowym rzuciły 200 milionów dolarów (miliard marek), aby nie stracić miliarda ulokowanego w Niemczech przez wszechpotężnych bankierów nowojorskich. Tak ten czyn tłumaczy ludzie niezbyt skłonni do entuzjazmu.

Zaczyna się nasuwać wątpliwość, czy postępek Hoovera był dobrze przemyślany. Moratorium dla planu Younga, który działa zaledwie 11 miesięcy, równa się jego rozwaleniu w kawałki. Jeżeli przyjdzie jakiś nowy plan, oparty rzecz naturalna, na dalszych ustępstwach dla Niemiec, redukcja długów międzysojuszniczych kosztem Stanów Zjednoczonych jest więcej niż pewna.

Pod kątem widzenia politycznym Hoover wyszedł ze splendid isolation (wspaniałego odosobnienia) i wbrew doktrynie amerykańskiej zajął się czynnie porządkowaniem stanu gospodarczego Europy. Poszedł po linii Wilsona, tego Wilsona, którego politykę naród amerykański przekreślił w zupełności. Warto przecież przypomnieć, że dziećmi ideologii wilsonowskiej, Liga Narodów jest do dziś bojkotowana właśnie przez ojczyznę swego twórcy.

Potężny wydawca „złotej prasy” Hearst już dziś rozpoczyna kampanię przeciw Hooverowi, zarzucając mu zdradę interesów podatnika amerykańskiego, który poniesie na swych barkach ciężar wszystkich długów wojennych.

Podkreślając powyższe, nie sędzimy jednak aby losy osobiste Hoovera zaważyły na rozwoju najbliższych wypadków. Dzieło Wilsona również trwa mimo, że rodacy rzucałi mu pod nogi kamienie. Wydaje się jednak bardzo prawdopodobne, że nadchodzące w Stanach wybory prezydenta odbędą się pod hasłem odseparowania Ameryki od europejskich spraw politycznych i gospodarczych. Będzie to nawrót, do wiecznie żywego dla Amerykanów, testamentu politycznego, zawartego w mowie prezydenta Jeffersona w roku 1801:

„Pokój, handel i uczciwa przyjaźń ze wszystkimi narodami — wiktających przynierzy z żadnym narodem”.

Na gruzach planu Younga i długów międzysojuszniczych znajdzie się w pierwszej linii sam twórca moratorium Hoover.

Zaskoczona Francja znalazła się z pustymi rękoma.

Moment zaskoczenia Francji przez plan Hoovera jest najzupełniej oczywisty. Widać jasno, że polityka Brianda utrzymywania traktatów pokojowych i wynikających z nich zobowiązań przy pomocy pacyfistycznej deklamacji przyniosła zgola smutne rezultaty.

W dziesięć lat po zawarciu Traktatu Wersalskiego już trzeci z rzędu plan odszkodowań (pierwsze postanowienia Traktatu plan Dawesa i Younga) zostaje unieważniony. Przedwczesna ewakuacja Nadrenji była wypuszczeniem ostatniego zastawu rzeczowego. Fakt, że Francja po wygranej wojnie przegrała pokój, nie może ulegać wątpliwości.

Francuska opinia publiczna jest oburzona na Amerykę. Nic to jednak pomóc nie może. Wobec stanowiska Włoch i Anglii Francja, zdana na własne siły musi ustąpić. W kontrpropozycji swojej rząd francuski domaga się, aby prawnie plan Younga istniał nadal, t. j. aby t. z. niechroniona część reparacji wplacana do Banku Rozrachunków Międzynarodowych w markach, była zapisywana na dobro aliantów i wracała zpowrotem do Niemiec jako pożyczka na cele rozbudowy gospodarczej. Taka manipulacja buchalteryjna ma duże znaczenie prawne, lecz w opinii nie zmieni praktycznie przekonania, że plan Younga dalej już nie istnieje.

Z wielkiej budowy Traktatu Wersalskiego pozostanie niezadługo tylko ukształtowanie granic powojennych. Utrzymanie ich będzie zadaniem przyszłym polityków francuskich. Może nauczeni smutnym doświadczeniem z odszkodowaniami będą bardziej przewidujący i bardziej ostrożni w dolewaniu pacyfistycznej oliwy do ognia niemieckiego nacjonalizmu.

Niemcy kuja żelazo póki gorące.

Dla Niemiec wytworzyła się niezwykle korzystna okazja do uwolnienia się od re-

paracji. Jedynym kamieniem do usunięcia jest opór Francji. Między dwoma możliwościami: ofenzywną w stylu Anschlusu, czy manifestacją wrocławskich i układnem porozumieniem, wzorowanym na zabiegach Stresemanna — rząd Brüninga wybrał drugą ewentualność. Sam kanclerz wygłosił przez radio przyjacielską mowę, spiesząc się tak do niej, że w ostatniej chwili zajął dla siebie czas przeznaczony na wieczorne produkcje muzyki tanecznej. Jednocześnie Curtius przeprowadził wprośnienie się delegacji niemieckiej na wizytę do Paryża, która będzie francusko-niemieckim wydaniem Chequers.

Porozumienie francusko-niemieckie, czy polsko-francusko-niemieckie?

Jak wyżej zaznaczaliśmy w Paryżu odbędzie się targ między ustępstwami reparacyjnymi, względnie nowymi pożyczkami z jednej strony i moralnymi obietnicami z drugiej. Francja bezpośrednio dla siebie nie ma nic do zyskania, tylko wszystko do stracenia. Jej granice są zagwarantowane nie tylko w Wersalu, lecz również w Locarno. Nie grozi jej bezpośrednio agitacja odwetowa, Niemcy nie mówią o Alzacji i Lotaryngji i nie nazywają swych granic z Francją „plonąciami”. Oflary Francji będą się tyczyć spraw pieniężnych, zyski w najlepszym razie — chwilowego zaniechania Anschlusu.

Aby więc ten targ wyrównać leży w interesie Francji i w interesie pokoju europejskiego politycznego i przede wszystkim gospodarczego, aby Niemcy za cenę ulg re-

Tak niespodziewany zwrot na płecie całej polityki niemieckiej świadczy, że w Berlinie mają jeszcze szczytę rozum. Mają dziś w ręku objekty do przetargu, które sami stworzyli z Anchlusem na czele. Będą rezygnować w Paryżu z tego, do czego nigdy prawa nie mieli i będą się wzajemnie domagać zwrotania międzynarodowej konferencji dla stworzenia nowego planu nietyle placenia, co nieplacenia odszkodowań.

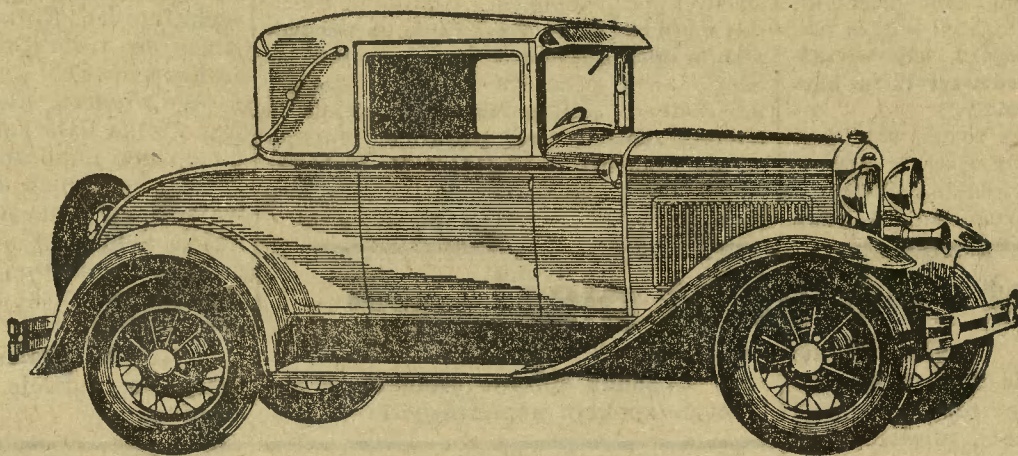
Brüning kuje żelazo póki gorące. W pierwszych dniach lipca jedzie z Curtiusem do Paryża wymieniać rzeczywiste marki, czy też franki za porozumienie, współpracę i inne tego rodzaju wartości moralne.

paracyjnych wyrzekły się agitacji odwetowej przeciw Polsce.

W mowie Brüninga o Polsce nie było jednego słowa. Mówił on tylko ogólnikowo o współżyciu z innymi narodami. Na podstawie tego oświadczenia można i trzeba się domagać, aby Polska, która ma bez liku wzajemnych zadrażeń politycznych i gospodarczych z Niemcami, znalazła się przy stole paryskich obrad.

Wiemy wszyscy aż nadto dobrze, że porozumienie z Niemcami jest to tylko czczym słowem. Wiemy również, że na naszą granicę działają siły, których nie uspokoi taka czy inna deklaracja rządu Rzeszy. Mimo tego naszym dobrze zrozumiałym obowiązkiem jest starać się o tego rodzaju deklaracje.

Porównać go — znaczy wybrać!

RUSZYĆ pewnie z miejsca, przybyć na czas bez względu na stan dróg, porę roku i inne trudności: tego przede wszystkim wymaga każdy od swego samochodu. Żąda od niego, aby był mocny, odporny na wstrząsy, wymagający mało starań i zabiegów, wreszcie oszczędny w cenie, konsumpcji i utrzymaniu. Żaden samochód nie odpowiada tak dokładnie tym wymaganiom jak Nowy Ford, to też niema samochodu w równej cenie, któryby mógł współzawodniczyć z Fordem pod względem mocy, wydajności, trwałości i usług. Porównać Forda — znaczy wybrać. — Wielki wybór nadwozi u odsprzedawców samochodów Ford.

LINCOLN FORDSON
SAMOLOTY

F O R D M O T O R C O M P A N Y

NIEBYWAŁA MOC. — PIORUNUJĄCA AKCELERACJA. — SZYBKOŚĆ 100 KM. NA GODZINĘ. — WJAZD POD GÓRĘ NA OSTATNIM BIEGU. — LICZNE MODELE NADWOZI Z PRZEDNIAMI SZYBAMI Z NIEKRUSZĄCEGO SIĘ SZKŁA I OKUCIA Z NIERDZEWIĄCEJ STALI. — WSPANIAŁA GAMA KOŁÓW.

GWARANCJA:
FORD MOTOR COMPANY RĘCZY ZA DOBRÓC SAMOCHODU FORD, GWARANTUJĄC ZMIANĄ KAŻDEJ CZĘŚCI, U KTÓREJ ZOSTAŁO STWIERDZONY BŁĄD FABRYKACJI LUB WADA MATERIAŁU, PRZYCZEM WYNAGRÓDZENIE ODSPRZEDAWCY ZA DOKONANIE ZMIANY NIE ZOSTAJE LICZONE KLIENTOWI.

Może ona wyrwać bowiem dodatnie skutki w zakresie stosunków kredytowych z zagranicą. Kapitałiści zagraniczni nabiorą ochoty do lokat długoterminowych w Polsce, gdy dowiedzą się o nastaniu bardziej poprawnych stosunków sąsiedzkich.

Nasza dyplomacja powinna więc również kuć żelazo póki gorące. Aż prosi się, aby min. Zaleski, nie czekając długo, odpowiedział Brüningowi, choćby również drogą radiową, chwytając niemiecką propozycję porozumienia ze wszystkimi narodami za rękę.

Kiedyś trzeba zacząć uprawiać jakąś większą politykę zagraniczną. Dotychczas powtarzamy pacierz za francuską pani matką i powtarzamy źle, sepleniąc przeważnie, tak, że nas nikt nie słyszy. Ministrowie wszystkich krajów omawiają publicznie bieżące wypadki polityczne, wygłaszają mowy, od których aż gęsto na szpaltach dzienników zagranicznych. U nas panuje na całej linii milczenie. Jest taki stan rzeczy, że polski dziennikarz może więcej się dowiedzieć o zamiarach politycznych Francji, Niemiec czy Anglii, niż o pracach swego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, które siedzi przy ul. Wierzbowej, jak skromna wierzba przy ożywionym gościńcu.

Porozumienie francusko-niemieckie bez porozumienia polsko-francusko-niemieckiego nie będzie miało znaczenia dla prawdziwej pacyfikacji całej środkowej Europy, tej części naszego świata, która będąc zbiorowiskiem małych państw, pod względem znaczenia gospodarczego i liczby, swej ludności

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Skazanie włóczęgi-włamywacza.

Inowrocław. Niejaki Andrzej Jański, bez stałego miejsca zamieszkania, wędrował od wioski do wioski, aż wreszcie na Kujawach w Radojewicach powiatu inowrocławskiego, włamał się nocą do mieszkania rolnika Brzezińskiego, kradnąc i zabierając co mu pod rękę wpadło. Udał się także na strych, gdzie zauważył pierzynę, chcąc ją również zabrać z sobą. W tym czasie obudziło się dziecko gospodarza p. Brzezińskiego. Placz dziecka wywabił z łóżka p. Brzezińskiego, który w międzyczasie zauważył, że coś nie jest w porządku; szczęście chciało, że złodziej wyskoczył w tej chwili oknem i zaczął uciekać. P. Brzeziński ruszył za nim w pośpiechu i po kilku minutach zdołał go przychwycić. Ponieważ na rozprawie sądowej, która się odbyła przed zamiejscowym wydziałem karnym bydgoskiego sądu okręgowego, Jański przyznał się do włamania i kradzieży, przeto zaliczono mu pewne okoliczności łagodzące i skazano na dwa lata ciężkiego więzienia.

Nieuczyny wólarz przed sądem.

Inowrocław. Będąc od szeregu lat wólarzem w Gnojnie, Leon Kujawa wraz z swym zięciem włamał się swego czasu do piwnicy właściciela Gnojna p. Mlickiego, kradnąc do spółki 1½ ctr. mięsa. Rzecz cała okryta była tajemnicą, dopiero kiedy się zięć z ojcem pokłócił, sprawa wyszła na jaw i obydwaj stanęli przed kratkami sądowymi. Zięć nazwiskiem Piaskowski odsiaduje już karę więzienną we Wronkach, a sprawę Leona Kujawy rozpatrywał powtórnie wydział karny w Inowrocławiu. Ojciec do winy się nie przyznał, oświadczając, że zięć jego tylko ze zemsty usiłuje go „wpakować”, ponieważ pewnego razu wyrzucił go z mieszkania za bluźnierstwo przeciwko religii rzymsko-katolickiej. Sąd zeznaniem tym nie dał wiary i po przesłuchaniu szeregu świadków skazał Kujawę z zięciem na jeden rok ciężkiego więzienia.

Spadł z drabiny i złamał kręgosłup.

Poznań. Ciężkiemu wypadkowi przy pracy uległ zatrudniony w młynie p. Tomasza Stawskiego w Daszewicach w powiecie poznańskim 28-letni robotnik Szczepan Kapłon. — Przy wchodzeniu po drabinie złamał się szczebel i p. Kapłon spadł z wysokości około pięciu metrów na podłogę, przyczem doznał złamania kręgosłupa i odniósł bardzo ciężkie obrażenia wewnętrzne.

Dziecko na śmietniku.

Poznań. Zażewane zostało pogotowie ratunkowe na ul. Półwiejskiej, gdzie w podwórzu domu nr. 39 znaleźli lokatorzy na śmietniku niemowlę płci męskiej. Dziecko, liczące najwyżej 3 dni, odstawiono pogotowie do szpitala dziecięcego na Piekarach.

Za wyrodną matką czynią władze policyjne energiczne poszukiwania.

LABISZYN. Wianki. Staraniem p. dyrektora Bielskiego obchodzili nasze miasto tradycy-

cyjny obchód wianków. Uroczystość odbywała się na tutejszym kanale noteckim. Program bardzo urozmaicony wywabiał tłumy publiczności nad brzegi rzeki. Całość wypadła znakomicie.

WIERZCHUCIN KRÓL. Z Koła Włościanek. Staraniem prezeski p. Mrugalskiej został urządzony czterotygodniowy kurs szycia i haftu pod kierownictwem W. P. S. R. R. p. Cegielskiej. Na zakończenie urządzono wystawę, która została otwarta przez ks. proboszcza Paluchowskiego.

Rojewo.

Z Kółka Rolniczego. W lokalu p. Zielińskiego odbyło się zebranie płonkowskiego Kółka Rolniczego pod przewodnictwem prezesa p. T. Kaźmierczaka. Zebrani rolnicy nie szczędzili słów krytyki pod adresem cukrowni oraz kas chorych.

Pierwsza zabawa strażacka. W niedzielę 28 bm. na łące p. Giertha w Jaszczołtowiu urządziła Ochotnicza Straż Pożarna zabawę letnią, na której odbędą się również popisy strażackie.

Koronowo.

Z straży pożarnej. Tuż. Ochotnicza Straż Pożarna od niejakiego czasu z nowym zarządem na czele okazuje niezwykle żywą działalność, uchodząc pod względem sprawności za jedno z najwzrowszych ognisk okręgu. Ostatnio na jeździe okręgowym w Solcu Kujawskim zdobyła zasłużoną nagrodę w postaci pewnej sumy pieniężnej na ekwipunek. Daje się jednak zauważyć zbyt małą liczbą ćwiczących i niezrozumiałem jest, że tak znikomą liczbą garnie się w szeregi strażackie, które mają tak wzniosłą ideę.

Posiedzenie rady miejskiej odbyło się pod przewodnictwem p. dyr. Baiera. Przyjęto do wiadomości sprawozdania komisji rewizyjnych K. K. O. i kasy miejskiej. Również zatwierdzono umowę, zawartą między I-mą Johansen a magistratem co do ubijania świń w rzeźni miejskiej na ekSPORT. Pozatem przychylnie się do uchwał magistratu w sprawie kredytów dla K. K. O. oraz zniesienia wzgl. umorzenia podatków. Uchwalono postarać się o zwiększenie liczby jarmarków z 8 na 10 rocznie. Przedłożony przez magistrat statut szpitala miejskiego zatwierdzono.

Nieszczęśliwy wypadek. P. Siuda z Wilcza i p. Siuda z Koronowa, jadąc motocyklem w stronę Stronna pod Koronowem, najechali tak nieszczęśliwie na drzewo, że p. Siuda uległ ciężkim obrażeniom na głowie, tak, że musiano go odwieźć do szpitala w Bydgoszczy. Pan S. z Koronowa odniósł lżejsze okaleczenia rąk.

35-lecie Tow. Ludowego. W niedzielę 28-go bm. odbędzie się uroczystość 35-lecia istnienia Towarzystwa Ludowego. Z tej okazji ruszają wszystkie bratnie towarzystwa wycieczką do lasu Pulko na zabawę letnią.

Nakło.

Kradzież. Gospodarzowi Tesmerowi z Bielaw skradziono z zamkniętego chlewa dużą świnie. Narazie na ślad sprawców nie natrafiono.

Nieszczęśliwy wypadek. Sześciolletni synek pracownika kolejowego p. Łukaszewskiego tak nieszczęśliwie spadł w czasie zabawy z drzewa, że doznał złamania żeber.

PAKOŚĆ. Z działalności rady miejskiej. Ostatnie posiedzenie rady miejskiej zagaił przewodniczący p. Fr. Świątowski i odczytał porządek obrad. Załatwiono sprawę miejskiego domu dla starców. Przyjęto regulamin dla rzeźni i targowisk. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem. Zatwierdzono bilans otwarcia gazowni miejskiej w sumie zł 171.946,07. W interpelacjach p. burmistrz Lipczyński dziękował p. przewodniczącemu rady za przyczynienie się do odzyskania przez miasto udzielonej swego czasu szpitalowi Joanitów subwencji.

Działacz sanacyjny i oszust, oczywiście w jednej osobie.

Poznań. Przed sądem okręgowym w Poznaniu stanął działacz sanacyjny, redaktor „Głosu Rzemieślnika” oraz sekretarz generalny Chrześcijańskiego Rzemiosła, a zarazem mistrz lakierniczy w jednej osobie p. Szczepan Baranek, oskarżony o to, że 30 listopada 1926 r. złożył fałszywe świadectwo, czem dopuścił się krzywoprzysięstwa.

Wierzyteli Baranka wdrożyli przeciwko niemu egzekucję; chcąc się uchylić od płacenia długów, zataił w przysiędze manifestacyjnej, iż

jest współwłaścicielem zakładu lakierniczego przy ul. Dąbrowskiego, który prowadził z p. Stanisławem Następniakiem.

Prokurator wniósł o ukaranie Baranka więzieniem dwuletnim. Naiwna obrona Baranka nie przekonała sądu, który po przeprowadzeniu postępowania dowodowego i po naradzie skazał Baranka na 6 miesięcy więzienia, darując mu w drodze amnestji trzy miesiące i zawieszając mu resztę kary na przeciąg 3 lat.

Przed wielkimi świętami.

Program uroczystości wilsonowskich w Poznaniu.

Komitet obchodu uroczystości odsłonięcia pomnika Wilsona ustalił dotąd następujące szczegółowy program:

W piątek, 3 lipca odbędzie się o godz. 20,15 uroczysta akademja radjowa ku czci Ignacego Paderewskiego. Orkiestra odegra hymn narodowy, poczem — po słowie wstępem — wykonane będą utwory wyłącznie Paderewskiego. Jako soliści wystąpią prof. Łukasiewicz, prof. St. Pawlak, primadonna opery p. Zofja Żmigród-Fedyczkowska i artysta opery p. Roy. Poza tem orkiestra odegra Menuet Paderewskiego, a artysta Teatru Polskiego p. Wł. Bracki ma recytować wiersz pt. „Paderewski” p. J. Sztaudyngera.

W sobotę, 4 lipca naznaczone jest o godz. 11 odsłonięcie pomnika. Uroczystość ta transmitowana będzie przez radio na cały świat. Orkiestra odegra fanfary, a chór odśpiewa hymn polsko-amerykański Paderewskiego. Po przemówieniu prezydenta miasta p. Cyryla Ratajskiego nastąpi odsłonięcie pomnika, przyczem orkiestra odegra hymny narodowe polski i amerykański.

Zkolei ambasador Stanów Zjednoczonych odczyta orędzie prezydenta Herberta Hoovera, poczem p. prof. A. Żółtowski będzie mówił o zasługach prezydenta Woodrowa Wilsona. Na zakończenie władze i delegacje złożą pod pomnikiem wieńce.

O godz. 13,30 odbędzie się uroczyste posiedzenie rady miejskiej, na którym wygłosi przemówienie prezes rady miejskiej p. inżynier Witold Hedinger, na co odpowie p. Paderewski. Następnie przewidziany jest referat, przedsta-

wiający rozwój miasta Poznania od ostatniego pobytu p. Paderewskiego do chwili obecnej.

Po śniadaniu w ratuszu odbędzie się o godzinie 17 akademja amerykańska w Radjo Poznańskim, poczem obiad w zamku i raut.

W niedzielę, 5 lipca msza święta na boisku „Sokoła” o 10,30, poczem pochód sokoli i bratnich organizacji przez miasto oraz defilada przed Paderewskim. O godz. 12 otwarcie wystawy pamiątek „Armii Błękitnej” przy ul. Słowackiego 20.

Wszyscy pamiętają niewątpliwie doskonale, jak potężną manifestacją tężyny fizycznej i duchowej był wspaniały zlot wszelstwowiański w okresie P. W. K. Zaimponował on wszystkim, przekonawszy nawet sceptyków, że w Sokolstwie tkwi niespożyta siła i że organizacja ta zrosła się nierozdzielnie więzią z Polską, dla której ofiarne a wytrwale pracuje.

Druga podobna manifestacja czeka już Poznań w najbliższym czasie, bowiem za kilkanaście dni. Naturalnie obecny zlot Dzielnicy Wielkopolskiej nie może się równać pod względem ilościowym ze wspomnianym powyżej z okresu P. W. K., ale posiada specjalne znaczenie ze względu na udział w nim wielu wybitnych zagranicznych gości i mistrza Paderewskiego, który przemówi przed megafonem do zgromadzonych na stadionie miejskim niezliczonych tłumów.

W zrozumieniu doniosłego znaczenia zlotu, Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej dołożyło wszelkich starań, aby całość wypadła jak najlepiej. Dokładny program uroczystości zlotowych pest następujący:

W sobotę, 4 lipca Sokolstwo bierze udział w obchodzie odsłonięcia pomnika prezydenta Wilsona, przyczem przybędą delegacje wszystkich dzielnic związkowych ze sztafarami oraz prezydjum Przewodnictwa Związku.

W niedzielę, 5 lipca już od samego rana odbędzie się na stadionie miejskim próby ćwiczeń. Na godz. 10,30 naznaczona jest specjalna msza św. polowa na boisku „Sokoła” przy Drodze Dębińskiej z udziałem mistrza Paderewskiego i wybitnych gości zagranicznych, przed którymi oraz przed władzami sokołemi odbędzie się o godz. 12 defilada przed ratuszem.

O godz. 16 wkraczają sokole zastępy na bo-

isko stadionu miejskiego i następuje uroczyste otwarcie zlotu, a bezpośrednio potem pokazy gimnastyczne:

a) ćwiczenia wolne młodzieży męskiej, b) sztafety okręgowe 4x100 m. druhow, c) ćwiczenia wolne druhen, d) ćwiczenia wolne druhow, e) bieg na 3000 m. i ćwiczenia zostępów na przyrządach, f) ćwiczenia wolne młodzieży żeńskiej, g) sztafety okręgowe druhen 4x75 m., h) ćwiczenia starszych druhow laskami, i) ogłoszenie zwycięzców w biegach i rozdanie na-

gród. O godz. 19 rozpocznie się bardzo efektowne widowisko sceniczne z tańcami pt. „Wesele na wsi”. Tańce przygotowane i ćwiczone są od dłuższego czasu przez baletmistrza Teatru Wielkiego w Poznaniu p. Ciesielskiego. Tak się przedstawia ten obfity, a bardzo ciekawy program. Zwracamy uwagę, że przedsprzedaż biletów (po bardzo przystępnych cenach od 50 gr do 3 zł) odbywa się od środy w firmie J. Wlekiński, Poznań, Al. Marcinkowskiego (Hotel Bazar), tel. 32-59.

Zlot Sokolstwa Wielkopolskiego odbędzie się w Poznaniu 4 i 5 lipca br.

Wyrok na poznańskich komunistów.

Poznań. Odbywał się w sądzie apelacyjnym w Poznaniu sensacyjny proces komunistów. Na ławie podsądnych zasiadli Danielak i towarzysze, członkowie poznańskiej PPS-lewicy, którym akt oskarżenia zarzuca branie udziału w wystąpieniach antypaństwowych, inicjowanie obchodów i rozrzucanie ulotek podburzających do czynnych wystąpień przeciw państwu.

W pierwszym dniu rozpraw przesłuchano szereg świadków, przeważnie urzędników kryminalnych. Z zeznań wynika, że duszą wszystkich antypaństwowych poczynań był Bem i Danielak.

Zkolei sędzia Rynowicz odczytuje zeznania oskarżonych oraz opinie rzeczoznawców.

W drugim dniu procesu, zeznawał dawniejszy komisarz do spraw politycznych Urzędu Śledczego, Wiśniewski. Przedstawił on wyczerpująco powstanie i rozwój PPS-lewicy w Poznaniu.

Prokurator Konieczny przedstawił w dosadnych słowach winę oskarżonych, dzieląc ich

nieważnie na dwie grupy: tych, co działali z całą świadomością i przewodzili ruchowi i tych, co podświadomie stali się biernym narzędziem i czynili to raczej z chęci spodziewanych korzyści materialnych.

Zkolei nastąpiły mowy obrońców, poczem zamknął przewodniczący sędzia Frydlewicz postępowanie i sąd udał się na naradę.

Przy wypełnionej po brzegi publicznością galerji sędzia Frydlewicz ogłosił wyrok, mocą którego zamieniono Danielakowi karę 5 lat ciężkiego więzienia na trzy lata twierdzy i utratę praw obywatelskich. Miernikowi i Mehrowi, którzy wyrokiem pierwszej instancji skazani zostali również na 5 lat ciężkiego więzienia, zamieniono karę na tyleż lat twierdzy. Inni czerni wicherzyciele skazani zostali jak następuje: Heintze na 4 lata twierdzy, Suwart na 3 lata i Chwirot na rok twierdzy. Garniec i Jeske otrzymali po 6 miesięcy więzienia z odroczeniem na lat 5. Kaczmarska, Handkego i innych członków P. P. S. - lewicy uniewinniono.

Wielki pożar w Glinkach pow. inowrocławski.

Korespondent nasz z Rojewy donosi: W posesji rolnika Jakóba Witzkiego w Glinkach z nieznanych dotąd przyczyn wybuchł pożar, który zniszczył doszczętnie całe zabudowania. Akcja ratunkowa była b. trudna, ponieważ zabudowania były kryte słomą, a ściany po części z drzewa, dlatego też nieomal wszystko znajdujące się pod dachem padło pastwą płomieni. Szkody wynoszą około 25 tysięcy. Pierwsza na miejsce pożaru stawiła się ochotnicza straż pożarna z Rojewy, a druga z Płonkówa pod komendą naczelnika p. Witeczaka. Poza tem przybył oddział ratowniczy z Gniewkowa.

Z Grudziądza.

Kościół N. Serca P. Jezusa Małe Tarpno.

Kółko eucharystyczne Apostolstwa Modlitwy oddziału młodzieży żeńskiej; zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę 28 bm. o godz. 4 po poł. w salce.

Apostolstwo Modlitwy - oddział młodzieży żeńskiej; Wycieczka odbędzie się dnia 29 bm. Zbiórka o godz. 6 rano przed kościołem.

Uroczystość św. Ap. Piotra i Pawła; Nabozęństwa jak w niedzielę.

Nadzwyczajna kolekta na rzecz budowy nowego sierocińca odbędzie się przed kościołem i w kościele w dniach 28, 29 bm. i 5 lipca, którą się bardzo gorąco poleca.

S. M. P. Małe Tarpno. Zebranie miesięczne z sprawozdaniem z zjazdu w Chojnicach odbędzie się w środę 1 lipca o godz. 8 wieczorem w salce.

Święta Godzina z wystawieniem odbędzie się w czwartek 2 lipca od 7—8 wieczorem.

Spowiedź święta w czwartek 2. VII. (przed 1. piątkiem) i w sobotę 4. VII. (przed 1. niedzielą) dla dzieci o 3. dla dorosłych o 5.

Pierwszy piątek 3. VII. uroczysta msza św. do N. Serca P. J. z wystawieniem o godz. 6.

Pierwsza niedziela 5. VII.: suma z wystawieniem o 10, po poł. o 3 nabożeństwo do N. Serca P. Jezusa z wystawieniem, kazaniem i litanją.

Ap. Modlitwy - oddział mężczyzn. Wspólna spowiedź kwartalna w sobotę 4. VII. o 5 po poł. Wspólna komunia św. w niedzielę 5. VII. o 7,30 rano. Zebranie miesięczne z wykładem w niedzielę 5. VII. o 4 po poł. w salce.

S. M. P. Owczarki. Zebranie miesięczne w niedzielę 5. VII. o godz. 4 w szkole w Owczarkach. Ćwiczenia p. w. o godz. 3. Prosi się o punktualne przybycie.

Ważne dla ogrodników pomorskich. W niedzielę, 5 lipca br. urządza oddział pomorski Centr. Związku Zawod. Ogrodników i Pomocników w Grudziądzu wyjazd na koszt związku autobusami do Łysomic, celem zwiedzenia wielkich szkółek drzew i krzewów Pomorskiej Izby Rolniczej. Wykład w Łysomicach z dziedziny szkółkarstwa wygłosi kier. szkółek p. dyr. Różycka. Punkt zborny o godz. 7,45 rano w parku miejskim przy leśniczówce. Odjazd punktualnie o godz. 8 rano. Wszyscy ogrodnicy winni korzystać z zwiedzenia szkółek i wykładu.

Zabawa godziwa i pożyteczna. Taką zabawą darczy będzie wszystkich uczestników niedzielnej festynu ludowego — zwanego Świętem Parafjalnym — który odbędzie się w pięknym ogrodzie i obszernej sali znanego lokalu „Tivoli”. Bo czego tam nie będzie! Dla osób dorosłych: koncert, strzelanie do tarczy, loteria fantowa, kostkowanie, wędkowanie, aukcja amerykańska itd. itd., a w końcu rażna zabawa taneczna. Dla miłej dziatwy: karuzela, jazda wózkami w kucyka, wierzchem na osiołku, korowody itd. itd. Dla wszystkich zaś będzie obficie zaopatrzone bufet, gdzie się będzie można za tanie posilić i pokrzepić. Na rozrywkach chyba zbywać nie będzie. A korzystanie z nich ma przynieść wielki pożytek, bo czysty zysk jest przeznaczony na wykończenie budowy tyle potrzebnego sierocińca. Cel więc wzniosły i zbożny. Jeżeli zaś dochód będzie pokazny, to odnośne prace rozpoczną się za jakie 2 tygodnie, a może nawet wcześniej. Za uczynek miłosiernej Pan Bóg nie poskąpi hojnej nagrody. Wobec tego tem serdeczniej i goręcej się prosi, aby katolicka ludność Grudziądza jak najliczniej w niedzielę podażyła do „Tivoli”.

Jak obchodzone tradycyjne wianki w Grudziądzu? Ruchliwe Tow. Wiosłarskie „Wisła” wzięło sobie za cel i zadanie, pielęgnować stare tradycje, jakimi są „wianki”. Reklama była wielka, lecz niestety zastój gospodarczy spowodował, że nie zebrały się takie tłumy, jakich się nad Wisłą spodziewano. Całość wypadła bardzo dobrze. Na specjalnej estradzie, zbudowanej na pontonach, wykonał teatr garnizonowy obraz historyczny „Wanda”. Program zagościł występem Sokolic, których tańce były tak wzorowo wykonane, że zdawało się, że to balet ze stolicy przybył. Tańce są układu naczelniczki dzielnicy p. Kunegundy Zaleskiej, która też niemi kierowała. Ognie bengalskie, iluminacja przystani, sobótki, defilada łodzi, a dalej występy Tow. śpiewu „Echa” pod bat. dyr. p. Szymańskiego oraz „Moniuszki” pod bat. dyr. p. Osiańskiego, złożyły się na wspaniałą całość. Nie można także pominąć orkiestr, które koncertowały ku wielkiej radości tłumów. Na statku luksusowym Tow. Żeglugi Rzecznej „Vistula” zebrała się doborowa publiczność, którą bawiła orkiestra. Długo jeszcze w noc leciały w górę rakiety, unosiły się ognie sobótki, gdy powoli tłumy wracały do miasta. Trzeba pokreślić, że Grudziądzkie Tow. Wiosłarskie „Wisła” spełniło swój szczytny obowiązek.

„Karnawał Nicejski”. Komitet organizacyjny karnawału, na czele z oficerem oświatowym 65 pp. por. Kantarowiczem, postawił sobie za cel nietylko zdobyć potrzebne fundusze na cele kulturalno-oświatowe pułku, lecz i ubawić gości, dając moc atrakcji i niespodzianek, nieznanych i niewidzianych w Grudziądzu. Osoba głównego organizatora imprezy daje wszelką gwarancję, że wszystkie zapowiedziane w ko-

munikacie atrakcje odbędą się i że będzie potrzebna ilość miejsc siedzących. W sobotę budowa specjalnej sceny i kolejki górskiej. Prace przygotowawcze w toku, praca wre. Sketch „Podwórzowi artyści” i humorystyczny taniec „dzikich kozaków” już na pierwszych próbach wywołują huragany śmiechu. Kolejka górska będzie dostępna jedynie dla ludzi o silnych nerwach.

Wielkie zebranie bezrobotnych w „Tivoli”. odbyło się dnia 25 bm. w ogrodzie „Tivoli” w Grudziądzu. Zebranie zagałł prezes komitetu bezrobotnych p. Kipkowski. P. Mrówka wyjaśnił zebranym, że delegacja bezrobotnych była w Warszawie. Obszerne omawiano sprawę niedoli sier robotniczych. Wywiązała się obszerna dyskusja nad bezrobociem. Przemawiali bezrobotni: Chabowski, Kipkowski, Rusinek z P. P. S., który oczerniał przy tej okazji duchowieństwo katolickie. Omawiano sprawę zasiłku bezrobocia oraz zatrudniania robotników od 5—7 godzin. W toku wieca wybrano delegację, którą wysłano do p. prezydenta miasta. Ponieważ delegacja ta nie mogła nie osiągnąć w sprawie bezrobotnych, rozgorycznie wśród zebranych było jeszcze większe. Przemawiał o około 15 bezrobotnych i to: Kipkowski, Malinowski, Gąbruszewski, Drzymiński, Reznar, Kaźmierczak, Lewandowski oraz inni bezrobotni. Obecnych było około 1200 do 1500 osób. Nastrój był bar-

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 28 bm. apteka „Pod Lwem”, Rynek Nowomiejski. Od dnia 29 bm. dyżuruje apteka „Pod Orłem”, Rynek Staromiejski.

Z TEATRU TORUNSKIEGO.

Dnia 27 bm. o godz. 20 premiera wielkiej rewii p. t. „Podróż naokoło świata”. Wspaniałe to widowisko będzie napewno atrakcją sezonu letniego. Z wybitniejszych numerów zaznaczyć trzeba: „Nenufary”, „Światła wielkiego miasta”, „Hallo Ameryka”, „Sztubaki”, „Kwiat jabłoni”, „Jak się kto upija” itd. oraz dwa efektowne finały „Citroen” i „Na toruńskiej plaży”. Udział biorą pp. Leonowicz, N. Wilińska, Czerniawska, Grossówna, Koczyska, Zdzitowiecki, Oledzki, Józefowicz, Jaworski Gliński.

Dnia 28 bm. o godz. 16 przemila „Dzikuska” z p. Porebską. Wieczorem piękna sztuka G. Zapolskiej „Malka Szwarcenkopf”. W poniedziałek 29 bm. o godz. 16 „Roxy”, wieczorem „Krysia leśniczanka”.

Na kolonje letnie Z. O. K. Z. dla dzieci polskich z Niemiec, Gdańska i Ziemi Zachodnich złożyli na konto P. K. O. nr. 206229 okręgu pomorskiego Z. O. K. Z. ofiarę w kwocie: 55 zł Pomorskie Towarzystwo Rolnicze w Toruniu, 2 zł dr. Sokołowski z Wejherowa.

Zakończenie kursu pływania. Dnia 28 bm. odbędzie się zakończenie kursu w pływalni wojskowej dla przodowników i podoficerów całego terenu O. K. VIII według następującego programu: pływanie na 50 m. st. cawła, na 100 m. st. klasycznym, na 200 m. stylem dowolnym, sztafeta 5X50 lewy kontra, prawy brzeg Wisły O. K. VIII, technika pokazowa jazdy kajakami, ratownictwo, pokaz pływania stylem cawła i klasycznym, nurkowanie. Na zakończenie rozdanie świadectw i dyplomów.

Wycieczka parostatkami do Otlóczyna. W. C. Z. S. „Gryf” w Toruniu urządza dnia 29 bm. wycieczkę do Otlóczyna. Wyjazd statkiem o godz. 13 z przystani przewozu przez Wisłę, powrót o godz. 21. Bufet na statku. Koszt wycieczki 1 zł. Zapisy do dnia 21. bm. przyjmuje kpt. Brzóda, kadra 8 baonu sanitarnego i p.

Pożary na Pomorzu.

Powstał pożar w zabudowaniach rolnika Tańcza Piotra w Jazwiskach w pow. gniewskim. Spaliła się doszczętnie stodoła wraz z maszynami rolniczymi ogólnej wartości około 7 tys. zł.

Powstał pożar w stodole rolnika Ignacego Boratyna, zam. w Gniewie - wybudowanie w pow. gniewskim. Stodoła spaliła się doszczętnie wraz z znajdującymi się w niej maszynami rolniczymi, poza tem spaliła się wozownia i stajnia. Z inwentarza żywego spaliło się: maciora, 3 warchlaki, 23 kury. Ogólna strata wynosi około 16 tys. zł.

Świecie.

Tow. śpiewu „sw. Cecylii” Świecie n. W. Zbiórka towarzystwa (członków czynnych) w niedzielę 28 bm. o godz. 6,30 rano koło „Hotelu Magdaleny”, skąd nastąpi wyjazd autobusami na zjazd śpiewaczy do Nowego.

Walne zebranie Banku Ludowego w Drzycimiu odbędzie się dnia 29 bm. o godz. 13 w lokalu p. J. Zielińskiego w Drzycimiu.

Zabawa. Pow. Koło Inwalidów Wojennych Świecie urządza swą zabawę letnią dnia 29-go bm. w ogrodzie p. Chelstowski.

dzo gorący lecz nie zakłócono spokoju. Uchwalono rezolucję do władz samorządowych o pracę i to do 30 czerwca br. W przeciwnym razie będzie dnia 1 lub 2 lipca zwołany wielki wiec, a następnie wyruszy pochód przez miasto do magistratu i do starostwa. (Zastój jest wielki, to prawda i bieda także, ale magistrat m. Grudziądza robi co tylko może, aby tej biedzie zaradzić; wyczerpał się do ostatniego prawie grosza. — Uwagi koresp.)

Zebranie ochotniczej straży pożarnej. Odbyło się w strażnicy plenarne zebranie miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej. Zebranie poprzedziły ćwiczenia strażaków oraz próba gaśnic, wykonanych wyłącznie z materiałów krajowych przez p. Jana Brzozowskiego, członka grudziądzkiej straży pożarnej. Gaśnice te są już przez tutejszą straż używane. Zebranie zagałł inspektor wojewódzki p. Kaszewski. Obszerne sprawozdanie z działalności straży i z objazdów lustracyjnych przez siebie dokonanych w całym województwie, zdał p. inspektor Kaszewski. W dyskusji, która się po sprawo-

zdaniu wyłoniła, skarżono się na brak węży i koca ratunkowego. Instruktor wojewódzki p. Roszczyk przedstawił w zarysach nowy statut związkowy, który już w wszystkich prawie województwach wszedł w życie, a który się obecnie ma zaprowadzić w województwie pomorskim. W myśl tegoż statutu podzieli się związek wojewódzki na okręgi powiatowe, t. zw. związki okręgowe. Związek taki powstanie niebawem także i na powiat grudziądzki z siedzibą w Grudziądzu. Nowy statut z poprawkami przyjęty przez związek województwa poznańskiego, zostanie zatwierdzony przez walne zebranie wojewódzkie, które odbędzie się w niedzielę 28 bm. w Grudziądzu w hotelu „Pod Złotym Lwem” o godz. 11. Jako delegatów na walny zjazd wybrano pp.: Brzozowskiego, Findlinga, Jabłońskiego I i II., Orzechowskiego, Szymańskiego i innych.

Celem omówienia organizacji mających się odbyć w Grudziądzu zawodów okręgowych policji województwa pomorskiego odbędzie się we wtorek 30 bm. zebranie w sali rady miejskiej.

III. Pomorska Wystawa Koni w Grudziądzu.

odbędzie się w dniach 15 i 16 lipca w stajniach i na dziedzińcu koszar 16 pułku artylerji polowej przy ul. Lipowej. Wystawionych będzie 150 koni remontowych i 70 koni rozplodowych (ogierów i klaczy wraz potomstwem) Z okazji wystawy odbędą się różne imprezy według na-

stępującego programu:

Program Wystawy Koni w Grudziądzu.

W przeddzień wystawy we wtorek 14. VII. o godz. 9 sędzenie wystawionych koni i zakup koni remontowych, godz. 20 walne zebranie Pomorskiego Związku Hodowców konia szlachetnego półkrwi w hotelu „Królewski Dwór”.

I. dzień wystawy, środa, dnia 15. VII. o godzinie 9,30 zakup ogierów przez Zarząd Stadnin Państwowych oraz dalszy zakup koni remontowych, godz. 10,30 otwarcie wystawy, godz. 11 pokaz koni premjowanych, godz. 15: pokazy wojskowe: a) zastęp koni, podjezdźników zakupionych w r. 1930 na Pomorzu (16 pułk artyl. pol.), b) zastęp koni, podjezdźków, zakupionych w r. 1930 w Wielkopolsce (16 pułk artyl. pol.), c) zastęp koni, podjezdźków, zakupionych w r. 1930 w Lubelskiem (Centr. Wysz. Kawał.), e) 1 działon zaprzężony z podjezdźków, zakupionych w r. 1930 na Pomorzu (16 pułk artyl. pol.)

II. dzień wystawy, czwartek 16. VII. o g. 8 dalszy zakup koni remontowych, godz. 10,30 pokaz koni wierzchowych pod jeźdźcem (w stępie, klusie i galopie), godz. 11 prezentacja zastępu młodych koni remontowych (Centr. Wysz. Kawał.), godz. 11,30 pokaz koni premjowanych (jak w dniu poprzednim).

Bezrobocie na Pomorzu.

Toruń. Ogólne przypuszczalne liczby bezrobotnych na terenie województwa pomorskiego w dniu 20 bm. wynosiły 14.006 osób, co w stosunku do poprzedniego tygodnia oznacza zmniejszenie o 927 osób. Z wykazanej wyżej liczby bezrobotnych pobiera zasiłek z funduszu bezrobocia 10.005 osób.

CHELMNO. Cywilne kursa kucia koni wydziału powiatowego. Piąty z kolei kurs kucia koni w Chełmnie rozpocznie się z dniem 1 lipca br. Kurs jest bezpłatny i trwa 3 miesiące. Zgłoszenia przyjmuje Bronisław Mielewczyk, mistrz podkuwaczy koni, Chełmno, Toruńskie Przedmieście 16.

Pruszcz.

Stow. Młodzieży Polskiej Męskiej podaje do wiadomości, iż ćwiczenia odbywać się będą odąd regularnie co tydzień i to w czwartki o g. 20-ej na boisku, a w razie niepogody w sali p. Peka w Pruszczu.

S. M. P. męskie. Odbyło się w lokalu p. Peka w Pruszczu plenarne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej Męskiej, które zagałł prezes p. Bolesław Rybak. Protokół odczytał sekretarz p. M. Grochocki, natomiast komunikaty patron ks. prob. Schwanitz. Uchwalono urządzić w niedzielę 5 lipca wycieczkę autobusową do Chełmna wspólnie z S. M. P. żeńskim. Następnie wybrano delegatów na zjazd, który odbędzie się w dniu 28 bm. w Chojnicach. Wybrani zostali pp.: Rybak, Jasiński, Grochocki i Szankowski.

Kradzież. Rolnikowi p. Franciszkowi Kaźyńskiemu z Waldowa skradziono 2 rowery.

Wyjazdy zagranicę - bez paszportów i wiz!

LETNIE PODROŻE MORSKIE

Transatlantyckimi okrętami

(19057)

„POLONIA”, „PUŁASKI”, „KOŚCIUSZKO”

na fjordy Norwegji — od 18 lipca do 2 sierpnia b. r. Bilety od 500 złotych.

do Kopenhagi — od 25 lipca do 29 lipca b. r. Bilety od 175 złotych.

do Stanów Zjedn. Ameryki — od 29 lipca do 26 sierpnia br. Bilety od 1.975 zł.

do Sztokholmu, Rygi, Visby — od 3 sierpnia do 9 sierpnia br. Bilety od 225 zł.

do Londynu, Rotterdamu, Kopenhagi — od 6 sierp. do 7 sierp. br. Bilety od 375 zł.

Blisze informacje i sprzedaż biletów w biurach Linji Gdynia—Ameryka, w Warszawie, Marszałkowska 116, telefon 547-46 oraz w biurach Wagonów-Lits-Cook, Orbis, Francopol i Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

„ZAGŁOBA“ Gdańska 165
Telef. nr. 399
Obiady z 4 dań 1.00 zł

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 27 czerwca 1931 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: M. B. Nieust. Pom., Władysława kr.
Jutro: Irenusza b. i m.
Pojutrze: Piotra i Pawła apost. Angeliny
Wschód słońca: godz. 3,38.
Zachód słońca: godz. 20,27.

DIŻURY APTEK:

Od poniedziałku dnia 22 bm. do niedzieli 28 bm. (włącznie) dyżur pełnią:

- 1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
- 2) Apteka Pod Złotym Orłem, Stary Rynek im. Marszałka Piłsudskiego.

W poniedziałek (święto Piotra i Pawła) 29 bm. dyżur pełnią:

- 1) Apteka na Bielawach, Chodkiewicza.
- 2) Apteka Pod Łabędziem, Gdańska.
- 3) Apteka Staromiejska, ul. Długa.

— Rozkład dyżurów lekarzy kolejowych w niedzielę i święta:

Dr. Gintyło — dnia 28. VI. 31 — ul. Śnia. deckich 52 (telef. 16-99).

Dr. Kubczak — dnia 29. VI. 31 — ul. Marszałka Focha 37 (telef. 17-42).

— Muzeum Miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—16, w niedzielę i święta od 11—14.

— Polskie Towarzystwo Krajoznawcze **Touring Klub**, ulica Libelta nr. 5, tel. 2256, od godz. 9—19-iej wydaje zniżki kolejowe — wszelkie informacje w sprawach turystyczno-wycieczkowych.

TEATR MIEJSKI.

Dziś w sobotę i w niedzielę nowa angielska komedia p. t. „**Kawaler Papa**“ przez Edwarda Carpenter'a. Komedia ta napisana z humorem pełną temperamento porywa swą nieprzeciętną fabułą i oryginalnością. Sztuka ta grana w Warszawie, Poznaniu, Wilnie miała wszędzie wyjątkowo powodzenie dzięki swej niefrasobliwości i miłemu humorowi. Spodziewać się też należy, że i u nas cieszyć się będzie niemięszym powodzeniem. Obsada pierwszorzędną w osobach pp. Bielicza, Brenoczy Dobrowolskiego, Koczyrkiewicza Lochmana, Michałowicza (rola tytułowa), Klejera i Żelichowskiej. Reżyserja spoczywa w doświadczonych rękach p. K. Koreckiego.

W poniedziałek „**Tak się zdobywa kobiety**“, komedia Verneuil'a, ciesząca się stałym powodzeniem w letnim sezonie naszego Teatru.

We wtorek „**Kawaler Papa**“ Carpenter'a.

„**Uśmiech Bydgoszczy**“ codziennie gra arcywesołą i oszałamiającą pięknie wystawioną rewję p. t. „**A u nas taki**“, w której zwłaszcza „Palarnia opjum“ z p. Karolem Hanuszem, „Pod Samowarem“ i „Polskie morze“ zrywają huragany oklasków. Wszyscy wykonawcy z pp. Serafiną Talario, C. Celińską i Zabajką na czele osiągają zupełny sukces. — W niedzielę i poniedziałek, jako w dni świąteczne po dwa przedstawienia: o godz. 18 i 21. Codziennie w ogrodzie koncert orkiestry. — Bilety wcześniej do nabycia w księgarni WP. Gieryna (Plac Teatralny 3), w dni świąteczne od godz. 12 w kasie teatru.

Na marginesie.

Z rewelacji p. Jakoblewa o stosunkach w Stanach Zjednoczonych przynosimy jeszcze co następuje:

— Jak powiedziałem, katastrofa ta zaskoczyła Amerykę zupełnie nieprzygotowaną. Niema tam Opieki Społecznej ani Kas Chorych zorganizowanych na sposób europejski. Miasta opiekują się tylko dziećmi, starsze osoby zostawiając ich losowi. Można jeszcze liczyć na jakąś pomoc, jeśli się ma obywatelstwo amerykańskie, które uzyskuje się dopiero po 3 latach pobytu w Ameryce i to z wielkimi rygorami tylko. Emigrant jest wyjęty z pod wszelkiej opieki. Jeśli sam sobie nie poradzi — zginie.

Naturalnie, że w obawie przed rewolucją miljonerzy amerykańscy potworzyli różne komitety pomocy dla bezrobotnych, otworzyli bezpłatne garkuchnie i noclegi, ale to jest kropla wody na rozpaloną blachę. Mamy tam takie paradoksy: na prowincji puste bezpieczne domy, a w centrach przemysłowych legiony bezdomnych, koczujących

Srebrne gody

obchodzi dzisiejszej soboty zasłużony na niwie społecznej i narodowej, pracownik miejski Marcin Langner (ur. 7. 11. 1883 r. w Błotnicy pod Wolsztynem). Na ślubnym kobiercu stanął on 27. 6. 1906 r. w Hamborn, biorąc za żonkę Marjanę z domu Refermat.

Pracę społeczną rozpoczął jubilat w młodym wieku w Hamborn w Nadrenji. Należał on tam

do założycieli „Sokoła“, Tow. Czytelni Ludowych, Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Koła śpiewaczego. Interesów wielkiej polskiej kolonii robotniczej bronił jako radny miasta, do której wszedł obdarzony ogólnym zaufaniem rzesz robotniczych, którym przewodził jako długoletni prezes tamtejszej filii Z. Z. P.

W roku 1920 stanął p. Marcin Langner w szeregach działaczy plebiscytowych na Mazurach. Ztąd przybył do Bydgoszczy i osiadł na Bielawkach, gdzie przy jego czynnej współpracy powstały liczne placówki pracy narodowej, jak koło Ch. D., „Sokół“, Koło śpiewu itd. Mimo nawału pracy, jaką pokonać musiał w charakterze pracownika Miejskiego Urzędu Opieki Społecznej, znalazł zawsze czas na pracę obywatelską. W uznaniu tej pracy zamianowali go bielawscy sokoli honorowym członkiem swego gniazda.

Związek małżeński Jubilatów pobłogosławił Pan Bóg 6-giem dzieci.

W dniu pięknej rocznicy ślemy Jubilatom serdeczne życzenia: Daj im Boże wśród zdrowia i szczęścia doczekać złotych godów i dalszych pięknych owoców pracy narodowej i społecznej!

Tragiczny wypadek przy ul. Świętojańskiej

Jedenastoletni chłopiec, manipulując browningiem, postrzelił 9-letnią dziewczynkę. Stan dziewczynki jest beznadziejny.

Dnia 25 bm., w godzinach przedpołudniowych, mieszkańcy ulicy Świętojańskiej wstrząśnieni zostali do głębi wieścią o strasnym wypadku jaki się wydarzył w domu nr. 10, przy tejże ulicy, w mieszkaniu państwa Krysków.

Mianowicie 11-letni Marjan Kosiak, zamieszkały u rodziców przy ulicy Bocianowo 46, manipulując nieumiejętnie browningiem, który potajemnie zabrał swemu ojcu, spowodował dwa jeden po drugim wystrzały, raniąc niemi w twarz i głowę 9-letnią Helenę Krysek.

Regaty w Bydgoszczy

10050) (Tor regatowy w Brdujściu)
niedziela 5-go lipca
międzynarodowe i międzyklubowe
20 biegów. Koncert - Kryte trybuny
Ceny miejsc od 1—3 zł. Zniżki kolejowe.
Początek o godzinie 14-tej.

— Dyrekcja Średniej Szkoły Zawodowej Żeńskiej, Gdańska 67, przyjmuje wpisy na nowy rok szkolny 1931-32 codziennie od godz. 11—1-iej na dział krawiecczyni i dział gospodarstwa domowego. Warunki bardzo dogodne. Uczennice dojeżdżające otrzymują zniżki kolejowe, a córki urzędników państwowych zwrot opłaty szkolnej. (13331)

Zjazd XXI. okręgu Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych.

Jutro, 28 bm. odbędzie się w naszym grodzie doroczny Zjazd okręgowy, w którym bierze udział 8 kół miejscowych. Program Zjazdu jest następujący:

1. Godz. 8,00 — Msza św. w kościele garnizonowym.
2. Po mszy św. pochód do Resursy Kupieckiej, gdzie nastąpi otwarcie Zjazdu.
3. Godz. 13,00 — Zawody konkursowe w Resursie Kupieckiej o przydział kół do jak najwyższej kategorii.

Zwracamy się do wszystkich kół z prośbą o gremjalne wzięcie udziału w pochodzie, co dotyczy i te koła, które w zawodach konkursowych udziału nie

biorą. W uroczystość św. Piotra i Pawła 29 bm. odbędzie się „Święto Pieśni“ według następującego programu:

1. Godz. 16,00 — koncert instrumentalny w ogrodzie Strzelnicy.
2. Godz. 18,00 — początek zawodów konkursowych o lirę wędrowną.
3. Ogłoszenie wyników z zjazdu okręgowego i „Święta Pieśni“, poczem zabawa taneczna.

Szan. obywatelstwo z miasta i okolicy, miłośników rodzimej pieśni polskiej oraz koła, do naszego okręgu nie należące, uprzejmie na powyższe imprezy zaprasza Zarząd Okręgowy.

Farby, lakiery, pokosty, pendzle, oliwy, fran, smarowidła na osie i wszelkie artykuły gospodarcze
kupuje się najkorzystniej
U KOTŁĘGI
„**Drogerja pod Gwiazdą**“ i „**Drogerja pod Aniołem**“
ul. Dworcowa 13. Telefon 1252. ul. Ks. Skorupki 109. (11073)

na polu. Bo liłości niezna w Ameryce nikt: niemasz na komorne, to marsz na bruk! Rząd na przytułek dla tych biedaków zarekwirował koszary, ale to nie wystarczy. Stara się bardzo o ulżenie nędzy Czerwony Krzyż.

Ale oto drugie anormalne zjawisko: dzięki krachowi rolnictwa drogie dotychczas życie w Ameryce potaniało w niebywały sposób. Co w Polsce kosztowało złoty za to samo w Ameryce musiałeś płacić prawie dolara. Dziś produkty spożywcze spadły tak, że tuzin jaj kosztuje 12 cent. (centym = 9 groszy), funt masła 20 cent., funt baraniny 7 cent. Ludzie ze zdumieniem przypominają sobie że takie ceny były w Ameryce przed 40 laty. W stosunku potaniało też wszystko inne, mianowicie towary tekstylne. Cóż jednak z taniaści, gdy się i tych centymów niema!

Koniec będzie zły. Bo wyszukując to podłoże nędzy, szaleje tam agitacja komunistyczna. Rząd przewiduje, na co się zanoszą i stara się pozbyć co niebezpieczniejszych elementów. Obrął do tego bezlitośną drogę wydalania każdego z Ameryki, kto nie może udowodnić, że dostał się na terytorjum Stanów Zjednoczonych na legalnej drodze. Trzeba podać nietylko datę przyjazdu, ale nawet okręt którym się przybyło.

Wskutek tego liczba szuposantów rośnie co dzień. Z samego Stanu Michigan mają władze deportować przeszło 100.000 ludzi. Na wyspie Ellis Island (miejsce koncentracyjne) czeka na odpowiedni statek 30.000 ludzi. Jest to zdumiewająca mieszanina wszystkich narodowości świata. Szwedzi, murzyni, malajczyki, Indowie, żydzi Niemcy, Rosjanie jakie tylko narodowości są na świecie, wszystko to zostało tam spędzone i we fantastycznym misz-masz czekają na swe statki. Tylko Japończycy i Chińczycy

są ściśle separowani. Inaczej wyrznięliby się nawzajem.

Ten raj amerykański, gdyby go dziś sfotografować, przedstawiłby się w sytuacji nie do poznania. Przed każdą restauracją setki nędzarzy czeka na wyzucone do zbiornika odpadki obiadowe. Na ulicy, co chwilę pada ktoś z głodu i z wycieńczenia, a niech gruchnie wiadomość, że która z fabryk będzie w poniedziałek potrzebowała robotnika, to już w sobotę wieczór ustawiają się tysiące bezrobotnych pod bramą fabryki, aby zdobyć ten kawalek chleba.

Gdzie te czasy, gdy specjaliści werbownicy objeżdżali wieś i miasta, i szukali robotników, licytując się nawzajem w płacy i w korzystnych dla robotnika warunkach!

Nieetyczne wybryki niektórych motocyklistów.

Nietylko w dzień, ale nawet nocą pastwią się nad nerwami ludzkimi.

Niejednokrotnie już zwracaliśmy uwagę na niemożliwy wprost do zniesienia, zwłaszcza dla ludzi słabych nerwów, łoskot i trzask motocykli, których właściciele, używając na ulicach miasta „kawalerskiej jazdy“, lekceważą sobie nerwy ludzkie, nie uważając za stosowne zamknąć tłumików.

Taki pan. chce widocznie zwrócić na siebie uwagę wszystkich, że jedzie na motocyklu, dlatego stara się to uczynić zapomocą, jak tylko można najgłośniejszego trzaskania maszyną, bo inaczej najeżdżając z przechodniów mógł by go przeoczyć.

Mało tego jednak, że ci panowie w dzień pastwią się nad nerwami ludzkimi, ale —

jak nam donoszą — są i tacy, którzy nawet nocą, ze szczególną jakąś dziką satysfakcją, trzaskiem i łoskotem swych maszyn zrywają ze snu ludzi, umęczonych całodzienną fizyczną, czy umysłową pracą, przyprowadzając ich o rozstrój nerwowy. Nawet lekarze, ze względu na swych chorych pacjentów, zwracają się do nas ze skargami na te nieetyczne i szkodliwe wybryki niektórych motocyklistów.

W innych miastach surowo się przestrzega, aby podczas przejazdu ulicami, motocykliści zamykali tłumiki swych maszyn, należałoby i u nas nauczyć „sportowców“ tego kulturalnego zwyczaju, a opornych, pociągając do surowej odpowiedzialności.

Wielkie zebranie informacyjne sfer gospodarczych okr. Nadnoteckiego

odbędzie się w piątek, dnia 3 lipca br., o godz. 20-tej w wielkiej sali Resursy Kupieckiej ul. Jagiellońska 7.

Porządek obrad obejmuje referaty o położeniu gospodarczym, ustawodawstwie podatkowym oraz o kwestji polsko-gdańskiej. Ze względu na ważność spraw objętych porządkiem obrad obecność szerszego ogółu zainteresowanych sfer bardzo pożądana.

Telefon 2212 **Grey** Gdańska 23
poleca swoje
wyśmienite lody i napoje orzeźwiające
12549) do kawy i na wycieczki
smaczne ciastka.

— Wzorowa szkoła przygotowawcza i gimnazjum żeńskiej dr. Wagnera przy ul. Paderewskiego 19 przyjmuje wpisy do klas wstępnych i gimnazjalnych codziennie między godz. 9—13. Ulgi dla urzędników i wojskowych. (13693)

„Pod Strzechą” d. Grandka / w. St. Petras
Bydgoszcz, Marsz. Focha 41
Śniadania Obiady Kolacje
Doborowa kuchnia. ¹⁸⁷⁰ Ceny umiarkowane.
Miejsce spotkania dla przyjezdnych.

— Z powodu uroczystości 66. apostołów Piotra i Pawła następny numer „Dziennika Bydgoskiego” wyjdzie we wtorek na środę o zwykłym czasie.

— 10-lecie Tow. Powstańców i Wojaków „Macierz”. W przyszłą niedzielę, dnia 28 bm. obchodzi Tow. Powstańców i Wojaków „Macierz”, (śródmieście) swą uroczystość 10-lecia, połączone z zjazdem zawodników obwodu bydgoskiego. Zjeżdżają w tym dniu do grodu naszego uczestnicy wojny z różnych miast województwa poznańskiego i pomorskiego. Z okazji wspomnianej uroczystości odbędzie się w sobotę, dnia 27 bm. capstrzyk, który wyrusza o godzinie 20 z ogrodu Patzera i przejdzie przez ulicę miasta. W niedzielę przed południem wypełnia program: nabożeństwo w kościele św. Trójcy, pochód do grobu „Nieznanej Powstańca”, defilada i uroczyste zebranie w sali Patzera. Po południu odbędą się na boisku Patzera zawody P. W. i W. F., a w ogrodzie koncert dwóch orkiestr: dęta pod dyr. p. Kempnińskiego i smyczkowa (dzieci) pod dyr. p. Walotki. Wieczorem w sali zabawa taneczna. Szanowne obywatelstwo uprasza się o łaskawe poparcie i liczne przybycie na powyższą imprezę. Wstęp do ogrodu tylko 20 gr, dzieci do lat 14 wstęp wolny. Wstęp na salę 1 zł.

— 15. Jarzynka szparagowa z młodą karotką. Kilka wiązek młodych i delikatnych karotek oczyszcza się, dusi się w świeżym maśle do miękkości, posypuje się lekko mąką, dolewa rosółu przyrządzonego na przedzie z kilku kostek Maggi'ego i dodaje się szczyptę cukru i soli. W międzyczasie zastawia się równą ilość szparagów, zgotuje się je, dodaje je do karotek i gotuje się wszystko razem, dodając 1 łyżeczkę drobno posiekanej zielonej pietruszki. Krótko przed podaniem na stół dodaje się do potrawy trochę przyprawy Maggi'ego. (7340)

Obóz harcerski hufców bydgoskich

na Stadionie Miejskim odbędzie w dniach 28 i 29 czerwca 1931 roku z następującym programem:

Sobota, dnia 27 czerwca br.
Godz. 20,00 — urządzenie obozu, godz. 20,30 — zbiórka kierowników obozów. Odprawa.

Niedziela, dnia 28 czerwca br.
Godz. 6,00 — pobudka, wstawanie, modlitwa poranna, porządkowanie obozu, mycie się, godz. 8,00 — śniadanie, godz. 9,15 — zbiórka Hufca, raport i wymarsz do kościoła Serca Jezusowego, nabożeństwo i powrót do obozu, godz. 12,30 — uroczyste otwarcie obozu. Zwiedzenie obozu przez gości, godz. 13,00 — obiad i zajęcia własne, godz. 16,00 — popisy drużyn na boisku. (Zawody lekkoatletyczne), godz. 19,00 —

kolacja. Zmiana służby w drużynach. Opuszczenie sztandaru, godz. 20,00 — ognisko harcerskie z popisami, godz. 22,00 — capstrzyk.

Poniedziałek, dnia 29 czerwca br.
Godz. 6,00 — pobudka, wstawanie, modlitwa poranna, porządkowanie obozu, mycie się. Gimnastyka wspólna na boisku, godz. 8,00 — śniadanie, godz. 9,15 — zbiórka Hufca, raport i wymarsz do kościoła św. Trójcy, nabożeństwo i powrót do obozu, godz. 13,00 — obiad i zajęcia własne, godz. 15,00 — zawody i popisy drużyn ze sprawności harcerskich, godz. 19,00 — kolacja. Zmiana służby w drużynach. Opuszczenie sztandaru, godz. 20,00 ognisko harcerskie z popisami. Pożegnanie gości, harcerzy. Zwijanie obozu, godz. — 22,00 zamknięcie obozu.

Stodwadzieścia dzieci

z Warmji, Powiśla, Gdańska i Katowic

przybywa dnia 3 lipca na kolonję Związku Obrony Kresów Zachodnich, która w tym roku znajdzie pomieszczenie w Szkole Podchorążych w Bydgoszczy. Dzieki komendantowi szkoły p. ppłk. Polniaszkowi, otrzymuje kolonja całe 2-gie piętro, jadalnię, łazienki, natryski, kuchnię, boiska do dyspozycji na czas trwania kolonji.

Dzieci zabawią 4 tygodnie, poczem przybędzie drugi turnus 120 dzieci. Wobec tego, iż w czasie drugiego turnusu wracają do szkoły podchorążowie, urządzenie sal dostarczy dzięki panu generałowi Thommému tutejszy garnizon.

Rozwodzić się o wysokiej wartości pedagogicznej i narodowej takiej kolonji zwłaszcza o ile jak w tym wy-

padku chodzi o dzieci z Warmji, Powiśla etc. niema potrzeby. Ocenia to bardzo dobrze całe społeczeństwo, do którego zwracamy się z uprzejmą prośbą o moralne a przede wszystkim materialne poparcie. W szczególności zwracamy się do Ziemian, którzy zasilać kolonje produktami rolnymi, ułatwią Komitetowi prowadzenia tej bądźco bądź kosztownej kolonji.

Łaskawe datki względnie produkty (ziemniaki, jarzyny, mięso) tłuszcze itp. prosimy od 1 lipca skierowywać do Szkoły Podchorążych dla Kolonji.

Interesujących się kolonją zawiadamiamy, że dzieci z Katowic przyjeżdżają w piątek, 3 lipca o 11,31 z Warmji 4 lipca o 19,20, z Powiśla o 19,32 a z Gdańska 4 lipca o 12,56.

Ludzie chorzy na kamienie żółciowe i nerkowe, jak również i na kamień pęcherzową, na nadmierne wytwarzanie się kwasu moczowego i artretyzm powinni regulować funkcję kiszki, stosując naturalną wodę gorzką „Franciszka-Józefa”. Żąd. w apt. i drog.

„Sokół żeński”

Wycieczka senjorek wraz z młodzieżą żeńską odbędzie się we wtorek, dnia 30 bm. do Jasińca.

Zbiórka o godz. 8 rano na Placu Wolności, udział jak najliczniejszy bardzo pożądanym.

Od jutra rozpoczyna się zbiórka uliczna na rzecz sokolstwa, w której nasza drużyna gremjalny bierze udział.

Puszkki legitymacyjne itp. wydaje sekretarjat od godz. 8-jej bez przerwy.

— **Przymicie.** W kościele parafjalnym św. Wincentego a Paulo na Bielawkach zostaną odprawione w nadchodzącą niedzielę o godz. 10-jej przymicie nowowyswieconego kapłana z diecezji płockiej ks. Malinowskiego.

— **Obchód świętojański na Wielkich Bartodziejach.** Sokół X z Wielkich Bartodziejów urzędza w niedzielę, 28 bm. o godz. 15 w parku p. Prochowskiego przy ul. Fardońskiej obchód świętojański, uroczym szeregim niespodzianek. Przygrywać będzie orkiestra 16 p. utarów.

— **Wyjaśnienie.** W związku z podaną w piątkowym numerze naszego pisma wiadomością p. t. „Nagła śmierć w gościnie”, wyjaśniamy, że zmarły śp. Walenty Kulczyk (a nie Koleżalczak), nie był w gościnie u pp. Stasieckich, lecz zajmował tam pokój jako sublokator. Śmierć jego spozstrzeżono dopiero rano.

— **Otwarcie baru w restauracji „Pod Orlem”.** Dyrekcja restauracji „Pod Orlem” chcąc uprzyjemnić swym gościom pobyt w lokalu zaprowadza z dniem dzisiejszym bar (a la Hawelka). Otwarcie nastąpi o godz. 18. Bywalcy „Orla” z przyjemnością powitają powyższą nowość, której otwarcia domagali się od dłuższego czasu.

Największą pewność daje Waszym wkładom

(12228)

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy

Za wszelkie zobowiązania kasy odpowiada miasto całym swym majątkiem oraz siłą podatkową.

— **Pręc z zapasami towarów letnich,** oto dzisiejsze memento wielkich domów towarowych, po której linii idzie również znany na gruncie bydgoskim Dom Towarowy Bracia Mateccy, Stary Rynek, urządzając z dniem 1-go lipca br. wielką wyprzedzą posezonową. Wszyscy, którzy na wyprzedząch u Braci Mateckich mieli możność podziwiać bajecznie niskie ceny, pospieszają jako pierwsi po zakupy, ażeby wybrać co najkorzystniejsze, i przekonują się że wyprzedzą obecną w wyborze, oraz niskich cenach przewyższa wszystkie dotychczasowe. Ceny uwidocznione na niektórych artykułach w dzisiejszym ogłoszeniu są wprost niewiarygodne, a jednak prawdziwe, o czem prosimy bez przymusu kupna naocznie się przekonać. Towar regularny, pierwszorządnej jakości, przy niecodziennie niskich cenach daje rękojmię wprost bajecznego zakupu. Zatem w pierwszych dniach lipca wszyscy po zakupy do Braci Mateckich, ażeby nie zostać wyprzedzonym. Dla dzieci baloniki, rakiety powietrzne i różne inne niespodzianki.

— **Przeciał łańcuch i skradł rower.** Myla się ci, którzy sądzą, że przymocowany łańcuchem i zamknięty na kłódkę rower, jest już zabezpieczony przed kradzieżą. „Specjaliści” od kradzieży rowerów, są na tę ewentualność przygotowani i przecięli łańcuch w celu oswobodzenia roweru, jest dla nich fraszka. Nie wiedział o tej możliwości p. Jan Kamiński, zamieszkały w Niemcu, powiatu bydgoskiego, kiedy 25. bm. wieczorem przy ul. Gdańskiej, przymocował swój rower do drzewa łańcuchem, zamkniętym na kłódkę, a sam oddał się na chwilę. Gdy wrócił, roweru już nie było, bo złodziej przeciał łańcuch i rower, wartości 150 złotych zabrał.

— **Ujęto:** 2 osoby poszukiwane przez władze, 1 za opilstwo, 1 za kradzież i 1 za włazanie.

Posiadacze pożyczek

Z lat 1918/21 muszą się zapoznać z memoriałem związku Obrony Wierzytelności pod tytułem: „W sprawie dwóch miliardów”. Wyczerpujące przedstawienie historii i stanu waloryzacji pożyczek. Wskazówki praktyczne. Treść ustaw. Żądania wierzycieli. Cena 2,70 zł. Do nabycia w księgarniach i w Związku, Poznań, Zielona 2. Główny skład Księgarnia Uniwersytecka Poznań, ul. Gwarna 19. (21272)

Walki zapasnicze w Resursie Kupieckiej.

Dzisiaj sensacyjna walka rewanżowa Sztekkera z Jaago.

Onegdajszą porażką Sztekkera w walce z zeszlęcym mistrzem świata, Jaago, była wczoraj tematem ożywionych dyskusyj tysięcznych rzesz sportowców bydgoskich.

Wczoraj też kierownictwo turnieju otrzymało moc listów, z żądaniem bezwzględnego wyznaczenia Sztekkera walki rewanżowej.

W wyniku zapytań i protestów, arbiter p. Brański wczoraj zakomunikował publiczności, że Sztekkerowi zgodnie z regulaminem wyznaczono walkę rewanżową na sobotę, t. j. na dzień dzisiejszy. Zapowiedź tą tłumnie wczoraj zebrana publiczność przyjęła oklaskami.

Zgodnie z onegdajszą zapowiedzią Pinecki złożył na ręce arbitra 100 złotych jako premję na walkę meczową bez stosowania nelsona z Saint Marssem.

W pierwszej parze sympatyczny Sasorski w walce z cięższym Rosjaninem Sudakowem ujawnił świetne warunki techniczne. W 23 min., po kilku przerzutach, skołowany Sudakow padł na łopatki przytrzymany przez bardzo zręcznego Sasorskiego, któremu zgotowano owację.

Azjata Wajnura w spotkaniu ze Stiborem ujawnił bezceremonjalność, tak, że arbiter musiał ciągle interwenjować. Wynik w ciągu 20 min. nie osiągnięto.

Bułgar Martynoff nie mogąc dać rady zwinnemu berlińczykowi Steinke, zaczął walczyć ordynarnie. W 28 min. trzymając berlińczyka w nelsonie, nie zadowolony się tem i zaczął w brutalny sposób bić głową przeciwnika o podłogę. Sędzia momentalnie chwytł przerwał i udzielił Martynoffowi drugiego ostrzeżenia. Ambitny Steinke, mimo wyraźnego oszołomienia zgodził się dalej walczyć. Bułgar momentalnie dopadł jeszcze ślaniającego się na nogach Steinkego i powalił go na łopatki. Zwycięstwo zostało uznane, gdyż arbiter po oszołomieniu Steinkego, uprzędził go, że ma on prawo żądać dłuższej przerwy, z czego zacięty Steinke nie chciał skorzystać.

Spotkanie Pineckiego z Jaago było bezwzględnie i bezpardonowe. W ciągu 20 min. wynik pozostał remisowy, przyczem Estończyka za niełojalne metody wygwizdano.

Sztekker, który przed swym wyjazdem do Ameryki usilnie trenuje w stylu amerykańskim,

wczoraj w tej bezwzględnej i bezlitosnej walce zmusił boksującego się Saint Marsa do kapitulacji. Burza oklasków była odpowiedzią na to świetne zwycięstwo.

Dzisiaj rewanżowa walka decydująca Sztekkera z Jaago jest atrakcją wieczoru. Ponadto Pinecki — Martynoff, decydująca Stibor — Saint Mars i decydująca Szczerbiński — Wajnura.

Wycieczka kreglarzy do Świecia.

Pomorski Związek Klubów Kreglarskich urzędza w jutrzejszą niedzielę autobusami wycieczkę do Świecia i Sartowic. Wyjazd o godz. 9-tej rano. Punkt zborny Plac Wolności przed kawiarnią „Bałtyk”. Strój ile możności kreglarski. Zgłoszenia przyjmuje w ostatniej chwili kierownik imprez sportowych Laska, ul. Długa 29.

Pierwszy w roku bieżącym wyścig motocyklowy na torze żużlowym w Bydgoszczy.

Startować będą: hr. Alvensleben, Ziolkowski i Stańczyk.

Ruchliwy Klub Motocyklowy — Bydgoszcz dolozył wszelkich starań, by dać miłośnikom sportu motocyklowego emocjonującą rozrywkę.

Otóż jak się dowiadujemy K. M. B. urzędza w dniu 5-tym lipca rb. pierwszy „dirt-track” (wyścig na torze żużlowym) na Stadionie Miejskim.

Udział zapewnią najlepsi jeźdźcy Wielkopolski i Pomorza.

Z Bydgoszczy startować będą:

Hr. Alvensleben (tegoroczny mistrz motocyklowy Gdańska),

Paweł Stańczyk (zdobywca I-iej nagrody na międzynarodowych wyścigach w Mysłowicach).

Alfons Ziolkowski (zdobywca wielu

— **Ostre strzelanie.** Dnia 1 lipca przeprowadzić będzie 61 p. p. Wlkp. ostre strzelania na strzelnicy bojowej 15 dw. piech. Wlkp w Jacheicach. Wszelkie drogi w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki własne.

— **Dyrekcja Gimnazjum żeńskiego.** Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyzszych (I. N. S. W.) komunikuje, że począwszy od 27. bm. przyjmować będzie zgłoszenia uczniów do pięciu klas gimnazjalnych na podstawie świadectw z innych zakładów. Kancelarja dyrekcji czynna od 9—13 codziennie w gmachu szkolnym przy ul. Kujawskiej 126.

— **Sezon kąpielowy w całej pełni.** Nareszcie znowu woda ociepla się, gdyż słońce pokazuje się i ogrzewa ziemię. Lipiec i sierpień to najidealniejszy czas do kąpienia się w rzecze. Znacznie jednak przyjemniej kąpać się w ładnym, modnym kostjumie kąpielowym. Największy pod tym względem wybór w tej dziedzinie ma Be-De-Te, który zresztą i wszędzie bije rekordy. Wszelki artykuły kąpielowe najtaniej i o wielkim wyborze nabyć można w Be-De-Te. Radzimy każdemu jak najwcześniej zaopatrzyć się w przybory kąpielowe. Zwracamy uwagę na dzisiejsze ogłoszenie.

nagród na wyścigach międzynarodowych).

Prócz tego Herbert Beitsch, Brunon Piotrowski, Helmuth Zimmermann i wielu innych.

Również przyjeżdża mistrz motocyklowy m. Hamburga i kilkakrotny mistrz Gdańska Hans Röhr.

Jak nazwiska jeźdźców powyższych wskazują wyścig ten należeć będzie do bardzo interesujących i najciekawszych w obecnym sezonie.

TAPETY - LINOLEUM

najtaniej tylko u

STRYSZYKA DŁUGA 34
Rok założ. 1904 (7797) Telefon nr. 1239

IV. i V. dzień wyścigów konnych w Kapuściskach Małych.

W niedzielę 28 i w poniedziałek 29 czerwca — w dwa dni świąteczne — odbędą się dalsze dni wyścigów konnych z totalizatorem na torze wyścigowym w Kapuściskach Małych.

W niedzielę rozegranych zostanie 6 gonitw: 3 płaskie, z tych jedna o nagrodę 1.500 zł imienia Fryderyka Jurjewicza, 1 z płotami o nagrodę 2.000; jeźdźcy panowie, 2 z przeszkodami, z tych jedna wielka wojskowa o nagrodę 3.000, na dystansie ok. 4.800 mtr.

W poniedziałek, 29 czerwca rozegranych zostanie również 6 gonitw: 3 płaskie, z tych jedna sprzedazna, 2 z płotami i 1 z przeszkodami.

Gonitwy odbędą się bez względu na pogodę. Początek o godz. 16,30, dojazd na tor autobusami od Placu Kościeleckich i pociągami kolejowymi o godz. 16,20.

Poniżej podajemy wynik mianowań koni do gonitw na dzień 28 i 29 czerwca br.

Gonitwa z płotami. Dystans ok. 3.200 mtr. Nagroda 2.000 zł.

Nagroda Koła Sportowego Kujawsko-Mazowieckiego. — Dla jeźdźcy zwycięskiego konia pamiątkowy żeton od K. S. K. M.

Grzybek Pierwszy - Wł. Bobińskiego, właśc. Harriman - Wł. Bobińskiego, N. N. Balsamina - J. Rościszewskiego, właściciel

Płaska — Dystans ok. 1.600 mtr. Nagroda 800 zł.

Góra Beja - L. J. bar. Kronenberga, chł. Rutkowski

Zagadka - T. Rybickiego, j. Kończal - Haszys - Gr. Ofic. 16 p. ul. ulanów, j. Kończal

Gardenja - K. Różyckiego, j. Reif Bacarat - A. Tuńskiego, j. Cherubin Boer - A. Tuńskiego, j. Tobjusz

Dziedina - Ign. hr. Mielżyńskiego, j. Lipowicz Jedyńka - L. Bukowieckiego, N. N.

Płaska im. Fryd. Jurjewicza. — Dystans ok. 2.100 mtr. Nagroda 1.500 zł.

Ma Dolary - Ign. hr. Mielżyńskiego, j. Lipowicz Beduin - Gr. Ofic. 17 p. ulanów, j. Kończal

Jedyńka - L. Bukowieckiego, N. N. Gardenja - K. Różyckiego, j. Reif

Przeszkody — Dystans około 3.200 mtr. Nagroda 600 zł. — Nagroda Koła Sportowego Kujawsko - Mazowieckiego.

Bujda — L. J. bar. Kronenberga — N. N. Rama — Z. Studzińskiego — chł. Wojtkowiak.

Karrara — T. Rybickiego — właściciel. Gini — Wł. Bobińskiego — właściciel. Intryga — D. Czecheizgo — N. N. Kuwera — J. Rościszewskiego — właściciel. Żupan — B. Pieczyńskiego — N. N. Magnat — St. hr. Korzbak-Łackiego — N. N.

Płaska — dystans ok. 1.600 mtr., nagroda 600 zł.
Marszałek — L. Bukowieckiego — N. N. Ma Dolary — Ign. hr. Mielżyńskiego — j. Lipowiatu Juljusz — T. Rybickiego — j. Kończal. Cioška — L. J. bar. Kronenberga — N. N. Berggeist — St. hr. Korzbak-Łackiego — N. N. Hegira — A. Tuńskiego — j. Cherubin. Nerv — St. hr. Korzbak-Łackiego — N. N. Marengo — Ign. hr. Mielżyńskiego — chł. Wachowiak. Córa Beja — L. J. bar. Kronenberga — N. N. Błękitny — J. Bareji — N. N.

PROGRAM W KINACH.

CORSO. W sobotę i w niedzielę po raz ostatni 3, 4, 5 i 6 (ostatnia) seria filmu „Sherlok Holmes w Ameryce”.

KRYSTAL. Dzisiaj i dni następnych piękny film z życia rosyjskiego p. t. „Pieśń Kozaków Dońskich” w wykonaniu pierwszorzędnych sił artystycznych. Podkład muzyczny bardzo ładny. Nadprogram śmieszny „Taniec szkieletów”.

MARYSIENKA. Dzisiaj i jutro po raz ostatni podwójny program o dwu sensoryjnych filmach: p. t. „Zagadka wytwórni filmowej” i „Starek marzeń”, które szczerze zainteresowały publiczność bydgoską swą niezwykłą treścią i wykonaniem oraz grą artystów.

NOWOŚCI. „Taniec wśród serc” ujmujący dramat dźwiękowy oraz świetna farsa z Laurelem i Hardyem w rolach głównych, dzisiaj po raz ostatni ukażą się na ekranie.

WOJSKOWE wyświetla od 26 do 29 bm. wielki dramat p. t. „Chińska papuga” (Przekleństwo klejnotów). Rewelacyjny arcyfilm w 10 aktach, reżyserji genialnego Pawła Leni, mistrzowskiego realizatora obrazów niesamowitych. W roli głównej: Anna May Wong. Nadprogram: Wesoła komedia p. t. „Pierwsza kłótnia nowożeńców”.

Przeszkody — dystans około 4.800 mtr., nagroda 3.000 zł (Wojskowa).

Too Good — B. Pieczyńskiego — kpt. Antropow. Kuwera — J. Rościszewskiego — właściciel. Zygfryd — Wł. Bobińskiego — właściciel.

Na dzień 29 czerwca.

Płoty — dystans ok. 2.400 mtr., nagroda 600 zł.

Korea — L. Bukowieckiego — N. N. Gazimur — Dł. Czecheizgo — N. N. Bianka II — Z. Studzińskiego — N. N. Żupan — B. Pieczyńskiego — N. N. Balsamina — J. Rościszewskiego — właściciel. Narzczona — H. Bobrzańskiego — chł. Wojtkowiak. Umizg — Gr. Ofic. 16 p. ul. — j. Kończal.

Płaska — dystans ok. 1.600 mtr., nagroda 800 zł.

Dziedina — Ign. hr. Mielżyńskiego — j. Lipowicz. Lea — L. Bukowieckiego — N. N. Bachmat — A. Tuńskiego — j. Cherubin. Haszys — Gr. Ofic. 16 p. ul. — j. Kończal. Zagadka — T. Rybickiego — j. Kończal. Hermes — J. Bareji — j. Reif.

Płaska — dystans ok. 2.100 mtr., nagroda 1.000 zł.

Zagadka — T. Rybickiego — j. Kończal.

Z życia Ch. D. na Małych Bartodziejach.

Dnia 21 bm. odbyło się w lokalu p. Szebarta zebranie koła Ch. D. — Małe Bartodziejy przy bardzo licznym udziale słuchaczy.

Prace rady miejskiej omówił radny miejski p. Meloch, poczem p. Stróżyński wygłosił referat polityczno-gospodarczy. Referent omówił obecne położenie na rynku pracy i wynikający z tego ogólny zastój gospodarczy. Wielkie wrażenie zrobiły na zebranych przytoczone przez mówcę porównania zarobków robotniczych z niesłychanie wysokimi poborami niektórych dyrektorów, wykazujących tem samem całkowity brak poczucia narodowego.

Referat przyjęto hucznymi oklaskami i po załatwieniu kilku spraw lokalnych zakończono zebranie.

W piątek, 26 bm. zasnęła w Bogu żona gorliwego członka naszego i skarbnika filji Ch. Z. Z. Zimne Wody

śp. Pelagja Szymańska z domu Mielewska.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 29 bm. o godz. 3-ciej po poł. z domu żaloby przy ul. Toruńskiej 38. O udział członków w pogrzebie prosi

Zarząd okręgowy Ch. Z. Z.

— Plac budowlany przy obecnych ciężkich i niepewnych czasach, najlepszą lokatą kapitału. Własny domeczek, położony w uroczej, zacisznej okolicy, w mieście tuż przy przystanku tramwajowym, wyposażony we wszelkie nowoczesne urządzenia — oto marzenie każdego małżeństwa. Na dogodnych warunkach spłaty i tanio, można nabyć rozmaitej wielkości place budowlane. Najlepiej więc lokować gotówkę w nieruchomościach, które dają najlepszą gwarancję i zapewnienie na przyszłość. Place budowlane na tak dogodnych warunkach można nabyć u Józefa Strazna, Bydgoszcz, Nakielska nr. 64, tel. 14-86.

— Bydgoszcz otrzyma śniadanię à la Bracia Dawidowscy. Produkt spożywczy tylko wtedy jest tani, kiedy wyklucza się pośredników w sprzedaży. Z tego wychodzą założenia, mistrz rzeźniczy p. Sylwester Tepper otwiera z dniem 1 lipca br. w domu własnym przy ul. Poznańskiej 31 (obok redakcji „Dziennika Bydgoskiego”) nowoczesną jadalnię. Specjalnie zaangażowany kuchmistrz warszawski przyrządzać będzie wszelkie przysmaczki także obiady, z najlepszych i najsmakowszych produktów, przy czem cena poszczególnych dań będzie tańsza niż w restauracjach. W lokalu p. Teppera nie sprzedaje się wódki i wogóle niema przyniosu picia. Szczegóły podadają ogłoszenia w przeddzień otwarcia nowej śniadalni.

Imbros — L. J. bar. Kronenberga — j. Tobjusz. Danuta — Ign. hr. Mielżyńskiego — chł. Wachowiak. Bacarat — A. Tuńskiego — j. Cherubin. Majdan — Ign. hr. Mielżyńskiego — j. Lipowicz. Boer — A. Tuńskiego — j. Tobjusz. Haszys — Gr. Ofic. 16 p. ul. — j. Kończal.

Przeszkody — dystans ok. 3.600 mtr., nagroda 800 zł.

Frasquita — A. Tuńskiego — właściciel. Zygfryd — Wł. Bobińskiego — chł. Wojtkowiak. Magnat — St. hr. Korzbak-Łackiego — N. N. Gini — Wł. Bobińskiego — właściciel. Karrara — T. Rybickiego — właściciel. Żupan — B. Pieczyńskiego — N. N.

Płaska - sprzedazna — dystans około 2.100 mtr., nagroda 1.000 zł.

Bambus — Ign. hr. Mielżyńskiego — j. Lipowicz. Hyacent — L. Bukowieckiego — N. N. Domator — K. Różyckiego — chł. Głowacki. Czeremcha — L. J. bar. Kronenberga — j. Tobjusz. Juljusz — T. Rybicki — j. Kończal.

Płoty — 2.800 mtr., nagroda 1.000 zł.

Quartiermacher — L. Bukowieckiego — N. N. Harriman — Wł. Bobińskiego — chł. Wojtkowiak. Balsamina — J. Rościszewskiego — właściciel. Żupan — B. Pieczyńskiego — N. N. Gini — Wł. Bobińskiego — właściciel. Umizg — Gr. Ofic. 16 p. ul. — j. Kończal. Narzczona — H. Bobrzańskiego — chł. Wojtkowiak.

Z ruchu towarzystw.

„Echo”. Dziś w sobotę o godz. 19 próba w Resursie Kupieckiej. Komplet konieczny.

Tow. Powstańców i Wojaków Szwedzowego. Z okazji zjazdu obwodowego zbiórka członków biorących udział w strzelaniu obwodowym o nagrody w sobotę, 27. bm. o godz. 16 w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej. W niedzielę, 28. bm. zbiórka wszystkich członków o godz. 8 na Wzgórzu Dąbrowskiego celem wzięcia udziału w obchodzie 10-lecia Tow. Powst. i Woj. „Macierz”.

Bydgoskie Tow. Wioślarskie. Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek 2 lipca w hotelu Lengingą punktualnie o godz. 8,30. Ważne sprawy (regaty itp.). Liczne przybycie konieczne.

Sokół V. Zbiórka druhów do zbiórki ulicznej w niedzielę o godz. 7,30 u drh. Derkowskiego ul. Wincentego Pola 12. W poniedziałek wycieczka do Nakła. Zbiórka drużyny na Czyżkówku o godz. 7,30.

S. M. P. „Białych Orłów”. Schadzka kolka gimnastyczna dziś w sobotę o godz. 19 w ogrodzie. Wszystkie trykoty bezwarunkowo muszą być oddane.

O. P. N. Sokół I. Zebranie miesięczne dziś w sobotę o godz. 20 w lokalu p. Mellera przy pl. Piastowskim.

S. M. P. „Orzeł”. Wielka zabawa letowa odbędzie się w niedzielę, 28. bm. w Oplawcu. Piękne położenie nad rzeką Brdy, tani bufet, niski wstęp, jako też doborowa orkiestra, wszystko przemawia zatem, iż na powyższej „tancówce” zabawi się każdy morowo. Początek o godz. 15.

Tow. Powstańców i Wojaków Jachcice. Z okazji zjazdu obwodowego odbędzie się strzelanie o nagrody dla wszystkich członków w sobotę, 27. bm. o godz. 16 w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej. W niedzielę 28. bm. zbiórka o godzinie 7,30 przed lokalem p. Orczykowskiego celem wzięcia udziału w obchodzie 10-lecia Tow. „Macierz”.

Sokół konny. Ćwiczenia dziś w sobotę o godzinie 17 w koszarach 16 p. ul. Obowiązuje mundur polowy.

Koło Absolwentów Szkół Handlowych. Wycieczka krajoznawczo-turystyczna do Chodzieży i Ujścia Wyurzy dnia 28. bm. o godz. 4,30 rano z placu Piastowskiego.

Grupa Powst. Włkp. z r. 1918-19. Projektowaną wycieczkę do Brzozy odkłada się do następnej niedzieli. Zebranie zarządu, komisji rewizyjnej i sądu honorowego dnia 30. bm. o godzinie 20 w sekretarjacie ul. Kujawska 7.

Związek Podofic. Rezerwy. Zebranie miesięczne dnia 1 lipca o godz. 20 w lokalu „Pod Lwem”.

Bydgoskie Tow. Cyklistów. Zebranie miesięczne 27. bm. o godz. 19 u p. Bielawskiego, ul. Szczecińska 1.

Młode Polki „Gwiazda”. Wycieczka do Chełmna odbędzie się 5 lipca.

Tow. śpiewu św. Wojciecha bierze udział dzisiaj w pogrzebie matki druhny Łuczakówny. Zbiórka o godz. 18 ulica Lwowska. Drużyna śpiewa na słubie drh. Figla jutro w niedzielę o godz. 18 w kościele farnym.

S. M. P. „Brzask” bierze udział w pogrzebie ś. p. ojca, naszego prezesa. Zbiórka dziś o godz. 17,15 na nowym cmentarzu.

Korporacja S. K. M. im. Mikłajka Kopernika w Bydgoszczy. Kandydaci do egzaminu spotykają się w niedzielę, 28. bm. przed poł. o g. 9 w lokalu korporacyjnym, celem omówienia planu przygotowania się do egzaminu.

Stan wody w Wiśle w dniu 26/VI br.: Warszawa 0,92; Toruń 0,29; Fordon 0,47; Chełmno 0,90; Grudziądz 0,39; Korzeniewo 0,71; Piekło — 0,11; Teczew — 0,32; Einlage 2,32; Schievenhorst 2,48.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

PONIEDZIAŁEK, 29 CZERWCA.
WARSZAWA-RASZYN. 10,15—11,45: Transm. nabożeństwa z Katedry poznańskiej. 12,10 Muzyka z płyt gramofonowych. 13,20: Muzyka. 14,00: Muzyka. 15,00: Odczyt rolniczy. 15,20: Muzyka. 16,10: Odczyt rolniczy. 16,30: Muzyka. 16,40: Program dla dzieci młodszych. 17,15: Muzyka gramof. 17,40: Koncert popularny. 19,00: Rozmaitości. 19,20: Płyty gramofonowe. 20,30: Operetka „Panna z lalką” Leona Falla (Transm. na wszystkie stacje polskie). 22,45—24,00. Muzyka lekka i taneczna.

POZNAŃ. 10,15—11,45: Uroczystość św. Piotra i Pawła. Nabożeństwo z Katedry poznańskiej. 13,05—14,00: Koncert gramofonowy. 19,00—19,00: Koncert zespołowy. 19,00—20,10: Dodatek do gazety porannej R. P. 20,10: Nadprogram ilustr. muz. 20,10—20,30: Andryja wokalna p. Lindy Kamieńskiej (sopran).

WTOREK, 30 CZERWCA.
WARSZAWA-RASZYN. 12,10: Muzyka gramof. 14,50: Komunikat gospodarczy. 16,00: Muzyka gramofonowa. 18,00: Koncert popularny. 19,00: Rozmaitości. 19,20: Muzyka gramofon. 19,40: Giełda rolnicza. 20,15: Koncert z Dolly Szwajcarskiej w wyk. orkiestry Filharmon. Warsz. 22,30: Koncert solisty z Krakowa. 23,00—24,00: Muzyka lekka i taneczna.

POZNAŃ. 13,05—14,00: Koncert gramofonowy. 14,00—14,15: Notowania giełdy pieniężnej i cen targ. rzeźni miejskiej. 19,00—20,15: Dodatek do gazety porannej R. P. 22,15—24,00: Muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Stow. kupców zbożowych i nasiennej na Pomorzu

Notowanie z dnia 25. 6. 1931 r.
Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania na Pomorzu, za otręby franco stacja odbiorcza

Pszenica dworska	27,00—27,50
Pszensica targowa	26,50—27,00
Zyto	25,00—25,50
Jęczmień dworski	25,00—26,00
Jęczmień targowy	24,00—25,00
Owies	27,00—27,50
Mąka pszenna 65% wł.	47,00—00,00
Mąka żytnia 65% wł.	40,00—00,00
Otręby pszenne	16,00—17,00
Otręby żytnie	17,00—18,00

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 26. 6. 1931 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Zyto	25,50—25,75
Pszenica	27,00—27,50
Pszensica przemiałowy	26,50—27,50
Jęczmień pastewny	28,00—29,00
Mąka żytnia 65% wł. worki	38,75—39,75
Mąka pszenna 65% wł. worki	44,00—47,00
Otręby pszenne	15,50—16,50
Otręby pszenne (grube)	13,50—14,50
Otręby pszenne (grube)	15,00—16,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Banki Polski płać w dniu 27 bm. za:

dolary amerykańskie	8,92—8,91
funtury szterlingowe	43,23
franki szwajcarskie	172,19
franki francuskie	34,76 1/2
marki niemieckie	210,87
guldeny gdańskie	172,81
szylingi austriackie	124,85
liry włoskie	46,52
korony czeskie	26,32

Giełda warszawska

z dnia 26 czerwca 1931.
Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. pożycz. inwest.	085,50 085,75
6-proc. pożycz. dol.	074,00 075,00

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	000,00—100,00
Bank Polski	000,00—118,00
W. T. F. Cukru	000,00—028,00
Lilpop	000,00—017,60
Parowozowy	00,00—10,00
Lombard	000,00—150,00

Tendencja niejednolita.

I co teraz będzie?

— Rece do góry!!!
— Łatwo panu mówić, drogi przyjacielu, ale nie mogę, bo pękły mi szelki!!.

Wybór śmierci.
Cygana skazano na śmierć. Według zwyczajów krajowych miał prawo sam sobie wybrać rodzaj śmierci.
— Panie sędzio, — rzekł skazaniec — jeżeli mi wolno wybierać, to chciałbym umrzeć na uwiad starczy.

Dzisiaj ostatni numer „Dziennika Bydgoskiego”

w bieżącym miesiącu. — W ostatniej chwili przypominamy o odnowieniu przedpłaty.

KRONIKA BYDGOSKA.

— **Koncesjonowane, wzorowe przedszkole** i oddział przygotowawczy przy ul. Jagiellońskiej 55, rozpoczęło zapisy dzieci od lat trzech do siedmiu. Uwaga: wysoki poziom naukowy, zajęcia pod osobistym nadzorem długoletniej kierowniczki zakładów wychowawczych i kursów dla dorosłych p. Marii Boruniowej i znanego poety-literata Stanisława Borunia. Nauka wymowy — dykcja. Przedszkole posiada duży ogród. W dniu pogodnym pouczające wycieczki po mieście. Zapisy od 4—6 po poł.

— **„Szabeskurjer“.** W sobotę opuścił prasę najnowszy nr. „Szabeskurjera“, który z bruku bydgoskiego przynosi bardzo dużo ciekawości. Sensacją budzą fotografie galerii szabesgójów bydgoskich, wykonane przed składami żydowskimi. — Poza tem „Szabeskurjer“ demaskuje magistrat bydgoski, że u żydów warszawskich kupił kasę ogniortwałą. Na całość numer składają się aktualne artykuły i wiadomości z całej Polski.

— **Dokąd udać się na wywczas?** Coraz cięższe warunki gospodarcze zniewola niejednego do wyrzucenia się w tem lecie wyjazdu nad morze albo w góry. Ponieważ jednak po uciążliwej calorocznej pracy każdemu potrzebne są wywczasy — trzeba się będzie obejrzać za taniem letniskiem w pobliżu. Doskonale nada-

je się na ten cel — Brzoza. Wszystko tu mieć można: modny dziś „camping“ (obozowanie nad jeziorem pod lasem), pływanie, wiosłowanie, plażowanie itd. Letnisko Brzoza, 14 km. od miasta, stacja kol. Chmielniki na szlaku Bydgoszcz—Inowrocław, zaroi się już w oba święta gośćmi, wybierającymi się tu na wywczasy. Wieczór świętojański obchodzono w Brzozie tradycyjnie. Przy zapalonych ogniach bawiono się ochoczko. Wogóle w Brzozie nigdy rozrywek nie braknie.

— **Wandale.** Do ogrodów przy gmachu wojewódzkim (ulica Jagiellońska), zakradło się kilku młodych wandalów, którzy zrywali róże, łamiąc przytem i niszcząc całe gałęzie rośliny. Gdy spostrzegł tę niszczycielską robotę łobuziaków pewien pan, chciał ich zatrzymać, lecz łobuzy przeskoczyli przez mur i ulotnili się. Wobec dość często powtarzających się tego rodzaju wypadków, że wandale niszczą całe krzewy roślin i łamią drzewka przydrożne czyniąc tem dużą szkodę, pożądanem bardzo jest, aby każdy obywatel, napotkawszy takiego niszczyciela, oddawał go w ręce policji.

ZMARLI.

S. p. **Napoleon Rutkowski**, z Ławicy, ziemianin, lat 63.

S. p. **Marja z Urbanków Sopolńska**, lat 65, z Lwówka.

Z ostatniej chwili.**Marsz. Piłsudski odpocznie jeszcze w Pikiliszkach.**

Warszawa, 27. 6. (Tel. wł.) Prawdopodobnie już we wtorek wyjedzie marszałek Piłsudski na wywczasy wakacyjne do Pikiliszek na swój majątek. Przed wyjazdem mają być załatwione wszystkie sprawy nominacyjne, specjalnie w wojsku. Między innymi ma być obsadzone stanowisko szefa sztabu generalnego po generale Piskorzce, który przechodzi na inne stanowisko.

Pogrzeb powiernika marszałka Piłsudskiego.

Warszawa, 26. 6. (PAT). Dziś przed poł. odbyło się w kościele garnizonowym przy ul. Długiej nabożeństwo żałobne za duszę generała Jaxa-Rożena, komendanta głównego Związku Strzeleckiego. Nabożeństwo odprawił ks. biskup polowy Gall w asyście licznego kleru. Po nabożeństwie trumnę wynieśli na barkach towarzysze broni zmarłego i złożyli na lawecie, ozdobionej kwiatami.

Na cmentarzu wojskowym po odpra-

wieniu modłów wygłoszono szereg przemówień pożegnalnych.

W Kaliszu otwarto wystawę kościelną.

Kalisz, 26. 6. (PAT). Dziś odbyło się w Kaliszu otwarcie **powszechnej wystawy kościelnej**, która została zorganizowana w związku z kongresem eucharystycznym djecezji włocławskiej. Otwarcia wystawy dokonał ks. biskup Radoński. W wystawie bierze udział wiele firm krajowych.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Zebrań Ch. D. Koła Śródmieście odbędzie się we wtorek, 30 bm. w lokalu zebrań przy ul. Dworcowej o godz. 8 wieczorem. Interesujący referat. O godz. 7,30 zebrań Zarządu. O liczny udział członków prosi.

Zebrań Koła Ch. D. Czyżkówko w niedzielę 28 bm. zaraz po nabożeństwie w lokalu p. Glapy. Referat wygłosi p. red. Bi-goński.

Ogłoszenie. Nieruchomość położona w Swieciu n/W. (Wojew. Pomorskie) przy ul. Mickiewicza nr. 19, zapisana w księdze wieczystej Swiecie tom XI wyk. L. 266. na własność fmy Davis i Knopf Sp. z o. p. w Swieciu n/W. zostanie z powodu likwidacji firmy w drodze **dobrowolnego przetargu** wystawiona na sprzedaż dnia **31 lipca 1931 r.** o godz. 10 przed poł. w biurze wymienniczej firmy w likwidacji w Swieciu przy ul. Mickiewicza nr. 19. Dom towarowy i mieszkalny z skrzydłem bocznym, dwa oddzielne wstępy, podwórze ogród domowy, śpiżnia ze sklepem przy ul. Marsz. Piłsudskiego, stajnia, magazyn, lodownia, magazyn do soli z szopą, zajazd z wozownią, komora do butelek oraz palarnia kawy. Na nieruchomości tej od lat dziesięć prowadzi się dobrze prosperujący skład kolonialny i restaurację. Nr. 151 księgi podatku budynkowego i Nr. 179 matryki podatku gruntowego. Powierzchnia 33,31 ar. Roczna wartość użytkowa 6.684 marek, roczna kwota podatku budynkowego 240,30 marek. Wraz z nieruchomością wyżej wymienioną sprzedany będzie także inwentarz znajdujący się w lokalu sklepowym przy ul. Mickiewicza, narożnik Marsz. Piłsudskiego oraz inwentarz dużego sklepu położonego przy ul. Mickiewicza 19 i całkowite urządzenie sklepowe. Dokładny spis tegoż inwentarza, wyciąg księgi wieczystej i wyciągi z księgi podatku budynkowego i z matryki podatku gruntowego oraz szczegółowe warunki przetargu wyłożone są w biurze niżej podpisanego notariusza w Swieciu n/W. Rynek nr. 9, do wglądu w dni powszednie od godz. 8-mej do 18-tej. Szczegółowych informacji w sprawie tegoż przetargu udziela niżej podpisany notariusz oraz p. Kurt Knopf w swoim biurze handlowym w Swieciu n/W. przy ul. Dworcowej 26 i w biurze likwidacyjnym firmy Davis i Knopf T. z o. p. w likwidacji w Swieciu n/W. przy ul. Mickiewicza 19, w godzinach handlowych. Swiecie n/W. Wojew. Pomorskie, dn. 18 czerwca 1931r. 13881) **Kazimierz Ofierzyński**, notariusz.

Duży SKŁAD

z mieszkaniem 3 pokojowym skład z piwnicą oraz 2 duże, jasne i suche piwnice zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza **ulica Długa nr. 66.**

Poważne przedsiębiorstwo poszukuje natychmiast

3podróżujących

na woj. Pomorskie i częściowo Poznańskie dla specjalnej akwizycji w instytucjach publicznych, z poleceniem Ministerstwa. Warunek: wyznaczenie katolickie, powyżej lat 25, dobra prezencja, doświadczenie knpieckie i solidność. Pierwszeństwo mają panowie z własnym motocyklem. Dobra egzystencja, **wysokie wynagrodzenie.** Dokł. of. z podaniem życiorysu przyjmuje f-a „Par“ Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Stała posada“.

WYPALACZ - KIEROWNIK

do 2 piecy pierścieniowych Hoffmanna (produkcja tygodniowa około 300.000 gąsiorów, pustaków, pełnych cegieł i klimków) na kilka miesięcy **poszukiwany.** Przy zadowalającej sprawności możliwosc stałej posady jako **mistrz ceglarski.**

Zgłoszenia z podaniem życiorysu, opisami świadectw i referencji do

A. Medzeg, Cegielnia parowa Fordon n/W. (13857)

Stopień kulturalny narodu jest jego największą siłą. Zapisz się na członka wspierającego Tow. kulturalno-oświatowego T. C. L.

Zapewniony byt!! Wspaniała egzystencja!!

Poszukiwani zastępcy panowie i panie **we wszystkich miejscowościach Polski!!!** Kupcem jest każdy - również apteki, drogerje itd. — **Epokowy bezkonkurencyjny artykuł.** — Zgłoszenia przyjmuje — odwrotnie wysyłając odośnie broszury: **Dyr. M. Raabe, Gdańsk - Oliva.** Proszę wyciąć i dać dalej do przeczytania. (1386)

CAFÉ - RESTAURANT „POD ORŁEM“

Niniejszem mamy zaszczyt uprzejmie donieść p. G. Gościom, iż **we sobotę, dnia 27. 6. 1931 r.** o godz. 18-tej otwieramy w naszym lokalu

BAR (a la Hamelka)

Polecając smie usługi pozostajemy z poważaniem **Zarząd.** 13886

POLECENIA

Fotografia legitymacyjna 1 zł wykonuje „Wiol“, Mersz. Focha nr. 40 i Dworcowa 43. (7419)

Dachy pokrywa naprawia wszelkiej konstrukcji po cenach przystępnych J. Tyliński, mistrz dekarSKI, Pomska 49/50. (7420)

SPRZEDAŻE

Fortepjan (7417) 200, pianino 300, jadalną 400 zł i dużo pojedynczych mebli nowych i antycznych, obrazy, dywany, rogi, rowery, żyrandole bardzo tanio odda Stała Okazja, ulica Gdańska 34, dawniej 152,

Pokojowczyk

(pincer) sprzedam. Poznańska 5, mieszk. 6. (13830)

Leżanki (7418) bardzo dobre wykonanie, po 42 zł. Hetmańska 14.

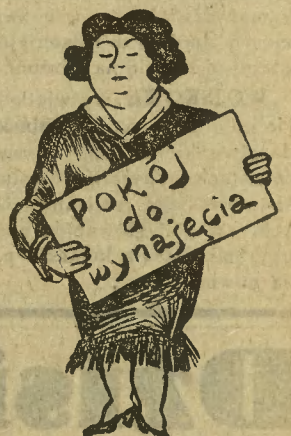
POKOJE

Pokój męski używany, bardzo ładny prawie nowy sprzedaje Dembek, Grudziądzka 12. (13911)

Pokój dla obcych (kompletny) sprzedaje M. Herzke, Gdańska 131. (13912)

Pokój umeblowany, osobne wejście. Parkowa 3, part. lewo. 7421

Pokój frontowy z niekierującym wejściem wynajmę, centrum. Ulica Petersona 11, parter. 7405

— nie! — tak długo nie może Pani czekać, nim się jaki lokator przypadkiem zjawi. O wiele prędzej i dogodniej wynajmie się próżne pokoje lub mieszkania przez nadanie **drobnego ogłoszenia** w Dzienniku Bydgoskim,

790
490

790
590

Fason 4435-00
Biały, damski półbucik ry-
psowy, na gumowej pode-
szwie. Niezbędny na lato.

Fason 4438-00
Męskie półbuciki z białego,
szarego, lub brązowego
płótna żaglowego, na gu-
mowej podszewie.

Do każdego koloru bucika - odpowiedni odcień pończochy
Damskie pończochy: Dziecięce pończoszki
Bemberg-Złote 6.90 1.20, 1.70, 1.90.
Flor 4.90

Chcąc umożliwić wszystkim noszenie wy-
godnego obuwia letniego, zredukowali-
śmy tak znacznie ceny, że nasze buciki
są dostępne i dla niezamożnych.

Obniżyliśmy ceny naszych artykułów:
Nr. 4438-44400 ze Zł. 9.90 na 5.90
i Nr. 4435-44400 ze Zł. 7.90 na 4.90.

Zakupujcie obuwie jaknajwcześniej.

990

1990

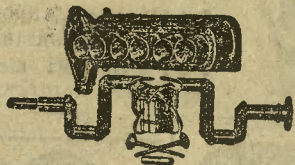
Fason 9175-03
Doskonały, modny pantofe-
lek taneczny z białego ry-
psu. Specjalny dla tych, co
wolą jednokolorowe obu-
wie.

Fason 1065-60
Damskie, plecione panto-
felki w jednolitym kolorze
lub kombinowane, na ni-
skim lub półwysokim obca-
sie.

Używajcie do pielęgnowania obuwia naszych specjalnych
past, które konserwują należycie obuwie. Cena 0.60, 0.90.

Bata

Jak sędzi nasza klientela
o wykonaniu u nas prac szlifierskich.

M. Bendix, Fabr. maszyn roln., Nowe Miasto n/D.
... że prace szlifierskie i dopasowanie tłoków do-
brze zostały wykonane...

Bracia Betlejewscy, Brodnicki Zakł. Sam.
Brodnica (Pomorze).

... że szlifowanie cylindrów i dostarczenie tłoków
wykonano ku najlepszemu zadowoleniu...

Butowski i Ska, Bydgoszcz, Gdańska 158

... że wykonane szlifowanie cylindrów naszych
klientów w zupełności zadowolili...

Carl Domke, Grudziądz, Marsz. Focha 7/9

... że z wykonanych prac szlifierskich i z dopa-
sowania kompletnych tłoków byliśmy zawsze za-
doleni...

A. Driemeyer, Kościerzyna

... że z szlifowania motoru jestem zadowolony...

V. Detmering, Zarząd Majetności Jastrzębie

... że z wykonanych prac szlifierskich i z dopa-
sowaniem kompl. tłoków i panewek przy sam. „Fiat“
jestem najzupełniej zadowolony...

Fabryka Traków i Maszyn do Obr. Drzewa
dawn. C. Blumwe i Syn, Sp. Akc. Bydgoszcz

... Motor funkcjonuje dotąd zupełnie sprawnie...

Główna Administracja Majetności Łabiszyńskiej
Łabiszyn

... że z prac szlifierskich jesteśmy zadowoleni...

Głogowski i Syn, Inowrocław

... że wykonanie prac szlifierskich zupełnie nas
zadowolili...

Fr. Gołęblewski, Wąbrzeźno

... że z szlifowania cylindra i nowego tłoka jestem
bardzo zadowolony...

W. Hinz, Łasin

... że z dostarczonego tłoka i buksy cylindrowej
jestem zadowolony...

Dr. St. Jedwabny, Keynia,

... że jestem zadowolony z szlifowania bloku cy-
lindrowego...

Teodor Krause, Bydgoszcz

... z wykonanych prac szlifierskich był zado-
wolony...

M. Łabicki, warsztat mechaniczny, Bydgoszcz,
Gdańska 68.

... że z wykonanych prac jestem bardzo za-
doleny...

Park Centrum Wyszkozenia Podoficerów
Lotnictwa Bydgoszcz.

... że szlifowanie cylindrów było dobre...

Magistrat m. Bydgoszcz, Tabor Miejski
Bydgoszcz.

... iż z wykonanych prac szlifierskich jesteśmy
zadowoleni...

Fr. Małkowski, Toruń, ul. Ogrodowa

... iż z prac szlifierskich jestem bardzo zadowolony...

Młyn Parowy Edm. Foltynowicz, Gniewkowo

... że jestem bardzo zadowolony z pracy szlifo-
wania cylindrów...

Młyn Parowy, Fordon

... że motor jeszcze dziś dobrze pracuje...

St. Niewitecki, Fordon

... że z wykonanych prac tj. szlifowania cylindrów
jestem najzupełniej zadowolony...

Seifert & Förster, Bydgoszcz, Gdańska 156

... z wykonanych prac szlifierskich byliśmy zawsze
zadowoleni...

Jan Smogów i Ska, Gnieszno

... z prac szlifierskich jesteśmy bardzo zadowoleni.

B. Sommerfeld, fabr. planin, Bydgoszcz,
Śniadeckich 45.

... że z wykonanych prac szlifierskich oraz z dopa-
sowania tłoków jestem bardzo zadowolony...

Stielow & Foerster, sp. z o. o., Grudziądz.

... że z przeszlifowanego bloku cylindrowego je-
steśmy zadowoleni...

Alfons Theil, warszt. mech., Gniewkowo,
pow. Inowrocław.

... wyrażam swoje uznanie za fachowe i punktu-
alne wykonanie pracy szlifierskiej...

„Unja“ Zjednoczone Fabr. Maszyn d. A. Ventzki
i Peters Sp. Akc., Grudziądz.

... że szlifowanie bloku cylindrowego wykonali
bardzo dokładnie ku naszemu zupełnemu zadowo-
leniu...

Leon Wysocki, Kościerzyna.

... że z wykonanych prac szlifierskich jestem bar-
dzo zadowolony...

„AUTOARMA“
BYDGOSZCZ,
Śniadeckich 45. Telefon 1824.

Bez namysłu

do wody — czas na to odpowiedni —
lecz

z namysłem kupować!

Prosimy badać poniższe ceny, które
na pierwszy rzut oka napewno przy-
prowadzą wszystkich do nas!

Łaszcze kąpielowe
w różn. wielk. i przepiękn. desen.
w cenie zł 28.50, 22.75, 19.75

Ręczniki frotte,
białe i deseniowe w cenie zł
3.50, 2.95, 1.85, 1.35

Prześcieradła
białe i kolorowe wielk. 150x180
w cenie zł 14.75, 13.50, 11.85

Prześcieradła
dziecięce dobry gatunek wielkość
90x110 w cenie zł 4.75, 2.95

Kostjumy kąpielowe
trykot. wielki wybór w cenie zł
6.60, 4.50, 3.75

Kostjumy kąpielowe
wełn. w ładnych kolorach w cenie
zł 17.80, 14.70, 13.90, 11.85

Kapry kąpielowe
w rozmaitych kolorach w cenie zł
3.50, 2.35, 1.40, 1.15

Kapelusze plażowe 3.50
w różnych wielkościach od zł

Buciki kąpielowe 3.85
gumowe wszystkie wielkości zł

Telefony
354 i 17

Be De Te

Gdańska
10-12

BYDGOSKI DOM TOWAROWY

13740

Gatunek jak zawsze, cena jak nigdy

Znane
gospodyniom

Mydło
TRÓJKA

Gatunek jak zawsze, cena jak nigdy

TŁUMACZ JĘZYKÓW OBCYCH

czasopismo wychodzące miesięcznie w trzech wydaniach:
angielsko-polskiem (A), francusko-polskiem (B) i niemie-
cko-polskiem (C) — jest przyjemną i pożyteczną rozrywką
dla wszystkich interesujących się językami obcymi.

Każdy numer „Tumacza“ zawiera ciekawe opowiadania,
anegdoty, karykatury, wyimki z prasy zagranicznej itd.
wraz z dokładnym przekładem na język polski. Do nabycia
w księgarniach. Cena n-r 60 gr. Prenum. kwart. zł 1.50.

Na żądanie wysyłamy bezpłatnie specjalny numer oka-
zowy. — Adres red. i admin.: Warszawa, ul. Wall-
ców 3-4. Skrzynka poczt. 396. — Skład główny dla
pp. księgarzy: „Dom Książki Polskiej“ Sp. Akc.
Warszawa, Plac 3-ch Krzyży 8. (13687)

Poszukujemy natychmiast siedziba
Bydgoszcz

stenotypistki i fakturzystki
oraz
kantorzystki

do wydziału sprzedaży.

Warunki: władanie językiem polskim i nie-
mieckim w mowie i piśmie. (13735)

Spieszne oferty z życiorysem, odpisami świa-
dectw i podaniem wynagrodzenia uprasza się
nadsyłać do firmy:

„Urbin“ Zakł. Chem. Przem. Sp. z o. o.
Gdańsk, Troyl 67.

Podróżujący

branży skórnej na Pomor-
ze niech się zaraz zgłosi
do (13746)

Fabrycznego Składu Skór firmy
„Mochala“
ul. Szpitalna nr. 7.

**POSADY
WOLNE**

Cieśla
potrzebny. Szarek, Dwor-
cowa 20. (7412)

Poszukuje
się kucharki wykwalifiko-
wanej z dniem 1 lipca.
Zgł. należy kierować pod
„Dobra kucharka“ Dzien.
Bydg. 13901

Bacność Konstruktorzy!

Motory Motocyklowe

Idealny Komplet

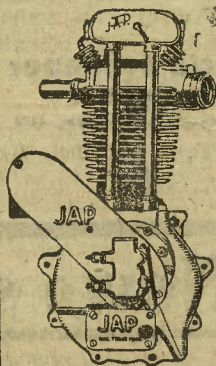
do
**Polskiego
Motocykla**

Wszelki litraż
górno i dolno sterow.

Tradycja, rutyna, świat. rekord szybki.

Agentura na Polskę i W. M. Gdańsk:

„JAP“ ŁÓDŹ, Cegielińska 5, m. 7.

i skrzynka biegów
BURMAN

Wróciłam
i przyjmuję od godz. 9-1 i od 3-6
Fr. Dziurła z d. Budzbanowska
dentysta
ulica Dworcowa 93, II piętro. (6896)

Przejąłem praktykę
lekarso-dentystyczną
po ś. p. Dr. Mielcarzewiczu
przy ulicy Dworcowej nr. 7 (dawniej 3)
STEFAN JABŁONIEWSKI
Tel. 998 lekarz dentysta Tel. 998
dawniej ulica Śniadeckich 33. (12023)

Wystawa Kolonialna w Paryżu.
10-dniowe wycieczki
od zł 355.— organizuje (12576)
Polskie Biuro Podróży w Paryżu „POLEXPRESS”
Przedstawicielstwo w Poznaniu
Plac Wolności 10, telefon 22-17, w lokalu firmy St. Jaeschke.

Chcesz otrzymać posadę?
MUSISZ
UKOŃCZYĆ
**KURS Y
FACHOWE**
KORESPONDENCYJNE
im. **PROF. SEKUŁOWICZA**
Warszawa, ulica Żurawia 42.
KURSY WYUCZAJĄ LISTOWNIE
buchalterji, rachunkowości kupieckiej,
korespondencji handlowej, stenografji,
nauki handlu, prawa, kaligrafji, języków
obcych: angielski, francuski, niemiecki,
pisania na maszynach, pisowni, gramatyki
polskiej, oraz ekonomji. Po ukończeniu
Egzamin.
Żądajcie prospektów.
Chcesz otrzymać posadę?

50% taniej
płaszcz damskie i męskie, kapelusze damskie
ubrania męskie i chłopięce, towary na ubrania,
płaszcz damskich i męskich, firany, blawaty
S. Dorożyńska, Długa 32.
3516) Firma chrześcijańska.

Grand-Hotel
w Łodzi S. A.
Od dnia 1 lipca r. b.
na sezon letni ceny pokoi
zostały znacznie niższe.
Ładne słoneczne pokoje pojedyncze już za
złoty 8 za dobę.
Przy Hotelu restauracja, kawiarnia, cukiernia,
teatr, kino, koncerty w restauracji i ogrodzie
hotelowym. (13685)

BEZ BŁAGI
Firma konkurencyjna ogłasza zegarki po
zł. 10.95, obiecując brzo wartościowy. Tym spo-
sobem klient przepłaca. U nas te same ze-
garki syst. „Ankie” nie różniące się od
prawdziwego złota 18 karat z kopertami z 10
let. gwarancją tylko zł. 5.85 zam. 30 wysyła-
my na listowne zamówienie za zaliczeniem
poczt. zeg. modny eleg. pl. praktyczny dla
każdego człowieka tak dla robotnika, jak
inteligenta. Wieczne szkła ochraniają od
kurzu i od rozbitcia się. Wyregulowany do
minuty 2 szt. 11.70, 4 szt. 23.—. Lep. gat. fant.
zł. 7.95, 8.50, 10.50 ze świecącym cyferblatem
amer. 7.50, 9.50, 12.15. Kryły z 12 kopertami pg. rysunku
zł. 11, 14, 16, 18, 25 na rękę damski lub męski zł. 9.30, 12, 14 ze
świecącym cyferblatem 14, 16. Łańcuszek amer. 1, 2, 3.50, 5, 8. Bu-
dzki 8.95, 12, 14. Za kosztą przesyłki pacz. kupujący. Adres
do znanej firmy: Przed. Szwajc. Zegar. E. Jaku b i n s k i
Warszawa, Pl. Napoleona oddz. 18 d, skrz. poczt. nr. 237.

Z POWODU LIKWIDACJI
dzierżawy tartaku sprzedaję tylko jeszcze krótki
czas po znacznie niższych cenach partje
suchego sosn. materj. stolarskiego bloki i kantówki
jak również inwentarz: powózki, 2 szory ro-
bocze, maneż, biurko, szafę do pieniędzy,
pitę tarczową do żerdzi i rozmaitych. (7082)
f-a Gustaw Kobelt
Tel. 2.148. Tartak Zimnewody. Toruńska 48.

MEŻCZYŹNI! Nowe siły zwraca
jedynie
nr. 111
patent. aparat. Skutecznie zagwarantowana — dozwolony przez władze adm.-lek. Na kosztą bezpt.
naukowej broszury załączyc 50 gr w zn. poczt. „INVENTUS“ oddz. 7, Lwów, Jagiellońska 20.

Kaliklora
Pasta do zębów — Proszek do zębów

Polecam Szan. Interesentom
zmieścić przed zakupem pianina moją rozporowio urządzoną
i fachowo prowadzoną fabrykę pianin, by przekonać się,
że pianina moje dzięki nowoczesnie urządzonej parowej
suszarce do drewna oraz starannie dobranym materiałom
są solidnie i znakomicie wykonane a to cenie nadzwyczaj
korzystne. Dlatego porównywane być nie mogą z in-
strumentami małowartościowymi, zbudowanymi i często
oferowanymi przez laików.
Dostawa własnym samochodem na życzenie każdego czasu.

FABRYKA PIANIN
B. SOMMERFELD
Gdańska nr. 19 BYDGOSZCZ Śniadeckich 56
13529) Filja: Grudziądz, ul. Groblowa 4.

„Własna osada,”
Udzielamy bezprocentowych pożyczek
na budowę i na spłatę hipoteki!
Potrzebny własny kapitał 10—15% od kwoty po-
życzkowej, który oszczędzić można w matych ratach
2178) miesięcznych, amortyzacja 6—8%
„HACEGE” Sp. z o. o. Gdańsk. Hansaplatz 2b.
(e. G. m. b. H.)
Informacji udziela: W. Biehler, Bydgoszcz, Marsz. Focha 23/25.
Prospekty na życzenie bezpłatnie.

Fachowe pranie
i pierwotne prasowanie bielizny
wykonuje
Zakład Prania Bielizny
Farna 2, naprzeciw Kościoła Farnego. Tel. 1830.
Odbiór i dostawa w dom. (13638) Ceny konkurencyjne.

Czy wiecie już, że światowej sławy
„ORIENT — HENNA — SHAMPOON'EM”
każdy może sobie bez trudu przez zwykłe mycie dosko-
nale ufarbować włosy na dowolny kolor, lub siwym pierwotny
kolor przywrócić? Wszystkie kolory od najjaśniejszego blond
do czarnego, łącznie z najmodniejszymi: złoty blond dla blond-
ynek, tytan i mahoniowy dla brunetek. Żądać w skład.
aptecz., drogerjach, perfum. i u fryzjerów. Gdzie jeszcze niema
w sprzedaży proszę nadesłać 2.— zł w znaczkach pocztowych i po-
dać żądany kolor, poczem przesył kopertę próbną.
Generalny przedstawiciel na Polskę: (12672)
Fr. Bogacz, Bydgoszcz, ulica Dworcowa nr. 93.

Poszukujemy zaraz lub później
korespondentki - stenotypistki
do samodzielnego załatwienia korespondencji handlowej
w języku polskim i niemieckim. Zgł. z odpisami świa-
dectw, fotografia, podaniem referencyj, warnków i ter-
minu wstąpienia prosimy skierować do Chem. Fabr.
„Ergasta“ C. Nagórski, Starogard. (13520)

Dopasowanie
i wykonanie
według ostatniej
techniki
ortopedycznej
prakt. od 1895 r.
M. Kiciński
Bydgoszcz
ul. Pomorska 13.

Garaze biuro z skła-
dnicami, pi-
wnice do wynajęcia. Za-
pytać: **Ogionex, ulica**
Gdańska 131, p.1. (32462)

Nadzwyczajna tania sprzedaż obuwia do podróży!
Wielki wybór wszelkich gatunków.
Pozostałe resztki po nadzwyczaj niskich cenach!
Proszę zwrócić uwagę na moje okna wystawowe.
FR. WIŚNIEWSKI, MOSTOWA 7.

Nowość! **Nowość!**
Hygjenal **Ekonomjal**
Wycieraczki gumowe
do wszystkich celów w 3 kolor. do nabycia w firmie:
Świetlik, Bydgoszcz, Gdańska 31/32 (obecnie 51)
Cena umiarkowana.
Nowość! (13572) **Nowość!**

Kasy Rejestracyjne
National
Wzorownie: **Bydgoszcz,**
Cz. Mieloch, Gdańska 31/2,
telefon 107
Toruń, W. Grzymała,
Plac Katarzyny 1.

Impregnacja
T. z o. p.
Centrala Bydgoszcz
Marsz. Focha 46
Plac Teatralny
Telefon 1214, 1215
oferuje
po przystępnych cenach
dogodnych warun-
kach zapłaty z naszej
składnicy
Bydgoszcz
Chodkiewicza 8-18
Tel. 1300
Papę dachową
Papę izolacyjną
Papę niesmolowa-
naną
Smole węglową
Lak dachowy
nieściekający
Smole liściastą
Smole żywiczną
Lepnik
Karbolineum
Gudron
Asfalt
Eparé
Płyty asfaltowe
Kit dachowy
Cement Portland.
Cement marm.
Wapno palone
Wapno hydrau-
liczne
Gips murarski
Gips sztnkator-
ski
Płyty gipsowe
Kredę spławion-
Biber
Masę izolacyjną
Muł torfowy
Flizy ścienn. glaz.
Flizy posadzk.
Flizy terazzo
Klinkier szwedz.
Marmur młelony
Koryta kamion-
kowe glaz.
Rury kamionk.
glaz. do kanal.
Rury betonowe
Flizy cement.
Cegłę szamat.
Zaprawę szam.
Płyty szamat.
Lupek dekarski
Szplisy
Trzećnie-sufitową
Podsufitówki
druclane cegły
Kafle
Piece kaflowe
przenośne
Gwoździe bud.
Gwoździe pap.
Trzciniaki
Cegłę budowl.
Sufitówkę-dach-
ówkę
Rury drenowe
Węgiel, Koks
Węgiel drzewn.
itd.
6640

Pianina
Jähnego
sprzedaje z gwarancją na
dogodnych warunkach
Fabryka Fortepianów
W. Jähne
30643) **Bydgoszcz**
Gdańska 149, tel. 2225.
Filje: Grudziądz
Tornuńska 17-19.
POZNAŃ, Gwarna 10.

Fabryka Wózków
Dziecięcych „SPORT”
Bydgoszcz
ul. 3 Maja nr. 19.
Wykonuje reperacje!
Hurt! 9253 Hurt!

Ważne dla właścicieli
nieruchomości i rolników.
Sprzedajemy w dowolnych ilo-
ściach (6791)
wysortowane deski sosnowe
w grubościach przeważnie 23 mm
nadające się do reparacji domów,
szop, stodół itd. po dostępnych
i korzystnych cenach.

Spółka Akc. „Lasy Polskie”
Tartak Bydgoszcz
Kapuścisko Dolne
ul. Przemysłowa 16.

Wytwórnia rowerów
Juwel
poleca rowery masywne
po bardzo przystępnych
cenach, solidnie wykona-
ne, nośność ramy gwa-
rantowana od 8 do 10 ctr.
Gwarancja 2-letnia. (8108)
Bydgoszcz
Grunwaldzka 144.

Anodówki
i wszelkie wyroby zna-
ne fabryki **Centra** stale
świeże na składzie w firmie
J. Świetlik, Bydgoszcz
ulica Gdańska 31-32
(obecnie 51. (13694)

W sobotę, dnia 27 czerwca 1931 r. o godzinie 7.30 zasnął w Panu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony ostatnimi Sakramentami św., nieodzwołanej pamięci ojciec mój ś. p.

Jan Florian Leliwa-Daszkiewicz

przeżywszy lat 68.

Zmarły łączył w sobie głębokie zalety chrześcijanina i obywatela, w dobie niewoli był jednym z tych, którzy wytrwałą pracą swych rąk i serc kładli fundamenty pod gmach Niepodległości.

Strudzonego długimi latami cierpień i znojów życiowych — niech wolna ziemia ojczyzna na wieczny spoczynek ukołysze!

13906)

Józef Leliwa-Daszkiewicz

LICYTACJA.

Dnia 13 lipca 1931 r. o godz. 10-ej rano odbędzie się na składnicy kolejowo-celnej (Gmach Ekspedycji Towarowej) licytacyjna sprzedaż następn. towarów:

- I. zgłoszonych do odprawy celnej, a niewykupionych w przepisany terminie, jak części kolumnów, części instrumentów muzycznych, lakiery, armatura, filce, wózek dla dzieci, materiały do szlifowania,
- II. śliwki suszone, obuwie i skrzynie używ., skonfiskowanych i zdeponowanych, a ostatnie nie podjęte w przepisany terminie, jak tkaniny bawełniane, wełniane i jedwabne, odzież i konfekcja damska, bielizna, obrusy, firany, proszki do prania, mydła, ultramaryna, wyroby galanteryjne, zabawki i inne drobne przedmioty.

Towary może nabyć osoba najwięcej dająca, za natchmiasłowia zapłatą. Wzywa się odbiorców towaru wymienionego pod I i II do wykupu najpóźniej w przeddzień licytacji.

Blisze dane znajdują się w ogłoszeniu wywieszonym w Urzędzie Celnym.

W razie nieukończenia licytacji w dniu wyznaczonym, ciąg dalszy tejże dnia następnego o g. 10-ej.

13783)

Urząd Celny Bydgoszcz.

Przełarg przymusowy.

Dnia 30. 6. 1931 r. o godz. 4.30 sprzedam przy ul. Różanej 24/25 najwięcej dającym za natchmiasłowia zapłatą:

9 desek asowych 30x250, tylny rysor do wozu roboczego nowy, 1 1/2 m² kamieni brukarskich, różne deski i inne rzeczy jak: butelki oct. w piwnicy, 4 kury.

13909)

Klósowski, komornik sądowy.

Przełarg przymusowy.

Dnia 30. 6. 31 r. sprzedam przy ul. Dolina 17 najwięcej dającym za natchmiasłowia zapłatą:

lustro, 2 fotele, ławkę, parawan.

13908)

Klósowski, komornik sądowy.

Przełarg przymusowy.

W dniu 30. 6. 1931 r. sprzedam najwięcej dającym za gotówkę o g. 13.30 przy ul. Gdańskiej 75c: piec do łazienki, wannę, biurko, 10 krzesel, pianino, bibliotekę, 3 kanapy, 4 stoły, lustro, 2 nocne stoliki, nymalkę, toaletę, leżankę, bufet, kredens, 2 szafki, 3 foteliki, 4 obrazy, lustro i wieszak.

13900)

Stężycki, komornik sądowy.

Ogłoszenie.

W sprawie odroczenia wypłat drogerji Marjan Krygler w Szubinie przyjął Sąd Grodzki wniosek o układ zapobiegawczy. W porozumieniu z tymże Sądem zwołuje w myśl artykułu 40 rozp. P. R. P. z 6. III. 1928 (Dz. U. R. P. nr. 27, poz. 244) do Szubina Hotel Centralny, przy ul. Parkowej na dzień 4 lipca br. godz. 11 przed poł. termin dla sprawdzenia wiarygodności.

Termin i miejsce wyłożenia listy wierzycieli i pretensyj uznanych względnie niezuczynanych, podam osobno po sprawdzeniu wiarygodności. (13886)

(—) Józef Perl

Dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności Nadzorca Sądowy.

Modne garaże

do samochodów osobowych, ciężarówek i motocykli do wynajęcia.

G. Schlaak
ul. Marcinkowskiego 8a
13904

Dogkart

zagraniczny fabrykat, bardzo dobrze utrzymany, oddadzą bardzo korzystnie (13905)

Bracia Schlieper

Bydgoszcz
ul. Gdańska nr. 99.
Telefon 306 i 361.

POLECENIA

Kapelusze

damskie najtaniej poleca Słowik, Dworcowa 30, dawniej 83. (7433)

Tanio

(13885) bo bez kosztów handlowych! Materiały męskie, materiały na suknie wełniane i jedwabne. Inlety. Białe towary bielizniane i pościel. M. Siuchniński tylko Zygm. Augusta 9, I.

Oszczędność

(7438) Przyjmuję męską garderobę do czyszczenia i reperacji tanio i prędko. Gdańska 85.

Najgorsza

garderobę czyści, reperuje, przerabia spiesznie, starannie, najtaniej „Ekonomja”, Dra Emilia Warmińskiego 15. (7410)

Domowa

(7457) krawcowa z długoletnią praktyką, szyje i przerobi wszelkie damskie garderoby. Hetmańska 15, m. 4

Krawcowa

damska szyje gustownie. Dworcowa 13, podwórzo wprost II. (13802)

Naczynia

kuchenne wszelkiego rodzaju, hurtownie i detalicznie poleca Hurtownia, Kołciuzki 13. (13883)

Wróciłem z zagranicy

Dr med. A. Kerz

lekarz chorób wewnętrznych i dziecięcych
Bydgoszcz, Gdańska 57 (dawniej 35) II p.
Telefon 1988. Godziny przyjęć od 3—5.

Lekarz dentysta (7381)

J. RAFAŁOWICZ

z Warszawy (od roku 1927 w Wiedniu) przeniósł się do BYDGOSZCZY i ordynuje przy ulicy Śniadeckich nr. 33.

Nowy duży

MOTOCYKL „ZÜNDAPP“

„Z. 300“ 9 P. S.

w kompletnym wyposażeniu, instalacją elektryczną „Boscha“, tachometrem, specjalną kierownicą sprężynową, wskaźnikiem do benzyny, stopniami i ochraniaczem nóg, sygnałem elektr. „Boscha“ i trąbką, w cenie

zł 2.350

Dostawa ze składu na miejscu.

E. STADIE-AUTOMOBILE

Gdańska 160 BYDGOSZCZ Telefon 1602

(13850)

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 cyfr — jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 3.

POLECENIA

Rowery maszynowy do szycia i gramofony najtaniej reperuje warsztat mechaniczny Pomorska 60. 7454

SPRZEDAŻE

Za pół ceny skład spożywczy, urządzenie, mieszkanie, główna ulica, dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu sprzedam zaraz. Of. filja Dzień. Bydg. pod „Urządzenie“. (7386)

Gospodarstwo 115 morgów ziemi buracznanej, zabudowania maszynowe 4 pokoje, inwentarz kompletny, mleczarnia na miejscu, 58 tys. zł. wpłaty 30 tys. zł. polecam duży wybór majątków. Junczyk Gniezno, Hotel Dworcowy, Licha 13. (13855)

Okazja. Zamienię gospodarstwo 55 morgów z żywym i martwym inwentarzem na dom wartości 16,000 zł lub inter. wartości do 10,000 zł. J. Zaremba, Skórcz, pow. Starogard. 13897

Szafa (13870) 16łżko i stół tanio na sprzedaż. Mazowiecka 14, m. 5.

Okazyjnie sprzedam dobry skład tytoniowy z mieszkaniem z powodu natchmiasłowego wyjazdu. Grunwaldzka nr. 53. Klaja. 13817

Sprzedam korzystnie kompletną kuchnię w dobrym wykonaniu. Ul. Toruńska nr. 94, Jackowiak. 13835

Okazja

Dom III ptr. ze składem dochód 6 tys. zł. rocznie. Cena 40 tys. zł. wpłaty 20 tys. zł. z powodu wyjazdu sprzedam zgł. Kieliszek, Bydgoszcz, Plac Piastowski 12. (7444)

Dom

z dwoma interesami w centrum miasta. Cena 35 tys. zł. wpłaty 20 tys. zł. Wiadom. Kieliszek, Bydgoszcz, Pl. Piastowski 12. 7445

Dom

z piekarnią, piekarnia w pełnym biegu, bezkonkurencyjna w małym mieście, sprzedam lub zamienię na dom w Bydgosz. Wiad. Kieliszek, Bydgoszcz, Plac Piastowski 12. (7443)

Kamienice

13 mieszkań, ogród, skład, mieskanie wolne, sprzedam półdarmem. Gdańska 136, Kołeci. (13843)

Skład

cukierków, kawy i herbaty z całkowitem urządzeniem z przyległym pokojem, w większym powiatem mieście, w centrum tanio zaraz na sprzedaż. Zgł. piśmienne do Dzien. Bydg. pod „G. B.“ (13893)

Place

budowlane sprzedam półdarmem. Gdańska 136, gospodarz. (13842)

Skład

rowerów dobrze prosperujący odstąpię. Gdańska 136, gospodarz. (13845)

Rowery

wszelkie części sprzedaje półdarmem Gdańska 69 (13844)

Poszukuję

(13903) składu spożywczego z mieszkaniem zaraz. Of. do Dz. Bydg. pod „Z. W.“

Ogródek

działkowy korzystnie na sprzedaż. Wiad. ul. 20 Styrcznia 10, mieszk. 5. (7424)

Sprzedam

(13882) w Koronowie realność z zabudowaniem fabrycznym, nadająca się na składnicę materiałów budowlanych, zboża. Objekt 15 000. Zgł. pod „Składnica“ do „Par“ Bydgoszcz.

Wóz

ciężki sprzedam lub zamienię. Wysoka 20. (13834)

Wózki

dziecięce, najnowsze modele sprzedaje półdarmem Gdańska 69. (13841)

Szprychy

bale, deski dębowe, bukowe, korzystnie sprzedaje tartak Wejnerowski, Promenada. (13806)

Maszyny

Singera gabinetowa, stoły 2 x 0,75 mtr. maszynowe sprzedam. Gdańska 139, Szulcowa. (7441)

Pianino

„Fibigera“ nowe sprzedam. Gdańska 54, mieszk. 7, front. (7440)

Place

budowlane odmierzone, sprzedaje tanio. Pijarów nr. 62. (Nakielska). (13899)

POSADY WOLNE

Poszukuję zaraz ucznia i ekspedjentkę, władających językiem polskim, niem. do mego składu kolonialnego. Zgł. z podaniem wynagrodzenia przy wolnym utrzymaniu oraz odpisy świadectw nadsyłać Wl. Nowakowski, Grudziądz, Toruńska 38, tel. 45. (13879)

POSADY POSZUKUJĄ

Pomocnik ogrodnicy poszukuje pracy. Filja Dzień. Bydg. pod „Pomocnik“. (7416)

Poszukuję

dla mej gospodyni za skromnym wynagrodzeniem posady, ewtl. u samotnego. Zgł. filja pod „Rzetelna“. 7428

Panie

(13910) które pragną sobie być swój polepszyć, mogą się zgłosić do lekkiego podróżowania. Posada stała awans wg. zdolności. Zgł. z dokumentami w wtorek od 10—12 i 3—6 ul. Długa 29, 1 lewo „Sanitas“.

Ucznia

(13816) z dobrego domu, z odpowiednim wykształceniem szkolnym (najchętniej 4 kl. gimnazjum) przyjmę od 1 lipca br. B. Kedrowski, Drogerja, Długa 64.

Dziewczyna

do prac domowych potrzebna. Pomorska 53. (7439)

Fotograf

potrzebny. Wioł, Dworcowa 43. (7418)

Panienkę

z kaucją 1—5 000 do prowadzenia filji przyjmie. Adres wskaże Dzień. (13846)

Dziewczyna

do dzieci i lekkich prac domowych potrzebna. Gdańska 119, z podwórza part. mieszk. 4. (13871)

Fryzjerka

(7449) potrzebna. Dworcowa 10.

Stępująca

z samodzielnym gotowaniem i dobrymi świadectwami do wszelkich prac domowych od 1. 7. potrzebna. Zgł. przy ulicy Zduny 6a, parter. (13887)

Trzypokojowe

mieszk. kuchnia, łazienka i pokój dla służby w nowym domu do wynajęcia. Wiad. ul. 20 Stycznia 10, m. 5. 7423

Pomorzanka

inteligentna, godna zaufania, przyjmie posadę wyręczyłki, gotuje dobrze, też gdzie są dzieci. Oferty pod „Sumienna“. 13896

DZIERŻAWY

Spichrz

z wjazdem, biurem w centrum, na wodę, nadający się na 1 b kacie handlowe do wydzierżawienia. Of. pod „Spichrz“ do Dzień. Bydg. (13870)

Wydzierżawie

zawaz mieszkanie, całe II piętro z wszelkimi przytulnościami. Toruń, Warszawska 2, I p. (13873)

Dwa

warszaty duże przy ul. Śniadeckich 9, zaraz do wynajęcia. (7404)

MIESZKANIA

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią do wynajęcia. Gołębia 29. (13835)

Mieszkanie

(7415) 2 pokoje kuchnia z meblami odstąpię. Ogłądać od 7 wieczorem w niedzielę i poniedziałek od 10—13. Pomorska 42, m. 25.

Mieszkanie

sześciopokojowe częściowo umeblowane, (sypialnia stółowy) odstąpię. Tanie komorne. Gdańska 54, mieszk. 7, front. (7442)

Trzypokojowe

mieszk. kuchnia, łazienka i pokój dla służby w nowym domu do wynajęcia. Wiad. ul. 20 Stycznia 10, m. 5. 7423

POKOJE

Umeblowany

pokój z kuchnią do wynajęcia. Kujawska 31. 13819

Pokój

(13888) umebl. elektryczne światło, kąpielka do wynajęcia. Kordeckiego 34b, I.

Mam

2 pokoje dla letników do wynajęcia. Smukała Dolna nr. 2. 13833

Pokój

na biuro do wynajęcia. Wełniany Rynek 2, restauracja. 13832

Pokój

(13805) umebl. Sw. Trójcy 32.

Pokój

umebl. z utrzymaniem lub bez. Sw. Trójcy 27, mieszk. 3. (13804)

Pokój

umebl. Sienkiewicza 6, parter. (7446)

Pokój

Podwale 2, II. (13893)

Stancja

dla młodzieży szkolnej, opieka, fortepian, dobre odżywianie. Król. Jadwigi 13, m. 4. (7402)

Pokój

(7425) słoneczny dobrze umebl. z telef. z całym utrzymaniem od 1. VII. do wynajęcia. Zgł. ul. 20 Stycznia 10, mieszk. 5, narażnik Aleji Mickiewicza. (13802)

Pokój

dla jednego lub dwóch panów do wynajęcia. Siemradzka 8. (7411)

Pokój

(7414) umebl. Słowackiego 1.

Pokój

małżeństwu wynajme Śniadeckich 47, II. (7309)

Pokój

2 osoby. Sw. Juńska 16, Czerwińska. (7401)

Pokój

niekrepujący. Sw. Jańska 14, m. 3. (7403)

Pokój

umeblowany wydzierżawie. Fethke, Petersona 11, m. 2. 7407

Pokój

(7408) Plac Piastowski 4, m. 6.

Pokój

(7403) wynajme. Gdańska 111, m. 1

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

urządzone przez **TOW. WYŚCIGÓW KONNYCH ZIEM ZACHODNICH T. Z.**
odbędą się na torze wyścigowym w Kapuściskach Małych koło Bydgoszczy w dniach 28 i 29 czerwca, oraz 2, 5, 8, 11, 12, 15, 18 i 19 lipca br.

W niedzielę, dnia 28 czerwca 3 duże gonitwy.

Komunikacja: pociągiem z Bydgoszczy do Kapuścisk Małych o godzinie 16.20. — Autobusami od placu Kościeleckich.

Początek gonitw o godzinie 16.30

— bez względu na pogodę. —

Weźmiejsze sprzedaż biletów, programów i losów w Kolekturze Loterii Państwowej „Uśmiech Fortuny“ ul. Pomorska 1. (18747)

POLECENIA

Abażury wykonuje solidnie Kozłowska, Gdańska 44. (7390)

Reperują spuszczone oczka u pończoch. Henryka Dietza 4, parter pr. (4380)

Materace pełnowyślane, zagwarantowanej jakości oraz siatki najkorzystniejszej od specjalisty. Skład materacy, Dworcowa 46(75.) (13785)

Mebie duży wybór, solidne wykonanie, własnych warsztatów najtaniej, najdogodniejsze warunki tylko u Kasprowicza, Bydgoszcz ul. Długa 30. (13818)

Ostrze brzytwy, nożyczki, maszyny. Światłowski, Poznańska 6. (13798)

SPRZEDAŻE

Folwark (7379) 360 morg. sprzedam lub zamienię na dom. Nowakowski, Dworcowa 60.

Sprzedam 70 morg pszennej ziemi, zabudowania I kl. przy kolei, wpłata 10.000 zł. Biuro „Jedność“, Dworcowa 100, I p. (13861)

Nieruchomość w Nakle, z dobremi chlewami, ogrodem owocowym i nieco roli, sprzedam przy wpłacie 8 — 10.000 zł. Zgłosz. skład, Gdańska 174. (7396)

Dom z ogrodem i 1 morgą roli w Keyni, zaraz tania na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (13751)

Skład stroju z częściowym zarządzaniem oraz towarami zaraz tania na sprzedaż. Oferty do Dz. Bydg. pod „Skład stroju“. (13750)

Dom piętrowy z ogródkiem za 15000 sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Of. pod „K. F.“ do filji Dz. (7365)

Kiosk sprzedam. Wiadom. w Dz. Bydg. (13808)

Zamienię 45 morg roli granic. z lasem państw., wtem 5 mg. łąki, bez zabudowań 1 stacja za Bydgoszczą, zamienię na domek z większym ogrodem warzyw. Wiad. Gdańska 64, III. (7398)

Place (13827) budowlane na dogodnych warunkach oddaje J. Stranz Nakielska 64, tel. 14-86.

Kuźnia bogato zaprowadzona do objęcia. Of. do filji pod „Zaprowadzona“. (7394)

Osadę (13877) parcelacji Samsieczynka (Bydgoskie) kupisz wpłacając wartość żniwa. Ziemia pszena. Zamówienia, zadatki wtorki Samsieczynek, Administracja.

Skład konfitur i czekolady wraz mieszkaniem w centrum miasta z powodu wyjazdu sprzedam. Grudziądz, Stara 23. (13878)

Młyn parowy przy Bydgoszczy 30.000 wpłaty sprzedaje Kieliszek, Plac Piastowski 12, Bydgoszcz. (7432)

Piekarnię zaraz odstąpię, kompl. urządzenie, do objęcia 4 tys. zł. Biuro „Jedność“, Dworcowa 100, I p. (13862)

Singer maszyna do szycia krawiecka, tania sprzedam lub zamienię na motocykl. Filja Dziennika Bydgoskiego Chelmino. (13770)

Platformę wóz, wózek, powózkę sprzedam. Grunwaldzka 35. (13796)

Samochodowe motory, używane części opony sprzedaje za bezcen. Jagiellońska 14, podwórce. (13800)

Sreberowski ogród sprzedam. Sienkiewiczza 25, m. 8. (13755)

Rower na sprzedaż. Skład obuwni, Poznańska 20. (7378)

Gramofon sprzedam tania, 23 płyty. Brzozowa 13. (13752)

Rower damski tania sprzedam. Nowodworska 9, parter lewo. (13779)

Większą ilość domów okazjnie sprzedaje Biuro „Emeryt“ Marsz. Focha 43. (13786)

Kaktusy sprzęty kuchenne i narzędzia gospodarze na sprzedaż. Bydgoszcz, Nowy Rynek 10, m. 5. (13848)

Samochód Fiat 501 za 1.500 zł na sprzedaż. Wiad. udziela Koniarzka, ul. 20-go Stycznia 13 b, tel. 155. (13783)

Młóckarnię z przyczyszczeniem (Dreschkasten mit Reiningen) cena 700 zł. ma na sprzedaż Karl Dippe, Bobrowiec p. Smętowo. (13855)

Wirówka rower, wanna. Cieszkowskiego 4, part. lewo. (7371)

Szafonierka (7430) 38, pościel 35, łożka 10, leżanka 40, kanapa 55, rowery, meble tania sprzedam. „Merkur“ Sienkiewiczza 40.

Sprzedam samochód limuzynę Fiat 509 w bardzo dobrym stanie. Szyperski, Poznańska nr. 4. (13821)

Maszyny (7436) trykotarską płaską, na pończochy, swetry, jak nową tania sprzedam. Łoniatowski, Kujawska 13.

Walizę (13890) podróżową, dużą sprzedam. Wełniany Rynek 15/6.

Szyld firmowy, drzewo 7x1 metrów sprzedam. Jagiellońska 13, podw. (13889)

Dziecięcę (13826) wózek „Brenaborn“ na sprzedaż. Wełniany Rynek 13, skład papieru.

Na raty rowery nowe, używane wózki dziecięce. Długa 50, tel. 948. (13840)

Rower damski tania sprzedam. Świętojańska 4, m. 5. (7427)

Suka połowa tania na sprzedaż. Kulina, Matejki 6. (13734)

KUPNA

Domek z ogrodem, przy wpłacie 4.000 zł. kupię. Oferty pod „M. G.“ do Dzien. Bydg. (13757)

Kupię dom najchętniej wśródmieściu. Wpłacę 30.000. Zgł. do filji Dz. Bydg. pod „R. 30.000“. (7363)

Mały próżny skład z mieszkaniem poszukuje, może być na wsi. Of. pod „Mały“, do Dzien. (13781)

LEKCJE

Maturzystka poszukuje lekcji na wyjazd. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Maturzystka“. (13748)

Konwersacje polską poszukuję, wzajemnie może konwersacja niemiecka. Najchętniej na majątku. Zgłoszenia pod „Uczeń VII klasy gimn. niem.“ do Dz. Bydg. (13670)

POSADY WOLNE

Przedstawiciela na Pomorze i Bydgoszcz, posiadającego 1000 zł gotówki, oraz dwa tysiące gwarancji poszukuje do bardzo intratnego artykułu spożywczego fabryka. Oferty pod „Okazja“ do „Par“ w Bydgoszczy, Dworcowa 72. (13771)

Poszukuję (13767) zaraz lub później samodzielnego i uczciwego pomocnika zegarmistrzowskiego z własnymi narzędziami. Posada dobra i stała. Franciszek Nowicki zegarmistrz i złotnik, Bydgoszcz, ul. Gdańska 39.

Slużaca z gotowaniem potrzebna zaraz. Asnyka 4, I. (13766)

Kucharka tylko z dobrą rekomendacją potrzebna. Kawiarnia Ziemiańska, Pomorska 5. (13774)

Slużaca (13811) potrzebna. Zgł. w wtorek Tepper, Poznańska 31.

Slużacz z wioski, umiejącej też szyć, do prac domowych poszukuje Lubiańska, Toruń, Stary Rynek 23. (13874)

Panią do obsługi gości. Hermanna Frankego 3. (7447)

POSADY POSZUKUJA

Panią inteligentną, znającą języki polski, niem. poszukuje posady do dzieci od 15. VII, najchętniej wieś. Oferty filja Dzien. pod „7393“.

Absolwentka kursów handlowych poszukuje posady kasjerki za małym wynagrodzeniem. Zgł. uprasza do filji pod „1234“. (7381)

TANI TYDZIEŃ Dekoracja jest dobra

jednak ilu ludzi koło okna wystawowego nie przechodzi i wystawy nie widzi? Należy zatem każdy „TANI TYDZIEŃ“ ogłosić w „Dzienniku Bydgoskim“, a wtenczas cała Bydgoszcz zwróci uwagę na korzystne ceny. wystawione w oknie. —

Kucharka do restauracji potrzebna. Zgł. Dworcowa 22, kantor podwórce, 4—5 godz. (7387)

Dobra posadę dam panu kaucja požądana. Oferty filja Dzien. pod „Kaucja“. (7434)

Bufetowa przystojna z praktyką przyjme od 1 lipca. Kaucja požądana. Hotel Aleksiewicz, Nakło. (7364)

Nauczycielka skromna, zdrowa, muzykalna, ze znajomością języka niemieckiego do 7 letniej dziewczynki i pomocy w naukach 2 chłopcom 1 i 6 kl. gimnazjum od 1. 9. 31 poszukuje. Odpisy świadectw, życiorys z fotografią i warunki nadsyłać pod adresem: Dr. Łukowiczowa, Chojnice Pomorze. (13853)

Uczeń do drogerji potrzebny. Schenk, Bydgoszcz, Król. Jadwigi 15. (13754)

Slużaca młodszą potrzebna. Adres w Dzienniku. (13756)

Dziewczyna do kuchni i drobni potrzebna. Zgł. w wtorek, 30. 6. między 10—12 u p. Losarowicz, Plac Kościeleckich 3. (13753)

Fotografistka poszukuje posady od dnia 15. VII. 31 r. Łaskawe oferty pod „Fotografistka“ do Dziennika. (13894)

DZIERŻAWY

Wydzierżawie majątek w Bydgoszczy 80 morg z całym zapasem potrzeba do objęcia 10 tys. Szamański, Marszałka Focha 31. (13793)

Garaż (7369) nadające się na warsztat przy ul. Marszałka Focha 41 zaraz do wynajęcia. Wiadomość Emila Warمیńskiego 10, Frajman.

Skład z dużym oknem wystawowym łącznie z jedną ubikacją zaraz do wynajęcia. Grunwaldzka 131. (13744)

Piekarnia do wydzierżawienia od 1. lipca, patent. piec, na dogodnych warunkach. Zgł. ul. Osada 1. (13823)

Ogród owocowo-warzywny, mieszkanie, przynależności wydzierżawi korzystnie Płuciński Toruń, Lubicka nr. 28. (13876)

MIESZKANIA

Urzędniczka samotna poszukuje mieszkania, pokoju z kuchnią od 1. 7. Of. pod „Urzędniczka“ filja. (7375)

Trzypokojowe mieszkania śródmieście poszukuje, na żądanie wypożyczy 5.000. Biuro „Emeryt“ Marsz. Focha 43. (13787)

5 pokoi kuchnia i łazienką zaraz do wynajęcia, wprost od właściciela. Leszczyńskiego 16. (13847)

Do wynajęcia natychmiast 5 pokojowe mieszkanie nowoczesne, wszelkie komfortowe wygody, centrum Wiad. Gdańska 42 (dawny), II p., lewo. (13858)

2 pokoje (13860) umebl., osobne wejście, frontowe do wynajęcia dla 2 osób. Długa 38, I.

Mieszkanie 2 pokojowe w wili czynsz miesięczny. Wiad. Śniadeckich 13, parter. (7426)

Mieszkanie pokój kuchnię odda gospodarz. Czynsz roczny. Ks. Skorupki 107. (13799)

POKOJE

Stacja pierwszorzędna dla młodzieży szkolnej, opieka, dobre odżywianie, fortepian. Świętojańska 13, piętro lewo. (7344)

Pokój umebl. z osobnym wejściem. Śniadeckich 29, parter lewo. (7400)

Pokój osobne wejście z utrzymaniem. Marszałka Focha 35, Hoppe. (13773)

Pokój osobne wejście wynajme. Chelmińska 22, parter lewo. (13813)

Pokój umebl. wynajme. Ks. Skorupki 13, oficyna. (13810)

Pokój umeblowany z używaniem kuchni do wynajęcia. Błonia 19, Skucińska. (13814)

Pokój (13824) niekrepujący do wynajęcia. Podgórna 25, z ogrodu.

2 pokoje umebl. kuchnia, Malborska 10. (13801)

Pokój (13797) elegancki. 3 Maja 19, 4.

2 pokoje (13792) eleg. Plac Poznański 13-4.

Umeblowany pokój z kuchnią. Konopna 18. (13788)

Pokój (13791) tani Jackowskiego 36 a, mieszk. 3, dom nad sluzą.

Pokój od remont. z osobnym wejściem. Dr. Warmińskiego 6, I pr. (7431)

Pokój wynajme. Gdańska 85, I. pr. (7437)

Pokój umebl. niekrepujący tania wynajme. Gdańska 41, podwórce prawo. (7435)

Pokój Grodzka 16, róg Mostowej, 2 schody, II piętro. (13859)

Pokój umebl. do wynajęcia. Herm. Frankego 9, dom ogrodu, part. prawo. (13815)

Pokój umebl. Śniadeckich 40, mieszkanie 6. (7451)

Pokój frontowy, ładnie umebl. z utrzymaniem. Gdańska nr. 147/46, I piętro mieszkanie 4. (7456)

Pokój umebl. Chrobrego 15, I prawo. (7450)

Pokój wynajme. Czartoryskie-go 6, II pr. (13745)

Przyjme uczni gimnazjalnych, utrzymanie pierwszorzędne, opieka zapewniona. Gdańska 91, m. 7. (7382)

Dobrze (7376) umebl. pokój z balkonem. Cieszkowskiego 2, m. 6.

Pokój (7377) umebl. 3 Maja 9, m. 3.

Umeblowany pokój dla 1—2. Cieszkowskiego 17, II lewo. (7399)

Pokój (7388) umeblow. wynajme tania samotna pani bezdzietnemu małżeństwu lub panu. Krakowska 18, W ojcina.

Pokój umeblowany, duży, ładny, wspólna kuchnia, drugi bez kuchni. Ogrodowa 2, parter prawo. (13809)

Pokój używanie kuchni, do wynajęcia. Naruszewicza 1a, parter. (13812)

Pokój dla 1—2 osób. Poznańska 14, parter lewo. (13863)

Stacja dla ucni lub uczennice szkolnych z dobrym utrzymaniem, fortepian do dyspozycji. Wileńska 3, parter. (7372)

Pokój umebl. kuchnia. Kanałowa 7, II. (13777)

Pokój duży lub mniejszy. Niedźwiedzia 7, m. 7. (13782)

Pokój do wynajęcia. Jezuińska 2, m. 5. (13743)

Pokoju (13849) skromnego z ubikacją dla motocyklu w pobliżu ul. Garbary poszukuje. Of. pod „1140“ do Dz. Bydg.

Pokój Stroma 58. (13794)

Pokój (13795) do wynajęcia. Grudziądzka 3, J. Wehskopowa.

Pokój dla dwóch panów, osobne wejście wynajme. Jackowskiego 35. (13822)

Pokój wejście separat, wielki słoneczny z telefonem 1. VII. do wynajęcia. Plac Wolności 2, m. 6. (13851)

Pokój umebl. dla 2 panów z osobnym wejściem do wynajęcia. Śniadeckich 11, II pr. prawo. (13839)

Pokój do wynajęcia. Długosza 16, m. 6. (13825)

Pokój umebl. do wynajęcia. We-soła 12, parter. (13838)

Stancje dla pana. Śląska 8, m. 16, samotna. (13829)

Pokój umebl. z osobnym wejściem, można gotować. Malborska 11. (13828)

Pokoje umeblowane z całym lub bez utrzymaniem do wynajęcia. Wełniany Rynek 2, restauracja. (13831)

Pokój dla dwóch panów. Wileńska 7, II. (7422)

Pokój (7458) umeblowany do wynajęcia, z używaniem kuchni, zaraz. Świętojańska 22, m. 10

Pokój w pobliżu Hermanna Frankiego poszukuje Bydgoszczanka. Adres filja. (7448)

Pokój (7452) Hetmańska 13, Fibich.

LETNISKA

Letnisko w pięknej miejscowości pokoje z utrzymaniem do wynajęcia. Prądy, Willa Toska. (7367)

POŻYCZKI

7.000 zł. wypożyczam na I hipotekę pod warunkiem dostarczenia 4 pokojowego mieszkania. Of. do filji Dz. Bydg. pod „Pożyczka 7.000 A. B.“ (7373)

Pożyczki udzielamy urzędnikom oraz właścicielom nieruchomości. Bank Oszczędnościowy repr. Bydgoszcz Cieszkowskiego 21. Wniośki o pożyczki przyjmujemy tylko do 1 lipca, poczem nastąpi dwumiesięczna przerwa. (7429)

3.000 do 4.000 zł. na I hipotekę poszukuje na rok na kamienie wartości 120 tys. zł. Of. do Dz. Bydg. pod „Trzy tysiące“. (13837)

RÓŻNE

Samochody ciężarowe do wynajęcia dniem i nocą. Nowodworska 24, tel. 2193. (13761)

Skradziony wykaz osobisty, na nazwisko Bukowski Witalis, wystawiony przez 3 komisarjat Poznań, uniważniam. (7397)

Głuchota ulecza. Wynalazek Eufonja zademonstrowany specjalistom. Usuwa przytępienie słuch, szum, cieknie uszów. Liczne podziękowania. Ządajcie bezpłatnej pouczającej broszury. Adres: Eufonja Liszki k. Krakowa. (13895)

Kto chciałby towarzyszyć młodemu dziennikarzowi w podróży po Polsce? Zgł. pod „Redaktor X.“ (13764)

Przyjaciele zapozna przystojną rozwódka. Oferty Dzien. Toruń, „L. 33“. (13875)

MATRYMONJALNE

Wdowiec lat 47, właściciel dużego domu i gotówka poszukuje starszej panny lub wdówki z majątkiem, cel matrymonjalny. Zgł. z fotografią filja Dz. Bydg. pod „1154“. (7362)

Wdowa lat 40, posiadająca swoją własność poszukuje męża rzemieślnika do lat 50. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Wdowa“. (13780)

Pani (13776) w średnim wieku, przystojna, posiada kilkanaście tysięcy majątku, szuka męża na stałym stanowisku. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Serjo myśląca“.

Inżynier kawaler przystojny i honorowy Wielkop. rz. kat. w śred. wieku na dobr. stan. pragnie zapoznać tą drogą symp. i wykształconą wyjątkowo szlachetnym charakterze i nienagan. przeszłością. Szan. Panie poch. z zacnych dom. wielkop. w wieku 18—25 najchętniej córki właśc. poważnych nieruchomości z pierw. opinią i odp. majątkiem uprasza się o fask. nadesł. zgł. możl. z dołącz. fotogr. którą zwracam odwrot. pod słow. hon. pod „Szatynka“ do Dzien

Obrońca prywatny

złatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,

Bydgoszcz,

Cieszkowskiego 2. Tel. 1304. Długoletnia praktyka.

Licytacja

(18710) alei owocowej Gminy Osiek n/Notecią ca 3 1/2 km. odbędzie się dnia 30 VI o godzinie 15 w lokalu p. Cichosza w Osieku n/Not. Warunki dzierżawy ogłoszone będą przed rozpoczęciem licytacji. Reflektanci winni złożyć przy licytacji kaucję. Wydzierżawienie nastąpi najwcześniej najdającemu za gotówkę. Schmidt, soltyś.

POLECENIA

Fasonowanie

Kapeluszy damskich i męskich, Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081)

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dębowych, jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedynczych także wycielane solidnego wykonania własnych warsztatach na dogodnych warunkach tylko u Ignacego Grajnera Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Zakład

kąpielowy C. A. Franke, Bydgoszcz, Ks. Adama Czartoryskiego 7, czynny w porze letniej od godz. 9 do godz. 19. (18738)

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Spieszcie się!

Czas wypredaży krótki a ceny niskie na wszelkie okulary, aparaty fotograficzne i przybory do tychże, termometry, barometry, mikroskopy, przybory rysunkowe i 1000 innych artykułów. St. Zakaszewski, Centrala Optyczna, Gdańska 9. 13600

Meble

w każdej cenie, pokoje męskie, sypialnie, kuchnie, krzesła, wieszaki, H. Schmidtke, Szpitalna 6. — Czysza praca, akurata dostawa, dogodne warunki spłaty. (21395)

Meble.

(6887) Kto pragnie nabyć gustowne sypialnie, jadalnie, gabinety, szafy, stoły, krzesła, łóżka, lustra, kanapy, leżanki i klubowe garnitury, powinien odwiedzić szanowaną firmę Andrzeja Nowak Bydgoszcz, Wełniany Rynek 5-6. Ceny zniżone, warunki dogodne. Uwaga: Wełniany Rynek 5-6, róg Podgórzej.

Trumny

(12776) z przybarami wszelkiego rodzaju od zł 40, dekoracje, kandelabry, wypożyczanie bezpłatnie W. Kosmowski, Pl. Piastowski 6a.

Wózki dziecięce

najnowsze modele poleca: Fabryka Wózków Dziecięcych „Sport”, 3 Maja 19. Wykonuje reparaacje. Hurt. (11925)

Meble

wszelkiego rodzaju solidnego wykonania, całkowite urządzenia dla nowożeńców, oraz pojedyncze za gotówkę i na spłaty sprzedaje najtańsze Sajkowski, Długa 23. (4406)

SPRZEDAŻE

Z powodu innego zajęcia sprzedam dom z ogrodem i warsztatem, wpłata 10.000 zł. Zgł. do Dzien. pod „S. U. 100”. (13640)

Nieruchomość

centrum miasta, wartość 20.000 dol., sprzedam za 90 tys., dochód 12 tys. rocznie, wpłata 30 tys. Decyzja natychm. Zgł. pod „Centrum”. (13593)

Sprzedam

dom, śródmieście Brodnicy, nadający się także na każdy warsztat, dochód roczny 2.800 zł, wpłata 12-15 tys., reszta podług umowy. Zgłosz. przyjmuję Andrzej Bonk, Brodnica, Przykop 34. (13719)

Dom

(13716) w Grudziądzu III piętro, 8 dwupokojowych mieszkań. Dochód 2.100, cena 15.500 byłoby natychmiast sprzeda Antoni Grabowski, Dobrzewino, pocz. Chwaszczyn, pow. Morski.

Samochód

(13587) otwarty Renault 4/20 (m. 1.860 kg.), 4 osob. w dobrym stanie sprzedam lub zamienię najchętniej na Forda nowoczesn. lub kupię takowy okazjynie. Mendelski, Margonin tel. 31.

Z powodu

innego zajęcia sprzedam kiosk, dobrze zaprowadzony tanio byle zaraz. Wiad. filja Dzien. (7351)

Z powodu

śmierci właściciela, jest na sprzedaż w większym mieście prowincjonalnym w Poznaniu dobrze prosperująca od lat 20, hurtownia i rozlewnia piwa, oraz fab. wód mineralnych, z kompletnym urządzeniem i maszynami. Do objęcia potrzebna suma ca 15.000 zł. Oferty pod „Hurtownia” filja Dz. Bydg. (7302)

Dom

III ptr. komfort z ogrodem wśródmieściu Bydgoszczy sprzedam. Wiad. w filji Dz. Bydg. (13673)

Gospodarstwo

28 morg z pełnym inwentarzem zaraz sprzedam lub zamienię na realność miejską. Miszke, Stronno k. Kotomierza pow. Bydgoszcz. (7334)

Dom

4 sklepy i mieszkanie w centrum miasta na dogodnych warunkach sprzedam. Of. filja Dzien. „Gozdawa”. (7353)

Dom

wśródmieściu sprzedam, dochód 6.600, cena 45.000, wpłaty 25.000. Of. „Korzystne” Dz. Bydg. (13679)

Dom

z piekarnią, powiatowe miasto, dochód miesięczny 300 zł, sprzedam 25.000 zł, wpłaty 7.000 zł, reszta 7 lat. Kosmann, Poznań, Fredry 6. (13736)

Hotel

i restauracja na Pomorzu Czerny, Dworcowa 10, sprzedam lub wydzierżawię. Nadają się także na każde inne przedsiębiorstwo, czy kino, fabrykę itd. J. Piekarek, Bydgoszcz, Promenada 10. (7358)

Skład

urządzeniem, mieszkaniem sprzedam. Oferty Dzien. Bydg. „Okazyjnie”. (13733)

Wózek

ręczny i gesie pióra na sprzedaż. Michaelis, Toruńska 159. (13741)

KUPNA

Kupie

dom tylko w centrum, wpłata 30.000. Oferty „H.” filja. (7304)

Torfu

duże ilości w kawałkach lub miał w gatunku twardego, oraz pojedyncze za gotówkę i na spłaty sprzedaje najtańsze Sajkowski, Długa 23. (4406)

Psy
Wilki, Dobermany, Bernardyń, kupi za gotówkę tresura psów, Bydgoszcz — Wilczak. (13683)

LEKCJE

Rutynowana
nauczycielka poszukuje lekcyj kondycji dobry francuski. Oferty do Dz. Bydg. pod „Kondycja” 13749

Buchalteryjne
Współczesne Wykłady Palliera gwarantują wieloletnią samodzielną zaradkowską. Warszawa, Nowogrodzka 48. Zamięscowi listownie. 27822

POSADY WOLNE

Ekspedjentka

z branży rzeźniczej, samodzielną potrzebna zaraz lub pierwszego. Florian Pokora, Grudziądz, Szewska 17. (13646)

Orkiestry (13644) damskiej poszukuje się od 1. 7. 31. Of. z fotografią „Par” Toruń, „Nr. 175”.

Energiczni (11075) wymowni zarobią 2.000 zł miesięcznie miłą pracą handlową. Laboratorium „Iduna” Wydział C. Łódź 6.

Biuralistka
początkująca, władająca językiem polskim i niemieckim, biegła w liczeniu potrzebna zaraz. Of. do filji Dzien. Bydg. pod „Biuralistka”. (7323)

Zdolni
ajenci przedstawiciele poszukiwani do sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby, masowego zbytu. „Kita”, Warszawa, Żelazna 43 B. (13647)

Bielizniarki
na prace u siebie w domu potrzebne. Of. Dzien pod „Bielizniarki”. (13666)

Koszykarz (7336) zaraz potrzebny. Nitka, Brodnica, Kopernika 11.

Ekspedjent
magazynier, kawaler, z kaucją najmniej 4.000 zł gotówki potrzebny do Hurtowni Spirytusowej w powiatowym mieście Pomorza. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Monopol”. (13737)

Kucharczyk (7336) zaraz potrzebny. Nitka, Brodnica, Kopernika 11.

Kucharczyk (7336) zaraz potrzebny. Nitka, Brodnica, Kopernika 11.

Szukam
posady jako lagerzysty do jakiej hurtowni lub większego przedsiębiorstwa, w razie potrzeby mogę służyć kaucją do 3.000 zł. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „N. A.” (13607)

Administracje
domu poszukuje młody energiczny właśc. domu. Łask. oferty „Minimalna opłata”. (13435)

Kupiec
kawaler lat 34 (Pomorzanin), branży kolonjalnej, poszukuje pracy w jakimkolwiek zawodzie, władający językiem polskim, niemieckim i francuskim. Zgłoszenia do Dzien. pod „Z. 222”. (13680)

Ekspedjent
z branży żelaza, broni i amunicji poszukuje posady zaraz lub później w Bydgoszczy lub na prowincji, albo jakąkolwiek inną pracę za bardzo niskim wynagrodzeniem. Łask. oferty prośbę skierować pod „A. Z.” do Dz. Bydg. (13665)

Poszukuje
jakiegokolwiek bądź zajęcia jako biurowy, magazynier, inkasent lub tp. Propozycję upraszam pod „Sumienny” do filji Dz. Bydg. (7316)

Fryzjerski
mistrz poszukuje posady. Of. pod „26” filja. (7374)

DZIERŻAWY

Poszukuje (13388) dzierżawy młyna wodnego zaraz lub później wzgl. wżenie się z gotówką do 12.000 zł, kawaler, katolik, lat 27. Prosperujący interes innej branży nie wykluczony. Dyskrecja pewna. Pośrednicy wykluczani. Łask. oferty prośbę do Dz. Bydg. pod „Kupiec”. (13717)

Restauracje
centrum Bydgoszczy zaraz wydzierżawię na korzystnych warunkach. Wiadomość filja Dzien. 7237

Skład
przy Rynku (2 okn. wyst.) z mieszcz., nadający się dla wszystkich branż od 1 sierpnia br. do wydzierżawienia. W. Heydelreck, Kościerzyna (Pomorze), Rynek 19. (13717)

Wydzierżawie
220 morg. Młynki, poczta Maksymilianowa. (13701)

Skład (13137) z urządzeniem, 2 pokoje i kuchnia w dużej kościelnej wiosce w Wl. Komórsku przy kościele, nadający się na każdą branżę zaraz do przeddzierżawienia. A. Lemka, Warlubie.

Handlowy
lokal trzypokojowy tuż przy Dworcowej, wynajmę gospodarz. Kanałowa 2, mieszk. 2. (7357)

MIESZKANIA

Mieszkanie
wśródmieściu 6 pokojowe do wynajęcia. Wiadomość Księgarnia Gieryna. (13645)

Poszukuje
mieszkanie czteropokojowe z wygodami, pożądane w willi z ogródkiem i stajnią dla konia. Zgł. Sniadeckich 27, m. 3, dla inżyniera. (7223)

Biuro.
Z powodu likwidacji odstąpię dawniejsze moje biuro z 2 pokoi, dla lekarza wzgl. prawnika; odstąpię ubikacje na parterze, mieszczące się w handlowej dzielnicy przy Zbożowym Rynku nr. 6. (13631)

Mieszkania
skromnego 2 pokoje i kuchni poszukuję. Czynsz do 1000 zł za 2 lata zgóry. Of. pod „E. E.” do Dzien. (13731)

Wydzierżawie
mieszkanie jednopokojowe, magłę, szope. Pod Blankami 12. (13678)

POKOJE

Pokój
ładnie umeblowany dla solidnego pana lub pani zaraz do wynajęcia. Św. Trójcy 6, I lewo. (12710)

Dobrze (7300) umebl. pokój do wynajęcia. Chodkiewicza 43.

Pokój
frontowy, dobrze umebl. z oddzielnym wejściem dla 1-2 lepszych panów od 1 lipca do wynajęcia. Długa ur. 45, II ptr. lewo. (13680)

Umeblowany
pokój wynajmę, Cieszkowskiego 9, parter. (7336)

Pokój (7355) z użytkiem kuchni wynajmę. Krakowska 2b.

Pokój (13742) Długosza 3, parter prawo.

Pokój
osobne wejście. Łokietka 8b, II lewo, 2 wejście. (13702)

Pokój (7383) umebl. Gdańska 91, m. 7.

Pokój (7389) wolny. Fredry 5, m. 1.

Pokój
Podwale 17. (7395)

Lato

Kollontay

Złoty medal na wystawie w Katowicach 1927. 13689

Zastępca na Poznań i Pomorze: Kłaczyński i Ska, Poznań, Wielkie Garbary 21.

Eleganckie
pokoje. Cieszkowskiego 15 m. 4. (7182)

Umeblowany
pokój. Ossolińskich 9, II prawo. (13478)

Umeblowany
pokój z kąpielką i światłem elektr. od 1. 7. br. do wynajęcia. Poznańska nr. 14, m. 2. (13417)

Duży
słoneczny pokój inteligentnemu panu wynajmę. Pomorska 27, m. 8. (7322)

Próżny
pokój ewentl. z meblami do oddania. Jana Kazimierza 5, III p. l. (7321)

Pokój
umebl. Paderewskiego 6, I ptr., m. 3. (7318)

Pokój (13684) Ugory 11, II prawo.

Dla (7354) małżeństwa pokój umebl. Gdańska 52, Olejnicka.

Pokój
umeblowany. Zacisze 2, m. 3. (7359)

Pokój
w wynajmę z kuchnią dla małżeństwa. Grunwaldzka 60. (13732)

Pokój
wynajmę lepszemu panu. Chrobrego 1a, parter lewo. (7384)

Pokój (7392) umebl. Matejki 12, parter.

1-2
dobrze umebl. pokoje, telefon, fortepian do wynajęcia. Sniadeckich 21, m. 6. (7391)

Pokój
z osobnym wejściem. 3-go Maja 5. Paul. (7368)

1-2 pokoje
fortepianem wynajmę. Gamma 8, mieszk. 3. (7366)

Pokój
umebl., osobne wejście Toruńska 18, I. (13763)

Pokój
dobrze umebl. z tel., ewtl. 2 pokoje dla int. pana. 3 Maja 14, m. 1. (7370)

2 pokoje
z kuchnią do wynajęcia od gospodarza. Adres wskaże Dzien. Bydg. (13762)

Pokój
Jezuicka 6, m. 6. (13758)

Pokój
niekrepujący. Poznańska 18, II lewo. (13759)

Umeblowany
pokój z użytkowaniem kuchni dla bezdzietnego małżeństwa. Hetmańska 14a, mieszk. 4. (13765)

Umeblowany
pokój, oddzielne wejście może być z całem utrzymaniem zaraz lub 1. 7. Zacisze 4, m. 9. (7380)

LETNISKA

Zdrowotne
letnisko w lesistej, gdzie jeziora, pagórki, romantycznej okolicy. Warunki utrzymanie niedrogie. Bliższe informacje udziela Jan Rogala, Wiele, Pomorze. (13471)

RÓŻNE

Żurnale (13708) mój na lipiec już nadeszły. Księgarnia N. Gieryna, Plac Teatralny.

Bezpłatnie
poznasz charakter, przyszłość, przyszość. Napisz własnoręcznie miesiąc urodzenia, Załącz znaczek pocztowy. Warszawa, Redakcja „Wiedza Tajemna” Skrzynka 571. (13277)

Zioła (12131) lecznicze według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka, kiszki, płuc, nerwów, wątrob, nerek, pęcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie, blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi etc. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej!!! Adres: Liszki, apteka.

Przystapie
z pewnym kapitałem jako czynny spółnik do solidnego przedsiębiorstwa przemysłowego, budowlanego lub biura inżynierskiego. Of. do Dz. Bydg. Grudziądz, pod „Przemysł”. (13664)

Przyjmuję
wszelkie przepisywania na maszynie tanio. Jagiellońska 13, m. 1. (13684)

Koncesji
z wyszynkiem w lokalu polskim kto poszukuje. Zgł. „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod „55,351”. (13642)

Kłóra
pani do lat 40, pomoże kupować do powiększenia przedsiębiorstwa. Oferty „Wdowiec” Dzien. (13730)

POŻYCZKI

6000 zł
pożyczki na I hipotekę na dom wartości 70 000 zł poszukuje. Zgłosz. Zemke, Ułańska 1. (7272)

30.000 zł
tylko na I hipotekę pożyczki Warunek: procent i 3 pokojowe mieszkanie w lepszym domu. Of. filja Dz. pod „H.” (7303)

MATRYMONIALNE

Dyskretnie
i solidnie kojarzy małżeństwa w wszystkich sferach największe biuro matrymonialne „Postęp”, Warszawa, Senatorska 38. Na żądanie wysyłamy kilkakaset ofert. (12417)

„Głos Serca”
nabyć można w Bydgoszczy, Kiosk, Dworcowa 35. 9986

Wiele (13447) bogatych pan pragnie bezzwłocznie wyjść za mąż. Na każde żądanie wysyłamy kilkadziesiąt odpowiednich ofert. Koncesjonowane biuro matrymonialne „Przyszłość”, Warszawa, Wspólna 58-1.

Inżynier (13650) obejmując większe przedsiębiorstwo wartości 250 tys. zł, przynoszące wielkie zyski, poszukuje żony jako współdziałaczki. Starsze panny lub wdowy z większym majątkiem lub gotówką najmniej 60 tys. zł, serjo myślące, uprasza się o nadesłanie ofert bezanonimowych pod „C. Avemir” do Dz. Bydg.

Poznam
panią inteligentną da lat 35, z majątkiem od 20.000 zł, bezdzietną wdówką niewykluczona, możliwie z nieruchomością. Kupiec z własną nieruchomością i handlem żelaza. Of. z fotografią uprasza się pod „K. K.” filja Dzien. (7360)

Precz z wszelkimi zapasami! Pod tym hasłem urządzamy

Wielką Wyprzedają Posezonową!

Płaszcz damskie angielskie i gumowe **10,-**
 Płaszcz i kostiumy z pierwszorzędnych mater., na jedw. podszewce **20,-**
 Płaszcz georgettowe, tweedowe, Frenchcoat, gabardyn. i angielskie **40,-**
 Płaszcz jedwabne, georgette, grenada **50,-**
Futra Karakul w dobrym wykonaniu **800,-**
 Karakul bardzo ładny **2500,-**
 Karakul **1800,-**
 Krety (holenderskie) **1500,-**
 Fokowe (Petzolda) w najlepszym gatun. **300,-**
Piżmowce, piśczczanki, tchórze, żrebce po niebywale niskich cenach.

Suknie z crepe de chiny, bengaliny, muslin wela. jedw. do prania i wola. **10,-**
 Suknia z crepe meteor, georgette, taft, toai de soac., fularowe **30,-**
 Suknia z crepe mongol, georgette, mirando crepe meteor **40,-**
 Bluzki z crepe meteor **28,-**
 Bluzki z surowego jedwabiu **16,50**
Kapelusze Bankoek i Panama model **15,-**
 Canofier w dobrym gat. **10,-**
 z fantazyjnej słotki eleg. **8,-**
Płaszcz i sukienki dla dziewcząt za bezcen.

Bielizna damska i dziecięca
 Fartuszki dziecięce **1,10**
 Kombinacje dziecięce **1,95**
 Koszulki dziecięce nocne **2,50**
 Szlufki damskie różne kolory **3,50**

Stołowizna Obrusy w kratkę i psy odp. **3,-**
 Obrusy w kwiaty gwarantowane kolory **3,50**
 Obrusy adamaszkowe 140/180. . . . . **5,-**
 Obrusowe ogrodowe 140 cm **4,90**
 Garnitur lniany z serwetkami na 6 osób **14,-**
 Serwetki białe **0,75**
 Serwetki kolorowe **0,90**
 Serwetki obozowe adamaszek **1,-**
 Serwetki do raków adamaszk. **1,-**

Płaszcz męski Frenchcoat wielki wybór **23,-**
 Solidne płaszcze wiosenne **45,-**
 z prima biels. gabardyn. **60,-**
 w eleg. wykonania miarowe **70,-**
 Oryg. angl. „Frenchcoat” oficjerski **100,-**
 Płaszcz burszowski angl. **10,-**
 Płaszcz gabardynowy eleg. **25,-**
 Płaszczki z prima biels. gabard. **30,-**
 Solidne płaszczyk najl. wykon. **60,-**

Jedwabie Crepe de Chine deseń **7,-**
 Crepe de Chine kolorowa **5,50**
 Taffet w kolorach **9,-**
 Duchesse **7,-**
 Crepe Georgette w desen. **9,-**
 Crepe Meteor **12,-**
 Welutina **11,50**
 Foulard deseń **8,50**
 Rypsy płaszczowe jedw. **8,-**
 Eoliena deseń **5,50**

Ubranie sport. angielskie **35,-**
 sport. 2 pary spodni **45,-**
 double bielski kangarn **58,-**
 miarowe ostatnia nowość **79,-**
 pa. bielska gabardyna **88,-**
Ubranko angielskie **5,-**
 angielskie sportowe **7,-**
 marynarskie **10,-**
 eleg. ostatnia nowość **12,-**
 eleg. burszowskie **15,-**
 sportowe pa. gabardyna **20,-**
 w najnowsz. kolorach **39,-**

Materiały wełniane
 Twed na płaszcze nowe des. 140 cm. **9,-**
 Płaszcz panama czysta wełna 140 cm. **10,-**
 Na ubrania wieczorowe kangarn 140 cm. **14,-**
 Ubrankowe angielskie sportowe **5,-**
 Na spodnie pludry angielskie **8,-**
 Kratki czysta wełna 100 cm. **2,25**
 Muslin wełniany **2,-**
 Popelina **2,50**
 Szewiot półweł. **2,-**

Uwaga! Wszystko za 1 zł. Uwaga! teraz

Popelina jed. daw. 5.50
 Katyst biały 4.50
 Aksam. do pran. „ 3,75
 Piótno w paski na ubranka „ 2,40
 Piótno w paski na kalesony „ 2,20
 Piótno czerw. na spod. kąpiel. „ 2,20
 Caggi na ubr. „ 2,30
 Musliny i krep. „ 1,80
 Chustki na gł. „ 2,40

Zastrzega się tylko sprzedaż pojedynczą. Odsprzedawcy wykluczeni. Sprzedaż tylko za gotówkę.

Artykuły męskie
 Koszule wierzchnie kolorowe z kołnier. i krawatką **6,75**
 Kołnierzyki białe nowe fasony **0,80**
 Krawatki i motylki **0,50**
 Krawatki nowe desenie **1,-**
 Kapelusze wełniane **10,-**
 Kapelusze welur **6,50**
 Kalesony męskie **3,15**
 Czapki stangreckie **1,-**

Obuwie
 Buciki damskie letnie **6,-**
 Buciki damskie sportowe **16,-**
 Buciki wieczor. **14,-**
 Bucik damski bez obc. **23,-**
 Buciki męsk. bronz. **22,-**
 Sandały na gum. **8,-**

Galanteria
 Partja guzików do płaszczy i sukien
 I. serja tuzin **40 gr.**
 II. serja tuzin **20 gr.**
 III. serja tuzin **10 gr.**
 Zatrzaski tuzin **5 gr.**

Dywaniki perskie dawn. **4,95**
 „ owalne **11,-**
 „ perskie 160/250 . . . . . **50,-**
 „ „ 200/300 . . . . . **75,-**
 „ „ 250/350 . . . . . **135,-**
 „ Horsa 200/300 . . . . . **68,50**
 „ Sama 160/250 . . . . . **70,-**
 „ Kassa 200/300 . . . . . **250,-**
 Koldra wat. saty/saty **18,50**
 Narzutki kilim. **22,50**
 Obrusy pluszowe **30,-**
 Kapy pikowe białe **3,95**
 Firany odp. etaminowe **9,95**
 Gobeliny . . . . . **4,95 i 3,25**

Kapielewce:
 Ręczniki frotte dobry gat. **1,20**
 Frotte płaszcze 140 cm. **6,25**
 Płaszczki kapielewce **20,00**
 Rękawiczki frotte **0,85**
 Ściereczki frotte **0,45**
 Prześcieradła kapielewce **9,00**
 Garnitur kapielewy **2,00**
 Spodnie kapielewce **6,80**

Pończoszki:
 Flor jedwabny **0,95**
 Til de cosse **2,50**
 Jedwab do prania **2,75**
 Jedwab do prania prima **4,75**
 Bemberg złoty w najlepszym gatunku **6,25**

Skarpetki:
 Męskie **0,95**
 Wszystkie desenia **1,25**
 Męskie prima gatunki **1,65**
 Skarpetki dziecięce w wielkim wyborze po każdej możliwej cenie.

Rękawiczki:
 Damskie uściane **2,50**
 „ crem „ **2,85**
 Imitacja duńskich zn. marki **4,95**
 Imitacje duńskich **3,75**
 Rękawiczki trykot **0,75**

Piótna:
 Na koszulki dziecięce **0,90**
 Na bieliznę damską **1,60**
 Na „ męską **1,25**
 Na prześcieradła **2,40**
 Na pościel 140 cm. szer. **2,25**
 Na „ w kratki **0,80**
 Łalety 80 cm. szer. róż. **2,20**
 Ręczniki kuchenne **1,20**

Robótki:
 Serwetki z koron. kloc. **0,95**
 „ „ „ **1,10**
 „ „ „ **2,25**
 „ „ „ **3,95**
 „ „ „ **0,29**
 „ „ „ **0,38**
 Poduszki białe **1,60**

Sprzedaj tylko za gotówkę. Dla dzieci: baloniki, rakiety powietrzne i różne inne niespodzianki. Rozp. zaraz po św., tj. 30 bm.

DOM TOWAROWY

Bracia Mateccy

BYDGOZICZ STARY RYNEK 23/25

KCYNIA.
 W czwartek, dnia 2 lipca b. r. odbędzie się w Kcyni jarmark na bydło i jarmark kramny Spęd wszelkiego bydła dozwolony. (13856)

Kupno okazyjne!
Kompletna drukarnia
 wartości 20.000 zł z powodu likwidacji za 6.000 zł **na sprzedaż.**
 Wiadomość (13852) we firmie **BALTYK** w Kartuzach

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

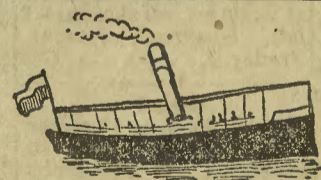
Socztarnia poleca każdego czasu **powozy** do ślubu, chrztu i na **przejażdżki** po bardzo przystępnych cenach **Telefon nr. 436, ulica Grodzka 4.**

Tartak Marjański

Edmund Machnikowski **Bydgoszcz ulica Toruńska 42** Telefon 792 (4639) dostarcza jako specjalność: **sucho deski podłogowe** heblowane i szpundowane oraz wszelki tartary materiały budowlane i stolarski.

Pięgi - plamy - wyrzuty

usuwa krem i mydło „**Benegnina**” Puder Benegnina jako konieczny dod. nadaje cerze przepiękny wygląd i naturalną świeżość. Cena kremu 2 zł, mydła 1,50 zł, pudru 1 zł. (4930) **Magister Jan Stenzel, apt. Apteka pod Łabędziem Grudziądz, Rynek 20, Tel. 142. Wszędzie do nabyć.**

Wycieczki parostatkami do Brdyujścia

w niedzielę, dnia 28 i poniedziałek, dnia 29 czerwca **Odjazd z Bydgoszczy:** 8³⁰, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 15⁴⁵ i 16³⁰ **Odjazd z Brdyujścia:** 11.00, 12⁴⁵, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00 i 20³⁰

Począwszy od niedzieli, dnia 28 bm. **obniżają się ceny za przejazd statkami jak następuje:**

1. Za przejazd w jedną stronę: a) dla dorosłych . . . . . **zł. 0,80** b) dla dzieci do 12 lat i dla szeregowców . . . . . **„ 0,40**
2. Za przejazd w obydwie strony: a) dla dorosłych . . . . . **zł. 1,20** b) dla dzieci do 12 lat i dla szeregowców . . . . . **„ 0,80**

Pozatem sprzedaje się bilety w bloczkach na przejazd w obydwie strony: a) dla dorosłych w ilości 10 sztuk . . . . . **po zł. 10,-** b) dla dzieci do 12 lat i dla szeregowców w ilości 10 sztuk . . . . . **po zł. 5,-**

(13772) **Lloyd Bydgoski T. A.**

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr. w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. i lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 80 gr., każde dalsze 20 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 % drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Konto czeskie: P. K. O. 203713 Poznań.

a
ca

20⁰⁰

uję:

y:

20

,80

ony:

10.-

5.-

A.

1,20 zł

o zniżki

rabatu

o drożej

Ludowy

y.

